KISGYERMEKNEVELÉS CSÍKOSFALVÁN

Helyi Pedagógiai Program

Kocsord, 2018.09.01.

<table>
<tr><td>Intézmény OM - azonosítója:

033223</td><td>Készítette:
Katona Károlyné intézményvezető</td></tr>
<tr><td colspan="2">Legitimációs eljárás</td></tr>
<tr><td>168-8/2018. határozatszámon elfogadta:

……
nevelőtestület –szakmai munkaközösség-nevében

……
alkalmazotti közösség nevében</td><td>Véleménynyilvánítók:
168-5/2018.
……..
szülők közössége nevében

168-6/2018
……..
KT elnöke

168-7/2018 határozatszámon elfogadta:

……
védőnő</td></tr>
<tr><td>168-9/2018 határozatszámon jóváhagyta:

……
intézményvezető aláírás
PH.</td><td>Egyetértését kinyilvánította/ellenőrizte:

……
fenntartó nevében
PH.</td></tr>
<tr><td>A dokumentum jellege: Nyilvános

Megtalálható:
www.kocsordigyongyfuzerovoda.hu</td><td>Érvényes:

A kihirdetés napjától 2018.09.01.visszavonásig</td></tr>
<tr><td colspan="2">Készült: 2 eredeti példány</td></tr>
</table>

I. BEVEZETŐ

I.1. A mi óvodánk

II. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEI

II. 1. Óvodánk személyi feltételei

II. 2. Óvodánk tárgyi feltételei

III. ÓVODÁNK KÜLDETÉSNYILATKOZATA

III.1. Küldetésünk

III.2. Jövőképünk

III.3. Gyermekképünk

IV. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

V. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

VI. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATRENDSZERE

VI.1. Az egészséges életmód alakítása**,** az óvoda egészségvédő programja

VI.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

VI.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

VII. A JÁTÉK, A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS, ÉS MUNKA HELYE PROGRAMUNKBAN

VII.1. Játék és tanulás értelmezése

VII.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

VII.3. Az óvodai munka, mint a szervezett tanulás előfutára

VIII. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREIK BEMUTATÁSA

VIII.1. Verselés, mesélés

VIII.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

VIII.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

VIII.4. A külső világ tevékeny megismerése

VIII.4.1. Környezeti ismeretek szerzése

VIII.4.2. Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

VIII.5. Mozgás

IX. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

IX. 1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

IX. 1. a) Különleges bánásmódot igénylő gyermek:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

ac) kiemelten tehetséges gyermek

IX.1. b). A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése
IX.2. Nemzetiségi óvodai nevelés ellátás
IX.3. Migráns gyermekek interkulturális nevelése
IX.4. A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése
X. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEINK
XI. AZ ÓVODAI/ISKOLAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ FELADATAI
XII. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE
XII. 1. Az óvodai élet szervezeti keretei
XII.2. Tevékenységi formák szervezési jellemzői
XIII. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE, DOKUMENTÁLÁSA
XIV. A PEDAGÓGIAI SZAKMAI MUNKA EREDMÉNYESSÉGE
XV. AZ ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI
XVI. INTÉZMÉNYI JÓGYAKORLAT
XVI.1. Magyar Vöröskereszt Bázisovi programja
XVI.2. Boldog Óvoda
XVII. A SZÜLŐK ÁLTAL IGÉNYELT EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK
XVIII. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE
XIX. PARTNERLISTA
XX. ÓVODÁNK A PROGRAM CÉLJAIHOZ RENDELT ESZKÖZRENDSZERE
XXI. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK
XXII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Jogszabályi háttér:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A kormány 363/2012. (XII.17.) kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- Alapító okirat
- Nevelőtestületi határozatok

INTÉZMÉNYÜNK ADATAI:

Intézményünk neve: Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda

Intézményünk címe: 4751 Kocsord, Árpád utca 57.szám

OM azonosító:033223

Telefon/ Fax: 06 44 310/872

E-mail: kocsordigyongyfuzerovoda@gmail.com

Honlap: kocsordigyongyfuzerovoda.hu

Fenntartó: Kocsord Község Önkormányzata
Kocsord
Szent István utca 13. szám
4751

Óvodai férőhely száma: 100 fő

Óvodai csoportok száma: 4

Alapító okirat kelte: 2017.07.20.

A pedagógiai program alkotója, elfogadója: A Kocsordi Gyöngyfüzér óvoda nevelőtestülete, vezetője

KISGYERMEKNEVELÉS CSÍKOSFALVÁN

„Feltétel nélküli szeretet
a gyermeknevelés vezércsillaga”
Kovács Lajosné: Vigyázok rád

I. BEVEZETŐ

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, a mi feladatunk az, hogy minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelést biztosítsunk.
Az egyéni bánásmód elvét alkalmazva csökkentjük a meglévő hátrányokat, nem adunk helyet semmiféle előítéletnek.
Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

I.1. A mi óvodánk

Óvodai nevelés 1968 óta van községünkben. 1979-től 2 épületben nyert elhelyezést az 5 csoport. A két intézmény területileg optimális helyen helyezkedett el, arányosan biztosította a gyermekek ellátását.
2009 szeptemberétől egy óvodai épületben 4 csoport van elhelyezve. Az intézmény 100 férőhelyes, a maximálisan felvehető gyermeklétszám 120 fő.

Helyi adottságára jellemző: zsúfolt közlekedés, zaj, a megközelítése baleset veszélyes, nagy körültekintést igényel, de szerencsésnek vallhatjuk magunkat, hogy az óvoda udvara biztosítja a jó levegőt, az udvar fái, növekvő cserjéi kellemes árnyékoltságot nyújtanak a gyerekek számára. Lehetőség nyílik óvodai rendezvények megtartására.

Az életszínvonal a közmunka programnak köszönhetően javult, ennek ellenére folyamatosan nő a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.
Gyermekeink különböző szociális háttérrel érkeznek az óvodába. A szülők iskolázottsága, életmódja, lakáskörülményei, jövedelmi szintjei nagy megosztottságot mutatnak.
A társadalmi élet változásainak következtében egyre több a beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő részképesség-lemaradással érkező, sajátos nevelési igényű gyerek.

Településünkre egyre jellemzőbb, hogy nevelőszülőkké válnak a családok, ennek köszönhetően emelkedik a gyerekeink létszáma.
Nyitottak vagyunk a partneri elvárások iránt, de szolgáltatásainkat a szakmaiság és a gyerekek mindenekfelett álló érdekét szolgáló szempontok határozzák meg.

Pedagógiai programunk:- Kisgyermeknevelés Csíkosfalván-céljai, célrendszerei összhangban vannak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával.
Óvodánkban minden kis gyerek értékes, valakinek a gyöngye. Gyöngye a szüleinek, ugyanakkor nekünk, a nevelőtestületünknek, óvodánk valamennyi dolgozójának.
Intézményünk nevében a **”gyöngyfüzér”-** szót a család és az óvoda kapcsolata is alkotja, melynek feladata, hogy óvja, védje a benne levő **„gyöngyszemet”,** a gyermeket. Az óvodában ilyen „gyöngyszemek” kapcsolódnak össze és alakítanak ki egy láncot, egy füzért, egy közösséget.

Mi és az óvodás gyerekek egymásba karolunk, érzelmi szállal fűződünk egymáshoz, barátság fűz össze minket, s egy közösséget alkotunk a **„Kocsordi óvodások”** közösségét.
Reményt fűzünk valamihez, vagy valakihez, a Vöröskereszt alapelveit is bele fűzzük. A közösségen belül mindenkinek meg van a helye, szerepe, feladata és felelőssége.

Pedagógiai programunk lényeges elve, hogy a gyerekek kezdeményezéseire építve mi óvodapedagógusok tovább fűzzük, tovább fejlesszük a gyerekek gondolatait.
A program működtetése során az óvodáskorú gyermek fő tevékenységét, a játékot vesszük kiindulópontnak. A játékban megvalósíthatók, tovább fűzhetők a különböző fejlesztési feladatok, tevékenységi formák.

Óvodánk meglévő személyi és tárgyi feltételekkel biztosítjuk a gyermekek fejlődését.

II. PROGRAMUNK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI, TÁRGYI FELTÉTELEI

II.1. Óvodánk személyi feltételei

Óvodánk, négy csoportjában 8 óvodapedagógus dolgozik. Nevelő-oktató munkájukat 4 szakképzett dajka és 1 pedagógiai asszisztens segíti, és 1 fő intézményvezető vezeti. Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Óvodánkban a munkahelyi légkör nyugodt és kiegyensúlyozott. Tiszteletben tartjuk egymás személyiségét, megbecsüljük és értékeljük a másik munkáját, érvényesül az egymás iránti tolerancia. Közösen tervezzük és beszéljük meg a felmerülő problémákat, hiszen célunk közös: a gyerekek szeressenek óvodába járni, jól érezzék itt magukat és harmonikusan fejlődjenek.
Nevelőtestületünkre jellemző a gyermek- és hivatásszeretet, elfogadó, segítő, támogató attitűd, a nyitottság és fogékonyság az új pedagógiai módszerek iránt, az egységes pedagógiai szemlélet.

Óvodánk nevelőtestülete a múlt tiszteletéből táplálkozva igyekszik megfelelni a jövő elvárásainak. Ezért nevelési és tevékenységrendszerünkben jelen van a népi-, nemzeti kultúra, a hagyományok ápolása, a környezettel, embertársaink iránti pozitív viszonyulás kialakítása, az inkluzív nevelés, a beintegrálható sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése. Olyan értékeket igyekszünk közvetíteni, amely a társadalom és az egyén későbbi életvitele céljából hasznosak.

Csoportjainkban 2-2 óvodapedagógus dolgozik heti váltásban. Az óvónő párok együttműködése a rájuk bízott csoport nevelésében példamutató. Nevelőmunkánk tevékeny, aktív részesei a dajka nénik és a pedagógiai asszisztens. Munkájuk nélkülözhetetlen pedagógiai célkitűzéseink megvalósításához.

Mi is hisszük, hogy a pedagógus, és az ő munkájukat segítő dajka, pedagógiai asszisztens legfontosabb tulajdonsága a tolerancia, a különbségek tisztelete, a konfliktus helyzetek kezelni tudása, és nem utolsó sorban a tiszteletet érdemlő szakmai tudás – kompetencia. Ennek érdekében mindig nagy hangsúlyt fektettünk szakmai képzésünkre, önképzésünkre. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

Óvodánkban biztosítjuk, a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztéséhez a speciálisan képzett szakember közreműködését.

A nevelőtestület sokéves szakmai tapasztalattal, jó szaktudással folyamatos önképzéssel igyekszik megfelelni a mai kor társadalmi és szakmai kihívásainak.

Azintézmény dolgozói:
Óvodavezető
Óvodapedagógusok
Pedagógiai munkát segítők

- dajka nénik,
- pedagógiai asszisztens
- óvodatitkár

Egyéb segítők

- élelmezésvezető,
- szakácsnők,
- konyhai dolgozók,
- karbantartó

Nevelőmunkát segítő külső szakemberek:

- Logopédus
- Pszicho-pedagógus
- Gyógypedagógus

Minden 3. és 5. életévét betöltött gyermek egy logopédiai szűrővizsgálaton vesz részt. Ez a vizsgálat kiterjed az artikuláció, a beszédészlelés- és megértés, a figyelem és a diszlexia-veszélyeztetettség vizsgálatára. A részletes logopédiai diagnosztikai vizsgálat és logopédiai vizsgálati vélemény alapján kell a gyermek további logopédiai ellátását megszervezni, ha az alapvizsgálat, szűrés eredményei alapján ez szükséges.

A Szatmári Kistérségi Egységes Pedagógiai Szakszolgálat alkalmazásában álló logopédus minden nevelési év elején felméri a gyerekeket. A fejlesztést igénylő gyermekeket a szülőknek kell a Mátészalkai Pedagógiai Szolgálathoz bevinni.

Feladata: elsősorban a gyermekek beszédének szűrése a beszédfejlődés akadályoztatása szempontjából, ezek kezelése, nagycsoport elején dyslexia-prevenciós vizsgálat végzése, szükség szerint annak szakszerű terápiája.

Heti 1 alkalommal pszicho-pedagógus vagy pszichológus is segíti munkánkat.

Feladata: elsősorban a korai felismerésre, és a megoldásban történő közreműködésre teszi a hangsúlyt. Egyrészről kapcsolatot tart a szülőkkel, másrészről a problémás gyermekeket speciális szakirányú intézménybe irányítja.

A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális nevelését, fejlesztését a szakvéleményben megjelölt szakemberek végzik.

A gyógypedagógus, -megbízási szerződéssel- a különleges bánásmódot igénylő, sajátos nevelési

igényű gyermekek fejlesztését végzi a fogyatékosság típusának és a szakértői véleményben foglaltaknak megfelelően.

Feladata: a sajátos nevelési igényű gyermek terápiás megsegítése, valamint tanácsadás pedagógusoknak és igény szerint a szülőknek.

Az óvodapedagógusok továbbképzési irányultsága

A nevelőtestület tagjai fontosnak tartják a továbbtanulásban, továbbképzésekben való részvételt, önképzést.

Az elkövetkezendő évek továbbképzéseit az alábbi szempontok figyelembevételével határozzuk meg:

- Nevelőtestületünk határozata értelmében olyan továbbképzéseket részesítünk előnyben, melyek szervesen illeszkednek óvodai nevelőmunkánkhoz.
- Igyekszünk olyan továbbképzéseken részt venni, amelyek szinkronban vannak a Helyi Pedagógiai Programunk célkitűzéseivel, követelmény- és feladatrendszerével, melynek megvalósításáért az intézményvezető felel.

Fontos:

- Segítse az intézményben folyó sajátos nevelési feladatok végzését, az SNI gyermekek nevelését.
- Az óvodai fejlesztő program sikeres alkalmazásához a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése érdekében szükséges kompetenciák elsajátítását.
- Szerezzenek olyan korszerű ismereteket, amelyek hatékonyabbá teszik a hátrányos helyzetű gyerekekkel való fejlesztő foglalkozásokat.
- A tehetséggondozás sikeressége érdekében új módszereket ismerjenek meg az óvodapedagógusok.
- Továbbképzéseken vegyenek részt.
- A továbbképzéseken tanultak, szerzett ismeretek átadása a nevelőtestület tagjainak.
- Publikációk szakmai (pedagógiai, szaktárgyi) témákról folyóiratokban, kiadványokban.
- A dajkák szakmai kompetenciáinak fejlesztése.
- Intézménye érdekeit minden lehetséges fórumon képviseli:
  Intézményen belül és kívül egyaránt
  Szülői értekezlet, Nyílt nap, Bemutató óra, Rendezvények, Partnerek rendezvényei

A nevelőtestület képzettségi mutatóit az ötéves továbbképzési tervünk melléklete tartalmazza.

Az óvodapedagógusok feladatai az óvodai nevelés feltételeinek javítása érdekében:

- Pályázatok összeállítása, pályázatokon való részvétel.
- Bekapcsolódás az eredményes pályázatok megvalósításába.
- Az óvodai tevékenységek javítása új ötletekkel, az ötletek kivitelezése megvalósítása (innováció).
- A tevékenységekhez kapcsolódó szemléltető eszközök tervezése, kivitelezése.
- Az óvoda épületének, helyiségeinek dekorálása.

II.2. Óvodánk tárgyi feltételei

Udvarunkon a meglévő fajátékok esztétikusak, csoportszobáink barátságosak, otthonosak.

Az óvoda udvara fásított, ahol a csoportok életkori sajátosságainak megfelelő udvari játékok, sporteszközök vannak felszerelve (mászókák, csúszdák, homokozók, mérleghinták, mókuskerék,).

Az udvaron 2 fedett babaházunk van, amely komfortosabbá teszi a gyerekek udvari tartózkodását, játékát. Az udvari játékok felújítására óvodánk környezetének esztétikusabbá tételéhez segítséget nyújt a fenntartó és a partnerekkel közösen szervezett tevékenység. A pályázatok segítségével tornaszereink is bővülnek, de a tornaszoba hiánya miatt nem igazán tudjuk ezeket kihasználni.

Óvodánk felszereltsége átlagosnak mondható, szükség lenne több udvari és csoportszobai játékra.

Az épület belső adottságai elfogadható, de a kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékben szereplő feltételeknek nem felel meg. 4 csoportunk van, ennek megfelelően 4 csoportszobával rendelkezünk, de nem minden csoportszoba nagysága felel meg a csoportlétszámhoz viszonyítva. Hiányzik a tornaszoba, szertár, nagyobb fejlesztőszoba, óvónői szoba, felnőtt öltöző.

Két gyerekcsoport öltözője a folyosón van elhelyezve, mivel ezek a helyiségek is hiányoznak. A négy csoportnak csak 3 mosdó áll rendelkezésére.

Tárgyi eszközeinket és felszereléseinket folyamatosan bővítjük, korszerűsítjük. Ehhez a költségvetési kereteken túl felhasználjuk a nyertes pályázatok forrásait. Ezekből az óvodapedagógus a gyermekek egyéni és életkori sajátosságainak, tevékenységformának megfelelően tudatosan és célszerűen választ.

A tanulás, mint nevelési tényező, átfogja az óvodai élet egészét, melynek pedagógiai és tárgyi feltételei intézményünkben biztosítottak. Esztétikus játékok, eszközök, természetes anyagok és digitális eszközök – számítógépek, CD lejátszók, laptop, projektor, fényképezőgép, kamera - állnak a gyermekek rendelkezésére a játékhoz, a tanuláshoz.

III. ÓVODÁNK KÜLDETÉS NYILATKOZATA

III.1. Küldetésünk:

Nevelési törekvéseink a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, önmagához viszonyított maximális fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására irányul az őket megillető jogok, alapvető szabadság tiszteletben tartásával.

A gyermekek személyiségének fejlesztése, testi-lelki-szociális szükségleteinek kielégítése.

Ennek alapfeltétele:

- A gyermekek minél több irányú megismerése, megértése és feltétel nélküli szeretete.
- Önálló gondolkodású, autonóm személyiségük alakítása.

Programunk a gyermekek és felnőttek együttes, egymásra ható kapcsolatát tükrözi, melyben a felnőttek érvényesítik a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit; a gyermekek a felnőttekkel közösen tevékenykedve haladnak a világ megismerése felé.

A felnőttek részéről ez tudatosan felépített és körültekintően kialakított folyamat, mely ismereteik állandó bővítését, a világ történéseinek nyomon követését feltételezi.

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg. Intézményünkben hátrányos megkülönböztetés nem érheti a gyermeket, nem engedünk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. A pedagógiai hatásokat a gyermek személyiségéhez igazítjuk, hogy egyenlő eséllyel részesüljenek színvonalas nevelésben.

Programunk figyelemreméltó eleme a család és óvoda új szemléletű nevelőtársi-partneri kapcsolata, szoros együttműködése, melyben a családi nevelés jogait és elsődlegességét a pedagógusok tiszteletben tartják, a szülők pedig bíznak az óvónők szakértelmében.

III.2. Jövőképünk:

Szeretnénk, ha óvodánk a megértés, az egymás iránti türelem, elfogadás, szeretet, biztonságot, vidámságot adó, béke szigete lenne, ahol a gyermekek napjuk nagy részét örömmel, boldogan, önfeledt játékkal tölthetik, kreatív, jókedvű, szakmailag kiváló, mindig megújulni képes óvónők irányításával.

Óvodai nevelésünk lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

Gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünkkel törekszünk a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére.

Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben

részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek az életkori és egyéni sajátosságok valamint, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Óvodánk esztétikus, melegséget sugárzó, biztonságos /óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő/ környezetével, szeretetteljes, minden gyermeket maximálisan elfogadó, családias, bizalmat árasztó légkörével, elsősorban az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységek - különös tekintettel, a **mással nem helyettesíthető játékkal** - szabad játék és mozgás sajátos eszközeivel készíti fel a gyermekeket a következő életszakaszra /a kisiskolás korra/.

Célunk:

A gyermek az óvodáskor végére belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában az óvodásból iskolássá szocializálódik.

III.3. Gyermekképünk:

- Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben.
- Tisztelik szüleiket, az óvónőket, a dajka néniket, bizalommal fordulnak hozzájuk.
- Bátran, egészséges önbizalommal jól kommunikálnak, érdeklődőek.
- Szeretik a mozgást, szeretik és védik a természetet.
- Magatartás és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak, előítélet-mentesek.
- Ápolják a hagyományokat, becsülik a munkát, és szívesen végeznek munka jellegű tevékenységeket.
- Alkalmazható tudás és optimális fejlettségi képességszintek birtokában kezdhetik el az iskolai tanulmányaikat.

IV. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- A gyermekek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása és megerősítése.
- A gyermeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi, mindenkor és minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembe vétele, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- Az óvoda inkluzív szemlélettel, gyermekközpontú nevelési attitűddel, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő

hozzáférés lehetőségét, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

- Az óvodai nevelés sajátos eszközeivel törekszünk az esélyegyenlőség biztosítására, a hozott hátrányok kompenzálására.
- Az alkalmazott pedagógiai eszközöket, módszereket, a gyermek személyiségéhez és érési üteméhez igazítjuk, ezzel segítve a gyermekek egyéni képességeinek kibontakoztatását, kompetenciáinak alakítását.
- A hátrányos megkülönböztetés tilalmának tiszteletben tartása, az iskolába lépő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének előkészítése.
- Az óvoda kialakult pedagógiai értékeinek megőrzésére törekvés.

V. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA

A (2,5) 3-7 (8) éves gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- a sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés,
- a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség kialakítása,
- a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása,
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrálásával esélyegyenlőségük biztosítása,
- a migráns családok gyermekeinek integrált nevelése, emberi jogainak védelme.
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzése, ápolása, erősítése, az integráció lehetőségének biztosítása.

VI. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATRENDSZERE

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

– az egészséges életmód alakítása,

– az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

– az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

VI.1. Az egészséges életmód alakítása, az óvoda egészségvédő programja

„Szeresd egészségedet, mert ez a jelen.
Védd a kisgyermeket, mert ez a jövő.
Őrizd szüleid egészségét!- mert
a múlton épül fel a jelen és a jövő.”
(Bárczi Gusztáv)

Célja:

- a testi egészség (gondozás, ápolás, edzés, mozgás-fejlesztés
- a lelki egészség (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítés stb.)
- az egészségvédő képesség fejlesztése.
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása,
- az óvodapedagógusok és a nem pedagógusdolgozók viselkedésének szabályozása,
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása , egészségvédő példamutatás, meleg-engedékeny nevelési módszer)
- az egészségügyi szolgálattal való együttműködés

Az egészségvédő program megvalósításának személyi feltételrendszere:

- óvodavezető
- óvodapedagógusok
- a nevelőmunkát segítő munkatársak
- szülők
- védőnő
- gyermekorvos, fogorvos
- családsegítő- és gyermekjóléti szolgálat munkatársai

Módszerek, eszközök, rendezvények, amelyek az egészségnevelési programunkat segítik:

- nevelőtestületi értekezletek,
- képzések egészségfejlesztés témakörben,
- szülői fórumok, előadások egészségfejlesztő, egészségügyi szakemberek bevonásával,
- sport rendezvények a szülőkkel, partnerekkel,
- környezetvédelmi tevékenységek a szülőkkel, partnerekkel,
- kirándulások, szabadidős programok,
- egészségvédelmi programok,

- szűrővizsgálatok,
- mérések,
- víz-, levegő-, fényterápiák

A fejlődés korai szakaszában az egészséges életmódra történő felkészítés meghatározó, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi életvitelt jelentősen befolyásolják. A gyermekek már bizonyos ismeretekkel, tapasztalatokkal érkeznek az óvodába.

Ezekre alapozva, ezt tovább erősítve alakítjuk a testápolás, tisztálkodás a táplálkozás, öltözködés, mozgás, pihenés, levegőzés és testedzés szokásrendszerét. Meghatározónak tartjuk a megfelelő napirend kialakítását, mely elegendő időt biztosít az egyes tevékenységekre, így megteremti a stresszmentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, a gyermek számára is kiszámítható légkört.

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását.
Az egészségfejlesztési program elkészítésénél figyelembe vettük a 20/2012.(VIII.31.)EMMI rendelet 128.§6.és8. bekezdését. és a 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról
***Célunk**: A teljes körű egészségfejlesztés*

Teljes körű akkor, ha áthatja az óvodai élet egészét.

- ha minden gyermek részt vesz benne,
- a teljes nevelőtestület aktív, összehangolt munkájának eredménye,
- megvalósul a felvilágosító tevékenység,
- betartják és betartatják a munka- és balesetvédelmi előírásokat, feltárják és elhárítják a veszélyhelyzeteket,
- az óvodán belül, közösségen kívül bevonják a szülőket és az óvoda közelében működő, erre alkalmas civil szervezeteket, valamint az óvoda társadalmi környezetét is.

Célunk továbbá: **Az egészséges életmód alakításánál**

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;

- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek testi és lelki egészségének védelme, megőrzése, szervezetük edzése.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, stresszmentes és biztonságos környezet megteremtésével és megőrzésével a környezet megóvására irányuló szokások alakítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- Megfelelő szakemberek bevonása – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

VI.1.1. Az egészséges táplálkozás

A gyermekek étrendjének minőségi és mennyiségi összeállítását megbeszéljük az élelmezés vezetővel. Preferáljuk a vitaminban gazdag zöldségeket, gyümölcsöket, nemcsak főtt formában, hanem nyersen is. A nyers zöldségekből, gyümölcsökből a gyermekekkel közösen készítünk gyümölcssalátákat, zöldségsalátát. A szülőket minden héten tájékoztatjuk a heti menüről, igyekszünk számukra segítséget nyújtani a korszerűbb táplálkozás kialakításához.

Intézményünk egy 400 adagos főzőkonyhát üzemeltet.

Az igénybe vevők köre kiterjed:

- ellátottak: óvodás és iskolás gyerekek
- szociális étkezők
- alkalmazottak
- vendégétkezők.

A főzőkonyha - mint közétkeztető - feladata az ellátottak élettani energia- és tápanyagigényeinek megfelelő összetételű és jellegű táplálék biztosítása. A naponta előállított ételek elkészítése, az étrend összeállítása a 37/2014. (IV.30.) EMMI rendelet alapján történik, melyet 2015. szeptember 1-jétől kötelező alkalmazni. A rendelet részletesen szabályozza a bölcsődékben, óvodákban, iskolákban, kórházakban adható ételek összetételét és elkészítésének szabályait.

E rendelet előírásait figyelembe véve csökkentettük a napi bevitt só- és cukormennyiséget. Szénsavas és cukrozott üdítőt, koffeintartalmú italt, energiaitalt egyáltalán nem kapnak a gyerekek. A magas zsírtartalmú húsokat és húskészítményeket is mellőzzük.

Ennek megfelelően az óvodás gyerekek naponta 0,3 liter tej, vagy ennek megfelelő mennyiségű kalciumtartalmú tejterméket kapnak. Tejből 1,5 %-os zsírtartalmú tejet biztosítunk, melyet, ha italként kínálunk, akkor nem cukrozzuk.

Tejfölt kizárólag ételkészítéshez használunk.

Gabonaalapú élelmiszert naponta 2 adagot kapnak a gyerekek, melyből 1 adag teljes kiőrlésű.

Kerüljük az ételporokat, kis mennyiségben csak az ételek ízesítőjeként használjuk.

Bő zsiradékban sült étel 10 nap alatt 1-szer kerül az étrendbe, sertés- illetve baromfizsírt egyáltalán nem használunk. Egymást követő kétszer 10 élelmezési nap főétkezéseiben egy ételsor csak egy alkalommal fordul elő, biztosítva ez által a változatos étrendet. Állati eredetű fehérjeforrást minden főétkezés tartalmaz.

A húsok közül az előhűtött baromfi, hal, illetve sertéshúsokat illesztjük az étrendbe, melyek 30 %-nál nem magasabb zsírtartalmúak.

Csípős, erősen fűszeres ételek egyáltalán nem kerülnek be az étrendbe.

A felhasználási előírások, korlátozások és tilalmak szerint az italként kínált tej és tea csak meghatározott mértékben tartalmaz hozzáadott cukrot. A szükséges folyadékot teával, ivólével (100 %-os), ivóvízzel, illetve szénsavmentes ásványvízzel biztosítjuk.

Naponta biztosítunk (3-szori étkezés esetén) két adag zöldséget vagy gyümölcsöt, melyből egy adagot nyers formában kapnak a gyerekek. Továbbá naponta kapnak két adag gabona alapú élelmiszert, melyből egy adag teljes kiőrlésű.

Az ételek elkészítéshez friss zöldségeket és a gyümölcsöket használunk, melyet helyi őstermelőktől, illetve kistermelőktől vásárolunk fel.

A rendelet előírásainak eleget téve igyekszünk változatos, ízletes és nem utolsósorban egészséges ételeket előállítani.

Az ételek elkészítése során figyelembe vettük a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokat, valamint azt, hogy az ellátottak az életkoruknak megfelelő tápanyagbevitelben részesüljenek. Fontos szempont volt az is, hogy a korszerű, egészséges táplálkozás alapelveit érvényesítsük, előtérbe helyezve a változatos, egészséges étrendet.

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai a helyzet javításáért:

- Kulturált körülmények között a fogásokat folyamatosan felszolgálja (várakozási időt kerüli).
- Az étkezés végén az asztalok rendjének helyreállítását irányítja.
- Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít.
- Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket.
- Az óvónők a szülőkkel, támogatókkal közösen szerveznek havonta legalább egy-két gyümölcs- és zöldség-napot.
- Tanácsot adnak (szülői értekezleten, fogadóórán, kötetlen beszélgetés keretében), hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki. Kerüljék a családi étkezés során a haszontalan ételek és italok étrendbe állítását, így a cukros, sós, zsíros ételeket és italokat. Töröljék étkezési szokásrendjükből a cukrozott szörpöket, befőtteket, kólaféléket, a kekszet, a ropit, a chipset. Szerepeljen a családi étrendben kevesebb füstölt hús, felvágott, húskonzerv, állati zsiradék, és annál több alacsony zsírtartamú tej, tejföl, sajt, hal, baromfi (bőr nélkül), barna kenyér.
- Óvodai napirend keretében ismertetjük meg a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához
- Az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében egészségfejlesztő programokat szervezünk, amelyek játékos alkalmat teremtenek arra, hogy a gyermekek maguk is részesei legyenek egyszerűbb ételek elkészítésének (pl: salátakészítés, tízórai összeállítás).
- A nevelési év során legalább 1 alkalommal kerül lebonyolításra az egészséges táplálkozást népszerűsítő szervezett tevékenység: „Egészség-hét”. Ennek keretében eljön hozzánk a „FOG Doki”.
- Előadásokat hallgatunk meg a gyermekorvos, védőnő által, ahol jelen vannak a szülők és több esetben partnereink is.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot e tevékenységeknek. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóbbá a gyermekek részére az óvó nénik /kóstolók, és salátakészítés zöldségből, gyümölcsből/.

- Az étkezések során előforduló minden féle tejterméket, sajtféléket kóstoljanak meg a gyerekek. Beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

VI.1.2. Mindennapos testnevelés, testmozgás

A rendszeres mozgás biztosításával (mindennapos testnevelés, játék) megalapozzuk a gyerekek mozgáskultúráját, fejlesszük motoros képességeiket.

Fontos figyelembe venni:

A mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés).

Kedvezően befolyásolják a gyermek teljesítőképességét.

Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódot erősítő tevékenységeket.

A mozgásokhoz kapcsolódó gondozási feladatok elősegítik a helyes higiénés szokások kialakítását.

Az óvodapedagógus feladata – a dajkával, a pedagógiai asszisztenssel megosztva, - hogy megteremtse a feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez.

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- a szabadjátékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgás közben,
- a testnevelés tevékenységen belül,
- mindennapi testnevelésben,
- differenciált mozgástevékenység során.

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai az egészségfejlesztő testmozgás hatékony megvalósulása érdekében:

- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség ismeretében változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása (mindennapos testnevelés, szabad mozgás lehetőségek).
- A napi tevékenység részeként a 10-20 perces frissítő mozgás (szabadban).
- Tudatos nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére, a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások.
- Kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése.
- Mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése.
- Szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe.

Az egészséges életmódra nevelés hatékonysága maradéktalanul akkor érvényesül, ha a fejlődéséhez szükséges optimális környezet lehetőség szerint biztosított.

Ehhez rendelkezésünkre áll egy játszó udvar, füves játéktérrel, több funkciós esztétikus, a biztonsági szabványoknak megfelelő játékokkal, sportszerekkel. Minden gyerek számára az udvari szabad játék elengedhetetlen, a napnak fontos eleme.
Évszakonként közeli kirándulásokat, sétákat szervezünk változatos helyszínnel, megismertetjük a természetjárás szépségét a gyermekekkel. A rendszeres, örömmel végzett mozgással a gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk, és mintát adunk a szülőknek is. Több alkalommal a szülőkkel és partnereinkkel közösen mozgásos programot szervezünk. Hagyomány óvodánkban az évente megrendezésre kerülő „FUT a KOCSORD", melyen a település lakossága is részt vesz, Továbbá megrendezésre kerül: gyermeknap, egészségvédelmi nap, játékos családi sportversenyek. Ezzel is pozitívan befolyásoljuk a családi nevelést a szabadidő hasznos eltöltését.
Arra törekszünk, hogy a mindennapok során a gyermekek minél több tevékenységüket a szabad levegőn végezzék.

Legfontosabb a pihenéshez szükséges nyugodt légkör biztosítása, szellőztetés, pihenés előtt is.
Az altatás hangulatához illő mese, halk zene, az óvónő éneke - a gyermekek egyéni alvásigényének és szokásainak figyelembevételével - a szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtése. Kényelmes, a gyermekek méretéhez igazított fektető használata – otthoni „alvóka", fűtési szezonban párologtató használata minden csoportban. Az óvónő jelenléte a pihenés teljes idejében elengedhetetlen, a gyermekek nem maradhatnak egyedül.

Időjárástól függően (köd, -5 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfényedzés biztosítása, a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építjük (kivétel az erős napsugárzás miatt a 11-15 óra közötti időszak).

VI.1.3. Testi, lelki, mentális egészség fejlesztése

A magatartási függőség, a szenvedélybetegségek kialakulásához vezető szerek fogyasztásának, és a gyermeket veszélyeztető bántalmazásnak a megszüntetése érdekében

Célunk: A dohányzás megelőzése

A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói modellt, mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat.

Az óvodapedagógus feladatai a dohányzás megelőzése érdekében

Kirándulási élmények feldolgozása: napsütés, szabad levegő, madárdal, napozás, szabad mozgás, jókedv, veszélyek, füstmentesség, pormentesség, szabad légzés, erőkifejtés, sok mozgás.

Városi, falusi élmények megbeszélése: az utca forgalma, a gépkocsik füstje, az áruházak levegője, gyárak környékének kedvezőtlen viszonyai, utazás tömegközlekedési járművön, az utcai porképződés, az otthoni állattartással járó szagok.

Élmények elmondása a dohányfüstös helyiségekről: saját lakásunk levegője, szórakozó helyek füstje, gyárkémények füstje, füstmérgezéses balesetek; a családban dohányzók megszokott dohányzási helyei, vendégségben tapasztalt dohányzás.

Ismeretek átadása a dohányzás ártalmairól a gyermeki élményekkel kapcsolatosan: károsítja a tüdőt, az idegrendszert, valamint a gyomor és a szív munkáját; másokat is károsít, zavarja azokat, akik beszívják a dohányfüstöt, hogyan védekezhetünk ellene (szabad levegőn tartózkodás, a lakás szellőztetése).

Beszélgetés arról, milyen leszek, ha nagy leszek: mi szeretnék lenni; segíteni akarok másoknak, alkotni szeretnék, egészséges, edzett, erős akarok lenni; mit kell ezért tenni, mit kell elkerülni (elhatározom, hogy nem kezdem el a dohányzást).

VI.1.4. A bántalmazás, erőszak megelőzése: A WHO definíciója

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”

Elhanyagolást jelent, ha a szülő vagy a gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét, amely súlyos ártalmat okoz, vagy ennek veszélyével fenyeget bármelyik területen: egészség, oktatás, érzelmi fejlődés, táplálkozás, lakhatás és biztonságos körülmények, amely veszélyt jelent, vagy nagy valószínűséggel jelenthet a gyermek egészségi állapotára, mentális, lelki és spirituális, erkölcsi és szociális fejlődésére. Figyelembe kell venni ennek megítélésekor, hogy milyen mértékben adottak a feltételek a család rendelkezésére álló erőforrásai tekintetében. Minden olyan mulasztás vagy baj okozása, amely jelentősen árt a gyermek egészségének vagy lassítja, akadályozza szomatikus, mentális és érzelmi fejlődését.

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása, a védőoltások beadatásának indokolatlan elmulasztása, késleltetése.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja – nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.).

Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ez magában foglalhatja annak közvetítését a gyermek felé, hogy értéktelen, el nem fogadott, nem kívánt és nem szeretett. Jelenthet az életkornak, vagy a fejlettségnek nem megfelelő elvárások támasztását a gyermekkel szemben (pl. a szobatisztaság idő előtti erőltetése, a képességekhez nem igazodó követelmények). Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszégyenítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem és fültanúja más bántalmazásának.
Az érzelmi bántalmazás mindezen komponenseket magában foglalhatja, de egymagában is jelentkezhet.

Szexuális bántalmazás a gyermek bevonását jelenti olyan szexuális aktivitásba, amelyet a gyermek nem képes megérteni, felfogni, amelyhez nem tudhatja az érdemi beleegyezését adni, vagy amelyre a gyerek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett, továbbá amelyet tilt az adott társadalom/közösség jog- és szokásrendje, illetve az adott környezetben elfogadott tabuk. A szexuális visszaélés létrejöhet felnőtt és gyermek, vagy olyan korú gyermek és gyermek között, ahol a kapcsolat a kor és a fejlettség okán, a kapcsolat felelősségén, bizalmon vagy hatalmi helyzeten alapszik, és a tevékenység az agresszor szükségleteinek kielégítését, vagy megelégedettségét szolgálja. Ez magában foglalhatja, de nem feltétlenül korlátozódik: egy gyermek kényszerítése, vagy késztetése bármilyen törvénytelen szexuális aktivitásra, a gyermek kizsákmányolása gyermekprostitúció, vagy

más jogellenes szexuális aktivitás formájában, - a gyermek felhasználása és kizsákmányolása pornográf anyagok, videó felvételek, vagy előadások, megnyilvánulások formájában.

Különleges ellátást és kezelést igényel, ha gyermek bántalmaz gyermeket. Ezekben az esetekben egy gyermeket egy másik gyermek, vagy gyermekek csoportja a konfliktusok szokásos kezelésén túl - ismételten - fizikailag, lelkileg bántalmaz, vagy szexuálisan molesztál. A probléma kezelésénél igen fontos, hogy az áldozat és az elkövető egyaránt kapjon megfelelő segítséget. Speciális terület a testvérbántalmazás, annak érzelmi vonatkozásai, indulati tartalma miatt.

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai a bántalmazás megelőzése érdekében:

A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez.

A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a Gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a Gyermekjóléti szolgálattól.

A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatni kell a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről (óvodavezető), valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel, ezt a faliújságon közzé tesszük.

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek

megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

VI.1.5. Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások: egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítséghívás (felnőtt értesítése, vagy esetleg mentőhívás), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírás:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma.

Az óvónő a gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést:

- felvilágosítással,
- a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával,
- a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával,
- a szülő - és szükség esetén más szakemberek - bevonásával,

2010-óta a Magyar Vöröskereszt Bázis óvodája vagyunk. Programjának egyik modul-koncepciója az Elsősegélynyújtás és baleset-szimuláció, ezt játékosan beillesztjük a napi tevékenységbe, így játszva megtanulják az elsősegélynyújtás elemeit. E modulprogrammal nem csak a gyerekeket, hanem az óvoda valamennyi dolgozóját, és a szülőket is megcélozzuk.

Célunk:

- a gyerekek esetében:
    - ✓ segítségnyújtás igényének erősítése
    - ✓ az óvodások bevezetése az elsősegélynyújtásba

- ✓ a lehetséges veszélyforrások felismerése (a mindennapi játék és más tevékenység végzésekor fölmerülő baleseti kockázat szemléltetése pl: közlekedésbiztonság, vízbiztonság, mérgezés, általános baleset megelőzés)
- ✓ baleset esetén a segítő, vigasztaló (empatikus lelki segítségnyújtás) magatartás kialakítása, a sérült társ megnyugtatására nevelés
- ✓ baleset esetén a megfelelő felnőtt segítő értesítésének megfelelő módjának játékos begyakoroltatása (riadólánc, udvarfelelős, elsősegély felszerelés készenléti helyének ismerete stb.)
- ✓ elsősegélynyújtó felszerelés megismerése (pedagógus+MIVK)
- ✓ baleset esetén a félelem oldása
- ✓ általánosságban a félelem oldása az orvos és a mentő munkájával kapcsolatban
- ✓ a legalapvetőbb elsősegély ismeretek játékos gyakorlása (nyugalomba helyezés, megnyugtatás, alapvető higiénés tennivalók/tilalmak a sérült és a segítő biztonsága érdekében)
- ✓ a leggyakoribb sérülések okainak és következményeinek szemléltetése (játékos baleset-szimulációs szituáció kialakítása, ellátása, értékelése)
- ✓ befogadó magatartás fejlesztése sérült, vagy fogyatékossággal, betegséggel élő emberek felé (mozgáskorlátozottság, vakság, epilepszia, cukorbetegség stb.)

- óvodapedagógusok/óvodai dolgozók esetében:
  - ✓ a mindennapi játék és más tevékenység végzésekor, vezetésekor fölmerülő baleseti kockázatelemzés fejlesztése
  - ✓ az elsősegélynyújtó ismeretek bővítése, készség szintre emelése, megtartása
  - ✓ a speciálisan kisgyermekek ellátásához szükséges elsősegélynyújtó ismeretek bővítése, készség szintre emelés, megtartása
  - ✓ elsősegélynyújtó felszerelés megismerése (pedagógus+MIVK)
  - ✓ a lelki segítségnyújtás és a megfelelő ellátói magatartás kialakítása gyermekközösségben bekövetkezett baleseti szituációban
  - ✓ óvópedagógus/óvodai dolgozók aktívabb bevonása az elsősegélynyújtó ismeretek átadásába
- szülők esetében:
  - ✓ szülők szemléletének formálása az elsősegélynyújtás szükségességéről
  - ✓ a mindennapi játék és más tevékenység végzésekor, vezetésekor fölmerül baleseti kockázatelemzés fejlesztése

- ✓ a baleset megelőzés és a gyerekek tevékenységét kontrolláló állandó felügyelet veszélyeinek feltérképezése, közlekedésbiztonság
- ✓ A lelki segítségnyújtás és a megfelelő ellátói magatartás fejlesztése a családban bekövetkezett baleseti szituációban

Módszerek:

Egyéni, intézményi didaktikai módszerek, melyek a célcsoport életkori sajátosságainak megfelelnek.

- helyi lehetőségekhez mérten orvos látogatás (mentő-, tűzoltó állomás, rendőrőrs, orvosi rendelő,)
- bemutató mentőautó fogadása (pl. egészségnapon)
- elsősegély láda látványos elhelyezése a csoportteremben (terminál)
- terepasztal játékok (közlekedésbiztonsági példák, elsősegélynyújtás és mentőhívás)
- történetmesélés, „betegség vagy baleset?" (saját élmények alapján, feszültség oldása, baleseti okok értékelése, beszélgetés)
- Óvd magad! (baleset prevenció, pl. terepasztalon, tablón veszélyforrások felismertetése)
- jelzéssel ellátott kisegészségőr, udvarfelelős kijelölése (veszélyre felhívni a figyelmet, szólni, ha baj van, ellenőrizni és szükség esetén készenlétbe helyezni az elsősegély ládát)
- elsősegélynyújtás ellátás óvodás szinten (horzsolás, törés, ájulás, zúzódás, csípések, hő ártalmak, kisebb vérzések, rándulás, pánikroham, epilepszia, cukorbetegség, ételallergia és darázscsípés)
    - szituációs játékok (akadály-vagy sorverseny, baleset-szimuláció, sebkötözés, segélykérés, betegszállítás, lelki segítségnyújtás)
    - valós, de nem súlyos balesetek esetén a gyerekek aktív bevonása az ellátásba (pl. a kisegésszégőr segít kötést, tapaszt tenni a sérült területre)

Eszközök:

Egyéni, intézményi lehetőségekhez mérten, melyek a kisgyermekek életkori sajátosságainak megfelelnek.

- terepasztal, tabló, játékautók, játékfigurák
- kötszer (játszani, gyakorolni lejárt kötszerrel is lehet)
- játék orvosi felszerelés
- kézikocsi (mentőautó vagy hordágy kialakítására)

Az óvoda pedagógusok és dajkák feladatai a baleset-megelőzés érdekében:

- A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.
- Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ–ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a folyosón található.
- Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.
- Az elsősegély játékos gyakoroltatásakor ügyelni kell arra, hogy a korcsoportnak megfelelő szintű információt szakmailag helyes protokoll szerint alkalmazzuk. Megalapozott elméleti és gyakorlati képzés híján célszerű orvos, védőnő, egészségügyi dolgozó, mentő, képzett vöröskeresztes munkatárs, vagy önkéntes segítségét kérni.

Módszerek, rendezvények, amelyek a baleset megelőzési programunkat segítik:

Rendezvények szervezése, azokon való részvétel:

- Elsősegélynyújtás Világnapja,
- Közlekedésbiztonsági Nap, ahol gyakorlati bemutatót is megtekinthetünk, valamint bemutathatják a gyerekek is az addig szerzett ismereteiket szüleiknek, partnereinknek.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően megismerik az egészségügyi és más szervek (mentők, orvosok, rendőrök, tűzoltók) munkáját, és nagyobb bizalommal fordulnak azok képviselőihez.
- Felismerik, és szükség esetén ellátják az egyszerűen felismerhető sebeket, sérüléseket.
- Fejlődik a gyerekek empátiakészsége, humanitárius világszemlélete, valamint a konkrét segíteni akarás igénye.

VI.1.6. A személyi és környezeti higiéné fejlesztése

A legfőbb személyi higiénés feladat:

- Kézmosás, szokássá fejlesztése a saját felszerelés használata.
- Minden gyermeknek legyen személyi higiénés felszerelése.

A gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi

kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.

A testi, lelki szellemi egészség egyik alapvető feltétele, a gyermek testi komfortérzetének kielégítése. A gondozási feladatok teljesítése bensőséges /gyermek – óvónő, gyermek – dajka, gyermek-pedagógiai asszisztens/ kapcsolatot feltételez.

Az önkiszolgáló feladatok elvégzése a tevékenységek többszöri gyakorlását teszi lehetővé, alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válásukat. Az óvónő, dajka, a pedagógiai asszisztens bemutatja, megismerteti és figyelemmel kíséri a napi élethez szükséges szokások fejlődését, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat. Mivel minden tevékenységet szóbeli megerősítés kísér, ezért a napi életritmus megtervezésénél erre is elegendő időt kell biztosítani, hogy mindez nyugodt kiegyensúlyozott, türelmes légkörben valósulhasson meg.
Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására.

Lényegesnek tartjuk az anamnézis felvétel közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (allergia, lázgörcs, asztmatikus tünetek) regisztrálását.

A gyermek testi épségének védelme és a baleset-megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök használati tárgyak folyamatos és tervszerű ellenőrzését, valamint karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. Önmaguk és társuk testi épségének megóvására neveljük a gyermekeket.

Levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében lehetőség szerint minél több időt töltünk a szabadban az időjárásnak megfelelő ruházatban. Nyáron az erős UV sugárzáskor 11 és 15 óra között a gyermekek nem lehetnek sem a napon, sem az árnyékban.

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai:

- A gyermekek életkorának megfelelő, párhuzamos tevékenységek végzését lehetővé tevő optimális életritmus kialakítása a napirendben
- Az időkeretek rugalmas alkalmazása a gyakorlatban
- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése a csoportban

- A gyermekek szükségleteinek kielégítése a nap egész folyamán (például folyadék)
- A szokás- és szabályrendszer közös alakítása a gyermekekkel
- Önállósági törekvések támogatása
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat)
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés
- A WC intimitásának válaszfalakkal és függönyökkel történő biztosítása
- (2,5) 3 éveseknek, illetve egyéni szükséglet alapján a WC papír használatában, a zsebkendő használatában segítségnyújtás
- Elegendő mennyiségű WC- papír használatára ösztönzés
- A fiúktól WC deszka felhajtásának, a fiúszerepnek megfelelő WC használatnak elvárása
- A WC lehúzásának igénnyé alakítása, elvégzésének figyelemmel kísérése
- A gyermekek helyes kézmosásra, kéztörlésére szoktatása
- A gyermekek tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása
- A fogmosás technikájának megismertetése, mindennapos gyakoroltatása, a fogmosás eszközeinek rendben tartására serkentés
- A gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlenül szükséges
- A fésű használatának bemutatása, gyakoroltatása, szükség szerinti segítségnyújtás
- A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítsék e szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek legyen elkülönített fogmosó felszerelése, törölközője, fésűje
- Erős napsütés, illetve hideg, szeles időben – egyéni szükséglet szerint – a gyermekek bőrének krémezése
- A felöltözésnél, vetkőzésnél egyéni szükséglet szerinti segítségnyújtás
- A gyermekek időjárásnak megfelelő réteges öltözködésre szoktatása
- A szülők megismertetése a gyermek egészségét szolgáló ruházatnak jellemzőivel
- A ruhák összehajtásának, az öltözőpolcon való rendben tartásának megismertetése elvárása
- A gyermekek levegőzésének biztosítása mindennap, mínusz 5 fokig
- A délutáni pihenéshez a csoportszoba kiszellőztetése, légtisztító használata
- Lefekvés után mesélés, majd testközeli jelenlétével, simogatással a gyermekek érzelmi biztonságának, nyugalmi állapotának támogatása
- Lázas, hányós, hasmenéses gyermek elkülönítése, gondoskodás felügyeletéről,

szüleinek értesítse

- A gyermekek balesetvédelmi oktatása évente egyszer, illetve az alkalomnak megfelelően, dokumentáltan

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Szükségleteit képes késleltetni.
- Szükségleteit képes önállóan kielégíteni.
- WC használatakor a fiúk felhajtják a WC deszkát és állva végzik kisdolgukat.
- WC-zést követően a kislányok és kisfiúk is használják a WC papírt.
- A tisztálkodási eszközre vigyáz, tisztán tartja, használat után a helyére teszi.
- WC-zés és egyéb szennyező tevékenység végzése után kezet mos, a kezét szárazra törli.
- Önállóan öltözik, vetkőzik, ha kell, segítséget kér.
- Cipőjét befűzi, bekötésével próbálkozik.
- Ruháját igyekszik összehajtva a helyére tenni.
- Képes önállóan eldönteni, miből mennyit tud elfogyasztani.
- Kulturáltan étkezik.
- Használja az illemszavakat.
- Vigyáz környezetének rendjére, tisztaságára.
- Ismeri a szelektív hulladékgyűjtés okát és mikéntjét.
- Igényévé válik a rendezettség, tisztaság, ápoltság.
- Szívesen mozog a szabadban, évszaktól függetlenül.
- Életkorának megfelelően edzett.
- Ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat.

A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása minden dolgozó kiemelt feladata.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése az egészséges életmód kialakítása terén

A társadalmi beilleszkedés és az eredményes személyiségfejlesztés szempontjából meghatározó jelentőségű a mélyszegénységben élő, rossz családi körülmények között nevelkedő gyermekek óvodai integrált nevelése. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai egészségneveléséhez szükség van az óvodapedagógiai gyakorlatban a szülők társadalmi integrációjának segítésére, és erre többféle módszert és alkalmat alakítottunk ki. Ezek közül

ismertebbek: munkadélutánok, kirándulások, orvosi, védőnői tanácsadás, csoport szülői értekezletek, VK pályázatok.

Az egészségfejlesztés

- a családból az óvodai közösségbe való átmenetének segítése;
- nemzeti identitásuk megtartása mellett az óvodai napirend (szokásrend) megismertetése, elfogadtatása;
- az egészséges életvitel szabályainak gyakorlása;
- az egészséges táplálkozási szokások kialakítása;
- a közösségi viselkedéskultúrának a többségi társadalomhoz való alakítása;
- az egészséget támogató családi környezet segítő támogatása, megvalósítása;
- a káros szenvedélyek (alkohol- és, dohányzás, számítógép függőség) megelőzésére szolgáló meggyőző ismeretek terjesztése.

A napi tevékenységek során figyelembe vesszük a gyermekek megfigyelésén alapuló differenciált fejlesztést, ahol az óvodapedagógus a csoport és az egyén ismeretében alkotó módon maga tervezi meg a gyermek fejlesztését. Az aktuális fejlődési tendenciákat figyelembe véve rugalmasan dönt az ismétlések számáról, a továbbhaladás lehetőségeiről.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése az egészséges életmód kialakítása terén

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, óvodai nevelés és fejlesztés mellett a megfelelő szakemberek segítségével - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - történik a nevelési feladatok ellátása.

VI.1.7. A környezettudatos magatartás kialakítása

Az életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota. A 21. sz. társadalmi és globális problémái ismertek, az ember lakóhelye, környezete nem előnyére változott. A környezetben visszafordíthatatlan, legtöbb esetben kedvezőtlen változások indultak el klímaváltozás, élőhelyek eltűnése, fajok kihalása.

Az életminőség javításában az egészség megőrzésében fontos szerepet játszik a közösségi identitás, kohézió. Közösség és egyén, szoros kötődésben élnek.

Az egyéni értékek, beállítódások, normák módosítása és az ehhez szükséges aktivitások a közösség támogatása nélkül nem képzelhetők el.

A fenntarthatóság pedagógiájának fontos értékei:

- az élet tisztelete
- a hagyomány őrzése
- átmentése a jövőbe

Mindezeket a családok hatékony és folyamatos bevonásával, élethosszig tartó folyamattal és holisztikus szemlélettel tudjuk a leghatásosabban elérni.

A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában

A külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenység forma, olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységesen érzékelhető

A környezet megismerése nem korlátozódik csak a környezeti foglalkozásokra és a tervszerű, tudatos kezdeményezésekre, hanem átfogja az egész óvodai életet.

Benne van a spontán játékban, az önkiszolgáló tevékenységben, az udvari élet pillanataiban, a beszélgetésekben, megfigyelő sétákban, kirándulásokban.

Támaszkodunk a gyermekek családból hozott ismereteire, a családi kirándulások, nyaralások élményeire is. Ha szükséges, a hátrányokat kompenzáljuk.

A természeti és társadalmi környezet témaköreivel valamennyi korcsoport megismerkedik, életkortól függően. A fokozatosság elvét követjük a megismertetés során: a közelebbitől a távolabbi felé haladunk. Szemléltetésben, a közvetlen környezetben való megfigyeléstől a képi ábrázoláson való megfigyeltetés felé Érvényesítjük a differenciálás pedagógiai koncepcióját a nevelés folyamatában.

Sokszínű, érdekes, izgalmas tevékenységrendszert biztosítunk.

Érzelmek kifejezőképességek fejlesztésére nagy hangsúlyt fektetünk

- szeretet, kötődés,
- élménybefogadás keltése.

A környezettudatos magatartás megvalósításának folyamatához kapcsolódó tartalmak

A természetvédelem a környezetalakítással, a környezetvédelemmel, szorosan összefüggő feladatokat tartalmaz. Fontos, hogy gyermekeink védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák, gondoskodjanak életfeltételeinek biztosításáról.

Nevelési feladatunknak tartjuk, hogy gyermekeink védjék az élő környezetet. Így alapozhatjuk meg a természet szűkebb, tágabb környezetünk, a haza szeretetét. Meg kell értetni, hogy saját életterük védelme, gondozása egészségesebbé teszi fejlődésüket.

A természeti környezet megismerésére alapvető lehetőség az évszakok és népi hagyományok,

időjósló napok megfigyeltetésén keresztül kínálkozik. Az időjárás, a természet jellemzői, változásai, a színek, a fények, a formák szépségei alapvető tapasztalatszerzésre kínálnak lehetőséget.
A növény és állatvilág megismerése fontos része a környezet megismerésére nevelés tartalmának.
A vadon élő állatokkal való ismerkedést a videofilmek, DVD-s ismeretterjesztő anyagok vetítésével segítjük elő (Csodálatos állatvilág stb.)
A természetvédelmi nevelés, akkor éri el igazán a célját, ha a mese, népmese, népdal, népművészet, stb., minden ugyanarról a természetről, a társadalomról, az emberről, és a kapcsolatokról szól.
Mind a társadalmi, mind a természeti környezet ismereteinek tartalma akkor megalapozott, ha az a kisgyermek környezetének adekvát, érzelmileg telített, élményhatású az egyes gyermek számára konkrét tapasztalatokon alapul.
A természet szépségeire rá kell csodálkoztatni a gyerekeket.

A MÚLT és a JELEN

A JELES NAPOK megvalósításával olyan értékeket kívánunk közvetíteni, mely által a gyermekek kellő információkat gyűjthetnek a környezetükről, a körülöttük lévő élővilágról, azok szépségéről és védelméről.
A környezettudatos magatartás, életmód alapjait tapasztalati úton sajátíthatják el.

- Takarítási Világnap
- Állatok Világnapja
- Víz Világnapja
- Föld napja
- Madarak és fák napja
- Környezetvédelmi Világnap
- Környezetvédelem
- Egészségvédelem

A JÖVŐ

A fentiekben vázolt tevékenységeken kívül a szellemiséget megtartva és folytatva, hagyományainkra építve, a folyamatosságot biztosítva a következőkkel kívánjuk bővíteni nevelő munkánkat
Célunk új elemek tudatosabb bevitele:

- Veteményeskert kialakítás
- Szelektív hulladékgyűjtés

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai:

Ahhoz, hogy gyermekeinkben kialakuljon a környezettudatos magatartás, olyan pedagógusokra és dajkákra van szükség, akik azon fáradoznak, hogy megismerjék a természeti és társadalmi értékeinket, hogy a környezet és egészség harmonikus egységben érvényesüljön.

Szeretnénk megalapozni, hogy a jövő nemzedékei a természettel együtt élni tudó környezettudatos emberekké váljanak.

Az óvodapedagógus és a dajka együttműködve a fenntartható fejlődés érdekében, tegye hangsúlyosabbá a környezettudatos magatartás formálását, alapozását alakítását.

- Segíti a gyermeket abban, hogy megismerje, megtapasztalja szűkebb és tágabb környezetét, és felhívja a figyelmet annak értékeire, szépségeire, a séták kirándulások alkalmával.
- A szülőföld az itt élő emberek, a hazai táj, a népi kultúra, népszokások, megismertetése, átadása.
- A családi és tárgyi kultúra értékeinek, és a néphagyományok szem előtt tartása.
- A komplexitás érvényesítése a tevékenységformák között.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- Kocsord történeti, természeti jellemzőinek, értékeinek megszerettetése.
- Nyitott szemléletű tervezéssel válogatás a gazdag lehetőségekből, néphagyományokból, ügyelve a komplexitásra, a nevelési területek kapcsolódására.
- A gyermekek népi kismesterségekkel való megismertetése a természetes anyagok, az eszközök biztosítása (textil, gyapjú, agyag, fa) és az alkotás segítése.
- Lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek a tapasztalatokra épülő ismereteiket gyakorolhassák szabad játéktevékenységekben, aktív közreműködéssel a környezet-átalakításban.
- Olyan példát adni, amellyel védjék, óvják az élő környezetet, gondoskodjanak az életfeltételek biztosításáról (pl.: téli madáretetés, élősarok kialakítása, az udvar és a kiskertek gondozása)
- Állandó szakmai megújulás, a pedagógiai munkát segítő szakirodalom folyamatos tanulmányozása, alkalmazása a mindennapokban.

A gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, megismerési vágyára és a megismerés okozta örömre építve sokszínű viszony kialakítása az objektív világhoz.

A pedagógusok közösségében olyan értékrend kialakítása, mely az elődök értékteremtő és természetmegőrző munkáját helyezi előtérbe. (az intézmény valamennyi dolgozójára vonatkoztatva).

A környezet tisztán tartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, termek szellőztetése, ivóvíz higiéniája, a helyes fűtés és világítás biztosítása, az udvar, a csoportszoba, a játékok tisztántartása.

A környezeti ártalmak kiküszöbölésére például: használt elemek szelektív gyűjtése, légszennyeződés

csökkentése bokrosítással az udvaron, a csoportszobában minél több zöld növény elhelyezése, megfelelő páratartalom biztosítása, nyugtató hatású színharmónia.
Csapok elzárása.
Folyékony szappan használata.
Levegő minősége a csoportszobában.

Az egészséges életmód, környezettudatos életmód alakításában segítségünkre van a Bázisovi program és partnereink segítőkész támogatása. A Magyar Vöröskereszt által támogatott pályázataink nagymértékben hozzájárulnak az egészségfejlesztő programok megszervezéséhez.

„Csak ha megértjük a világot, akkor tudunk aggódni érte.
Ha már aggódunk, akkor segíteni is fogunk rajta.
Ha segítünk is, azzal mindent megtettünk a megmentéséért.”
(Jane Goodall)

VI.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékoriemtált közösségi nevelés

„Alattad a föld, fölötted az ég, benned a létra”
(Weöres Sándor)

A gyermekeket állandó értékrendnek kell körül vennie a derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör mellett
A feladataink pontos megvalósításával segítse az óvónő a gyermek erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartatására.
Nevelje a gyermekeket, egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre.
A gyermeket óvodába lépésekor érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias, gondoskodó légkör fogadja. A beszoktatásra különös gondot fordítunk, ahol az anya együtt a gyermekével ismerheti meg a közösségbe történő beilleszkedést. Igény esetén lehetőséget biztosítunk arra, hogy fokozatos időcsökkentéssel vegyenek részt a szülők ebben a folyamatban. Így betekinthetnek az óvoda szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé tesszük a gyermekek számára az új környezet elfogadását. Magukkal hozhatják kedves tárgyaikat, játékaikat.

Minden nevelési év kezdetén az óvodapedagógus **befogadási tervet** ír és a nevelési év végén értékeli dokumentálja **tapasztalatait a csoportnaplóban.**

Az óvoda alkalmazottai különös szeretettel, odafigyeléssel, megértéssel és türelemmel fordulnak a gyermekek felé. A felnőttek magatartása legyen példaértékű a gyermekek előtt, mert megfigyelve, utánzás útján tanul a gyermek. Ezért fontosnak tartjuk az alkalmazottak-gyermek, gyermek-gyermek, valamint az óvoda alkalmazottai kapcsolatában a pozitív érzelmi töltés, a pozitív attitűd megnyilvánulását. Mindig figyelembe vesszük a gyermek egyéni képességeit, tempóját, eltérő szokásait.
Biztosítjuk annak lehetőségét, hogy a kisebb testvér az óvodába érkezés első napjait – heteit – a nagyobb testvér közelségében töltse.
Segítsük a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;

Óvodai nevelésünk messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, a család és óvoda szoros együttműködésére törekszik. Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait. Az óvodában az érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtéséhez az óvodapedagógus – részben átvállalva az anya szerepét – empatikus, meleg, elfogadó szeretetteljes kapcsolatot alakít ki a gyermekekkel. Fejlesztő munkája során arról gondoskodik, hogy a gyermekek tapasztalatai, próbálkozásai változatos tevékenység formák közben gazdagodjanak.

A gyermekek felé nyitottak vagyunk, segítjük a barátságok kialakulását, az érzelmileg átélt közös feladatok megvalósulását. Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok, szokások és szabályok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzák meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységek a drámapedagógiai módszerek. A közös élményeken alapuló tevékenységek biztosításával egy olyan szokás és normarendszert alapozunk meg, ami a gyermekek erkölcsi tulajdonságait (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratát (ezen belül: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat, konfliktus helyzet megoldása, kommunikáció, közös feladatmegoldás.) fejleszti.

Az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése legyen modell értékű, mivel ez nagyon fontos a gyermeki magatartás alakulása szempontjából

A nevelés akkor lesz hatékony, ha az óvodapedagógus az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve – érthetővé, vonzóvá tudja tenni.

A gyermek neveléséhez először meg kell teremteni a jó kapcsolatot a szülőkkel, nagyszülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együttneveléshez.
Bizalmas kapcsolatban a gyermekek egyéni jellemzőit megismerheti az óvodapedagógus, ami elengedhetetlen feltétele az egyéni nevelésnek. Az óvodapedagógus segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.
Gyermekeinket arra neveljük, hogy megértsék, elfogadják, hogy az emberek különböznek egymástól.

A felnőtt - gyermek kapcsolatában a következő elvek jelenjenek meg:
A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.
Az óvodapedagógus próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermekeket. A parancsolás helyett igyekezzen kérdezni, ami elősegíti a megértést, az átérzést. Így elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata nincs visszaszorítva, hanem más irányba terelhetővé válik.
Az óvodapedagógus magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Az óvodapedagógus segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak. A gyermekek érdeklődjenek a közösség érdekében végzendő feladatok iránt, érzelmileg éljék át a közös aktivitásból eredő célok teljesítését. Örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe.

Az óvodapedagógus nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során. A konfliktust feloldó megbeszéléseket kellő odafigyeléssel, kivárással hallgassa meg az óvodapedagógus, hogy véleményt tudjon mondani a történtekről úgy, hogy a gyermekek saját felelőssége erősödjön. Különös figyelmet szentelünk a gyermekek között kialakuló konfliktusok felismerésének, helyes értelmezésének és a gyermekek konfliktuskezelési technikáinak bővítésére. A gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására neveljük

Különböző pozitív visszajelzéseket használ, ami lehet egy simogatás, bólintás, kacsintás, és más metakommunikatív jelzés, melyek konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkozik. Szeretetteljes légkörben a gyermek megtapasztalja, hogy hibázhat és hibáit javíthatja.
Az óvodapedagógus bátorítson minden gyermeket a csoporton belül, pozitív énképe kialakuljon. Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet az agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.

Biztosítson az óvodapedagógus minden gyermeknek személyes perceket, hogy a jó kapcsolatot megerősítse. Ezekben, a beszélgetésekben a mások és a saját érzések elfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot.

A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélőtárs megbecsülése, értékelése, a közös engedmény keresése. A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek, az intézmény alkalmazottainak példája.

Az óvodapedagógus örömét jelezze dicsérettel, és félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat. A bátortalanabb gyermekek nevelésekor az óvodapedagógus minél többször örüljön a kisebb előre lépésnek, fejlődésnek is.

Hassa át a közösségfejlesztő pedagógiai munkát az odafigyelés, a meghallgatás, a saját érzések elmondása, mások érzésének meghallgatása, elfogadása, hogy a gyermekek örömteli optimizmusa fejlődhessen.

Ezáltal minden gyermeknek lehetősége van

- Kommunikálni társaival a közös tevékenység során, számos tapasztalatot szerezni az eredményes, kölcsönösen elfogadható kommunikáció formáiról.
- Megtanulni a közös tevékenységek alakalmával, hogy hogyan viszonyuljanak társaikhoz, a jobb munkakapcsolat kialakításának érdekében. Ez erősíti a pozitív viszonyulást és jelentős mértékben elősegíti a szocializációt.
- Megtanulni a kritika mások számára elfogadható formában történő kifejezésének módját és a kritika elfogadását. A társaktól érkező pozitív visszajelzés egyben önerősítő, önbizalom növelő hatásával hozzájárul a személyiség kibontakozásához.
- Megtanulni, hogy hibázhat és lehetősége van a javításra
- Megtapasztalni, hogy egy problémának több megoldása is lehet, attól függően, milyen szempontból közelítjük meg.
- Észrevenni, hogy a közös tevékenységben együttműködő társak sokféle színes egyéniségek, egymástól eltérő, saját kulturális környezetükből származó értékeiket képviselők.

Célunk:

A gyermeki nyitottságra építés.

Különös figyelmet szentelünk a gyermekek között kialakuló konfliktusok felismerésének, helyes értelmezésének és a gyermekek konfliktuskezelési technikáinak bővítésére. A gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására neveljük

Erkölcsi akarati tulajdonságok kialakítása, erősítése, fejlesztése az intézmény dolgozóinak példaadásával és helyzetteremtésével.
A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak értékközvetítése.
Az emberek különböznek egymástól, ennek elfogadására és megértésére nevelés.
A szülőföldhöz, a családhoz fűződő pozitív érzelmi viszony, kötődés kialakítása, az önazonosság megőrzése, átörökítésének biztosítása.
A figyelem ráirányítása a természeti és emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tiszteletére és megbecsülésére nevelés.
A szűkebb és a tágabb környezetükben eligazodó, egészséges önbizalommal rendelkező, kapcsolatokat kialakító, együttműködő és alkalmazkodó gyermekek nevelése.
A nemzeti identitástudat, a kereszténykulturális értékek megismerése.
Esélyteremtés a nemzetiségi nevelésben résztvevő és a migráns gyermekek számára.
A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében együttműködés az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.
A kiemelkedő képességű gyermekek igényeit figyelembe vevő tevékenységek által történő személyiségkibontakoztatás.

Óvodánkban is támogatjuk a sokszínűséget, elismerjük az etnikai kisebbséget, a kultúrák békés egymás mellettiségét, értékként vesszük figyelembe a gyermekek közötti különbözőséget
A gyermekeknek – beilleszkedésük során – szeretet és biztonságérzet biztosítása, éreztetve, hogy a „különbözőséget" elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, ezzel megalapozzuk érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönözzük társas kapcsolataik pozitív alakulását. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

A közösségi nevelés részeként fontosnak tartjuk az óvodában azon kívül általunk szervezett rendezvényeket, programokat, partnerekkel való kapcsolatot. E programok által erősödik a partnerekkel való, kapcsolat, mely hozzájárul nevelő munkánk eredményességéhez, színvonalának emeléséhez. Részt veszünk a település rendezvényein, ápoljuk jó kapcsolatainkat a szomszéd települések intézményeivel, részt veszünk egymás programjain.
Fontos számunkra a külső elismerés, ennek érdekében részt veszünk kulturális, sport rendezvényeken, nemzeti, és népi ünnepeinkről való megemlékezéseken. Figyelembe vesszük a csoportokban a gyermekek gondolkodását, és érdeklődési körét.

Óvodapedagógus - gyermek kapcsolat

Az óvónő a gyermek közösségi életének irányítója. Közte és a gyerek között létrejövő kapcsolat sokkal erőteljesebb, mint a kortársi kapcsolat. Ezért a szocializációban két szempontból is kiemelkedő a szerepe, egyrészt azért, mert az óvónő személyi értékével hat a csoportszerveződés folyamatára, serkenti a gyerek egyéni fejlődését, miközben maga is a közösség tagja. Másrészt az óvónő módszertani felkészültsége birtokában tudatosan szervezi meg a gyerek értelmes élettevékenységét, környezetét.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda valamennyi felnőtt dolgozójának magatartása legyen határozott, következetes, barátságos, szeretetteljes, őszinte, minden gyerek számára elfogadó és toleráns, tehát minta értékű. Az óvodapedagógusi, valamint a nem pedagógus alkalmazottak tevékenységének összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez.

A nevelés egész időtartama alatt óvodapedagógusnak kell foglalkoznia a gyerekekkel. A nevelés eredményességéhez a dajka munkája is hozzájárul. Csak akkor tudja a szakképzett dajka a nevelést tudatosan segíteni, ha tudja a nevelés célját, feladatát, módszereit. Mindezek megismertetése az óvodapedagógus kötelessége, feladata.

Dajka – gyermek kapcsolat

A dajka nemcsak technikai személyzet a gyerek életében, hanem nevelésének egyik segítője is, aki mintául (interperszonális kapcsolatok; viselkedés, beszéd, személyi higiéné, ápoltság, gondozottság) is szolgálhat számára. A gyerekek gondozási, nevelési igényei, képességei eltérőek. Az óvodapedagógus útmutatásai alapján a gyakorlatban érvényesíteni kell az egyéni bánásmód elvét: differenciálnia kell a módszerek alkalmazásakor segítő jelenlétével annyi segítséget kell nyújtania a gyerekek számára, amennyi feltétlenül szükséges feladataik önálló elvégzéséhez.

Minden kisgyerek más, ezért más a segítés iránya és foka. Ehhez elméleti, gyakorlati segítséget kell nyújtani a dajkák számára.

Az óvodapedagógusok és a dajkák feladatai:

- Óvodába lépés előtt családlátogatás szervezése a felvételt nyert gyerekeknél.
- Bensőséges, családias, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör biztosítása.
- A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodapedagógus, valamennyi alkalmazott, szeretetteljes magatartásával.

- Neveljük gyerekeinket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- Pontos, körülhatárolható szokás és normarendszer kialakítása, mely növeli a gyermekek biztonságérzetét.
- Közös élményre épülő, közös tevékenységek gyakorlása.
- A természet szépségeire való rácsodálkozás, az emberi környezetben megmutatkozó jóra, szépre, tiszteletre és becsületre való hajlam kialakítása.
- Környezetvédelmi viselkedési és magatartásformák alakítása.
- A gyermekekben megfelelő önfegyelem, önbizalom, önértékelés kialakítása.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése megfelelő szakemberek közreműködésével, az esélyegyenlőség biztosítása.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel való együttműködés.
- Egyéni fejlődési ütemük figyelembe vételével szocializációjuk segítése.
- A gyermekek minél gazdagabb kapcsolatrendszerének kialakítása.
- A konfliktus helyzetek megfelelő kezelésének segítésére, mentálhigiénés és drámajátékok alkalmazása.
- A magyarság, a magyar nép kultúrájával és hagyományaival való ismerkedés, a hazaszeretet érzelmi megalapozása.
- Társas kapcsolatok nyomon követése és szociometriai felmérés készítése, értékelése, feladatok kijelölése (középső és nagycsoportos korú gyermekeknél).
- Az összetartozás élményének mélyítése, a „mi-tudat” alakítása.
- Az udvariassági beszédformák megismertetése, alkalmazásának figyelemmel kísérése.
- Erkölcsi normák, ítéletek megfogalmazása.
- A gyermek önálló véleményalkotásának és döntés fejlődésének támogatása.
- Gyakorlat közeli helyzetek teremtésével az interperszonális kapcsolatok kialakításához szükséges készségek, képességek alakítása.
- A tehetséges gyermekek kibontakozásának támogatása.
- A lassabban fejlődő, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, SNI gyermekek felzárkóztatása.
- A nemzetiségi óvodai nevelésben résztvevő gyermekek felzárkóztatása.

- A migráns gyermekek beilleszkedésének segítése.
- Egyeztetett időpontban fogadóóra-tartás, tájékoztatás a gyermek fejlődéséről.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ismeri a közösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- A csoport szokás- és szabályrendszerének ismeretét a magatartásában is érvényesíti.
- Szereti, és korának megfelelően védi a természetet, megbecsüli és tiszteletben tartja az élővilágot, szívesen ápolja a növényzetet, gondoskodik az állatokról.
- Képes a többiekhez alkalmazkodni, toleránsan viselkedni, a másikat elfogadni, megérteni.
- Értsék meg és tartsák tiszteletben társaik közötti különbözőségeket.
- Szükség esetén segíti az arra rászorulót.
- Konfliktushelyzetet mindkét fél számára elfogadhatóan, viszonylag önállóan old meg, szükség szerint felnőtt segítségét kéri.
- Érzelmein, indulatain korának megfelelően tud uralkodni.
- A felnőtteket és munkájukat tiszteli.
- A közösség érdekében szívesen vállal megbízatást, munkát.
- Alakulóban van a feladattudata.
- Korának megfelelően kialakult a felelősség érzete, képes egyszerű döntések önálló meghozatalára. Vállalják tetteik következményeit.
- Bátran, de kulturáltan mondja el véleményét.
- Igényes a saját tevékenységével szemben.
- Nem peremhelyzetű, szívesen játszanak vele a többiek.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi.
- Szívesen kommunikál.
- Érkezéskor, távozáskor köszön.
- Ismeri és betartja az udvariassági szokásokat.
- Megtalálja helyét a közösségben, abban jól érzi magát.
- Képes társaival kooperatívan együttműködni.
- Türelemre, kitartásra képes.
- A szülőkkel való kapcsolat a kölcsönös bizalom, tisztelet és elfogadás elvén működik.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek az érzelmi és értékorientált közösségi nevelés terén

Az eltérő környezetből bekerülő gyermekeknél nagy hangsúlyt fektetünk a tartós, stabil szeretetteljes kapcsolat kiépítésére, az új felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolat szorongásának, beilleszkedési nehézségének, néha agressziójának feloldására, a gyakori csúnya szóhasználat korrigálására, illetve beszédértésük és szókincsük fejlesztésére. Egyértelművé tesszük a gyermek számára, hogy mit és miért tartunk helyesnek, mit miért utasítunk el, mi áll távol tőlünk. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekkel szemben támasztott követelmények, igények azonos elvek szerint valósuljanak meg. Éreztetjük, hogy a csoport minden tagja egyénenként fontos. Szituációs játékkal, és egyéb gyermeki tevékenységgel fejlesztjük a gyermekek egymáshoz való alkalmazkodási képességét, társas és párkapcsolatokat. A hiányos, szegényes beszédkultúra miatt fontosnak tartjuk a köszönés, kérés, megköszönés megismertetését, gyakorlását.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek az érzelmi és az értékorientált közösség nevelés terén

Az érzelmi és a szocializáció során empátiás képességünkre alapozva a gyermek pillanatnyi lelki állapotának, igényének megfelelő harmonikus alaphangulat biztosítása. A befogadó közösségben olyan érzelmi légkör kialakítása, amelyben természetes érték az ember, függetlenül teljesítményének színvonalától. Személyes példamutatással annak megláttatása, hogy nem vagyunk egyformák, a „másság” elfogadása, a különbözőség tolerálása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, óvodai nevelés és fejlesztés mellett a megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus) segítségével - a szülővel és az óvodapedagógussal együttműködve - történik a nevelési feladatok ellátása.

Differenciált fejlesztés: közösségi nevelés, kooperáció, szociális beilleszkedés, önértékelés, motiváció.

IV.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„A mi nyelvünk határtalan és szabad,
korlátlan terület, ahol alkotni, játszani és
táncolni lehet. Mindenki a képére formálhatja.
Gyönyörű tornája, játéklabdája a ....
gyermekeknek és a zseniknek.”
(Kosztolányi Dezső)

Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, mert a nevelés eszközeinek, és a gyermeki tevékenységrendszernek is tartalmát képezi.
Változatos formában, komplex módon, sok beszélgetéssel, játékkal, a spontán helyzeteket is kihasználva gazdagítjuk, egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építve, kreatívabbá formáljuk óvodásaink kifejezőkészségét, szókincsét, verbális alkotó készségét.

Az értelmi nevelés változatos tevékenységeken keresztül a kultúra átadás hatásrendszerével az óvodai nevelési módszerek segítségével, s elsődlegesen a gyermek szabad játéka által valósul meg. Az értelmi fejlesztés szoros kapcsolatban van az anyanyelv és kommunikáció alakulásával.

A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja a kapcsolat felvétele az információ eljuttatása a másikhoz, a társ reakcióiból a megértés ellenőrzése, a kapcsolat valamilyen szintű mélyítése. Az egyéni fejlődés biztosításához szükséges, hogy az óvodapedagógus személyes példájával (odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés) kommunikációs helyzetek megteremtésével ösztönözze a gyermekek közti kommunikációt, teremtsen lehetőséget a monologikus beszédre, ennek fejlesztésére, bővítse szókincsüket, gazdagítsa metakommunikációs ismereteiket (például: érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások). Kommunikációja legyen építő, haladást szolgáló, pozitív jellegű

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Anyanyelvi nevelésünk céljai:

- Olyan gyerekek nevelése, akik szabad önkifejezésre képesek, meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakul tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük.

- Fejlődjön ki a gyermek beszélőkedve.
- Szívesen, gátlások nélkül, folyamatosan, életkori sajátosságaiknak megfelelő alaki, nyelvi helyességgel, tartalmi változatossággal, bő szókinccsel beszéljenek.
- Váljanak minél felszabadultabbá, játékosabbá, közlékenyebbekké.
- Tudjanak alkalmazkodni különböző beszédhelyzetekhez, tudják megválasztani a megfelelő kifejezési formákat, a teljes ember vegyen részt a közlésben.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Szabad önkifejezés, közlési vágy, kapcsolatteremtési készség elősegítése.
- A gyermekek kommunikációs, metakommunikációs képességének fejlesztése.
- Szókincsbővítés, alapozó funkciók megteremtése.
- Anyanyelvi játékok alkalmazása.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségeinek biztosítása.
- Mindennapos mesehallgatás biztosítása, bábszínház, könyvtár, színvonalas előadások látogatása.
- Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés.
- Egyéni adottságok, hajlam, rátermettség, kiemelkedő képesség felfedezése versmondó, mesemondó versenyeken való részvétel.
- Olyan biztonságos, elfogadó szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolatikat.
- Változatos tevékenységek szervezése, biztosítása.
- A sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása mely a későbbiekben élményként előhívható.
- A természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észre vettetése, megismertetése.
- A gyermekek kíváncsiságára érdeklődésére építés.
- Az egyéni érdeklődési kör figyelembevétele.
- Figyelem-összpontosításra motiválás.

A gyermek számára biztonságos, inger gazdag környezetet teremtünk, ahol lehetőséget biztosítunk, hogy kibeszélje magát. Az óvónő kérdéskultúrájával beszédre, gondolkodásra készteti a gyermekeket. Kérdéseire folyamatosan választ kap, szabad önkifejezési vágyát érvényesítheti. Körültekintő odafigyeléssel további beszélgetésre ösztönözzük a gyerekeket. Az óvodapedagógus a nap folyamán, nevelőmunkája minden helyzetében keresi azokat a lehetőségeket, melyekben segíteni tudja az integrált óvodásaink nyelvi kommunikációs fejlődését.

- Spontán és tervezett helyzetek (beszélgető kör, önálló mesemondás) kialakításával segítjük gondolatainak kifejezését.
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása tapintattal és türelemmel, nem figyelmeztetjük őket, mert ez beszédgátlást idéz elő; beszédhelyzetben helyesen ismételjük meg a problémás kifejezést.
- Kommunikációs helyzetek teremtése, a gyermekek beszédkedvének felkeltése.
- Metakommunikációs eszköztár megismertetése, gyakorlása játékban.
- A társ verbális és nonverbális reakciói megértésének segítése.
- A nyelvileg hátrányos helyzetű, illetve nyelvileg kiemelkedő gyermekek differenciált fejlesztése.
- Nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel mintaadás.
- Sajátos nevelési igényű, beszédfogyatékos gyermekeink anyanyelvi fejlesztése kiemelt jelentőségű.
- Szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, pszicho pedagógussal.

Dajka feladatai:

- tiszta, helyes, szép beszéd
- személyes mintaadás
- a kapcsolatteremtés segítése
- a tevékenységekhez kapcsolódó eszközök előkészítésében való részvétel

Értelmi nevelésünk céljai:

- Tevékenység, élményszerzés közben fejlődjenek értelmi képességeik.
- Természetes kíváncsiságukat, megismerési vágyukat többféle helyzetben, szituációban élhessék ki, ismerjék meg a felfedezés, próbálkozás, kísérletezés örömét.
- Változatos tevékenységek közül választva, egyéni érdeklődésüknek megfelelően szerezzenek tapasztalatokat.
- Fejlődjön önállóságuk, figyelmük, kitartásuk, pontos feladatvégzésük, feladattudatuk.
- Alapozódjon meg gondolkodásuk önállósága.
- Döntéseikben tanuljanak meg konkrét tapasztalatokat felhasználni, és elemi szinten következtetni.
- Legyenek vállalkozó kedvűek, nyitottak, toleránsak, tudni vágyók, optimisták.
- Legyenek készek az új élmények befogadására.

- Legyen önértékelésük, pozitív „énképük”.
- Szerezzenek tapasztalatokat konfliktushelyzeteik kezeléséről.
- Véleményüket próbálják meg kifejezni.
- Tevékenység és élményszerzés közben tegyenek szert tapasztalatokra, és elemi szinten sajátítsák el az információkeresés célszerű formáit.

Feladataink:

- A gyermekek értelmi képességeinek fejlesztése / érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, akarat, gondolkodás - alkotóképesség – fejlesztése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Megerősítő, támogató magatartásunkkal, érdekes szituációk megteremtésével tartsuk ébren kíváncsiságukat, megismerési vágyukat;
- Csoportos foglakozások szervezésével teremtsünk olyan lehetőségeket, melyekben önállóan tevékenykedhetnek, tervezetten szerezhetnek tapasztalatokat.
- Segítsük elő a gyermekek kreativitásának kibontakozását;
- Viselkedésünkkel, beállítódásunkkal, példánkkal nyújtsunk modellt.
- Toleráns, kreatív megközelítési módokra;
- Ismerjük el a problémák eredeti megoldását;
- Használjuk fel nevelőmunkánkban a családból hozott kulturális értékeket és hagyományokat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Beszédük jól érthető, mondataikban jelenjenek meg a főnevek, igék, melléknevek, számnevek.
- Megfelelő tempóban, hangnemben, hangsúllyal beszéljenek kifejezve érzelmeiket, gondolataikat.
- Beszédükben jelenjenek meg az elvont fogalmak, és az ok-okozati összefüggéseket jelölő szavak.
- Mutassanak érdeklődést az új, és ismeretlen kifejezések iránt.
- A könyveket szívesen nézegessék, meséljenek a képekről, élményeiket képi ábrázolásban jelenítsék meg.
- Alakuljon ki nyelvi fejlettségük, írás, olvasás iránti érdeklődésük.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél.
- Korának megfelelően kialakul a pontos érzékelése, észlelése. megfigyelése, emlékezete, képzelete, figyelme, akarata, gondolkodása – alkotóképessége.

- Képes vizuális, auditív differenciálásra.
- Térbeli viszonyokat képes felismerni, megnevezni.
- A keresztcsatornák működése korának megfelelő.
- Az önkéntelen bevésés mellett megjelenik a szándékos bevésés is.
- Figyelme korához képest tartós.
- Gondolkodására a probléma megoldásra törekvés és a kreativitás jellemző.
- Kérdésre minimum egyszerű mondattal válaszol.
- Szókincse korának megfelelő.
- Jól használja a metakommunikációs eszközöket.
- Bátran, szívesen kommunikál társaival és a felnőttekkel.
- Társára, a felnőttekre odafigyel, türelmesen meghallgatja mondanivalóját.
- A közölt információt megérti.
- A kommunikációt kapcsolatfelvételre is használja.
- Bátran kérdez.
- Verbális emlékezete korának megfelelő.
- Egyszerű történetet, mesét képes önállóan is elmondani.
- Ismeri és használja az udvariassági szavakat.
- Tud szemkontaktust teremteni és tartani.
- Élményeit és gondolatait el tudja mondani.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése és nevelési feladatai

Figyelembe vesszük a család nyelvi kultúráját, az egyes gyermekek fejlődési ütemét. Gonddal figyelünk arra, hogy egyetlen gyermeket se gátoljon nyelvi lemaradás a megismerő tevékenységben, a társas kapcsolat alakulásában. Külön figyelmet fordítunk a nyelvileg gátolt gyermekre, felderítjük a probléma okait, megkeressük a fejlődés lehetőségeit.

Szülői megbeszélések alkalmával felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy igen nagy szerepe van a gyermek értelmi, érzelmi fejlődésében a gyermek-szülő kapcsolat erősítésében a közös beszélgetésnek, a beszélgetést kísérő közös tevékenységnek. Szerep és szituációs játékokkal gyakoroltatjuk a különböző helyzetekhez illeszkedő beszédmódot, nyelvi eszközök használatát. Segítjük a gyermekeket abban, hogy együttesen végzett tevékenységek közben sajátítsák el, gyakorolják az együttműködést segítő kifejezéseket, az érintkezés udvarias formáit. Bekapcsolódva

a gyermekek játékába, természetes módon kínálunk mintát arra, hogyan lehet egymáshoz viselkedésben, beszédben is alkalmazkodni. Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételére, a különbözőségek elfogadására, és elfogadtatására. A gyermek kérdéseire mindig életkorának, érettségének megfelelő kielégítő választ kapjon.

A család szociokulturális helyzetét figyelembe véve az értelmi fejlesztés során a gyermek fejlettségi szintjét és ütemét szem előtt tartva, olyan célzott módszerek, tevékenységek, és eszközök megválasztása, alkalmazása, amelyek segítségével szerzett ingerek, tapasztalatok fejlesztő módon épülnek be a személyiségbe és alkotnak alapot a további fejlődéshez.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése és nevelési feladatai

Gyermekek anyanyelvi nevelése a korai fejlesztésre épül. A kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésük kellő időt, alkalmat biztosítunk:

- az alapmozgások kialakítására, fejlesztésére,
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére,
- a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására,
- az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, óvodai nevelés és fejlesztés mellett a megfelelő szakember segítségével - a szülővel, az óvodapedagógussal együtt működve - történik a nevelési és fejlesztési feladatok ellátása.

VII. A JÁTÉK, A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS ÉS MUNKA HELYE PROGRAMUNKBAN

„ A játék, út a gyermekek számára annak a világnak megismeréséhez, amelyben élni fognak, és amelyet megváltoztatni hivatottak.”
/M. Gorkij/

VII. 1. A játék és tanulás értelmezése

Programunk a játékot tekinti a tanulás elsődleges keretének. Ezért napirendünkben a folyamatosságot, rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezzük a hangsúlyt, melynek jelentőségét a játékra fordított viszonylag hosszú, egybefüggő idő adja.

Cél:

- Az örömteli játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének, pszichikumának, kreativitásának, és a differenciált képességfejlesztésének megvalósulása.
- Testi, szociális, értelmi és kommunikációs képességei, akarati tulajdonságaik, érzelmi viszonyulásaik, szokásaik, viselkedésük, alkalmazkodó képességük fejlődése, mely során érvényesül a gyermekek szabadsága, önállósága.

E gyermekkorban természetes módon kialakítható tulajdonságokkal a felnőtt életben is fontos vonások megalapozásának elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja a nyugodt, szabad játék feltételeit.
- A légkör kialakítása során vidám, nyugodt, barátságos, családias, elfogadó, felszabadult hangulatot teremt.
- A játék témákat és azok tartalmát, a csoport összetételét és életkori arányait figyelembe véve alakítja ki a teremben az állandó és ideiglenes játszóhelyeket.
- Lehetőséget teremt a játék folyamatában a változtatásokra.
- A mozgásos és a nyugalmasabb játékok számára egyaránt biztosítja a játék tartalmának megfelelő teret, és „kuckókat”, hogy a játszócsoportok igényeik szerint elkülönülhessenek.
- A tartalmas és fejlesztő játékeszközöket a csoportok összetételéhez és igényeihez mérten (a költségvetésben tervezettek szerint) pótolja, bővíti, cseréli, karbantartja. A gyermekek igényeinek megfigyelése, valamint a fejlesztő feladatok tervezése alapján a csoportonkénti átgondolásával, választja ki a játékeszközöket.

- A játékszereket és eszközöket úgy helyezi el, hogy könnyen áttekinthetőek és elérhetőek legyenek a gyermekek számára, és keltsék fel érdeklődésüket.
- A napirend keretein belül biztosítja a hosszantartó és zavartalan játékidőt. Ezáltal lehetőséget nyújt az elmélyült játék kialakulására, a játéktémák kijátszására, a tartalmas alkotások létrehozására. Indokolatlanul nem szakítja félbe a játékidőt.
- Az együtt játszó gyermekek csoportjait figyelemmel kíséri, a baráti kapcsolatok alakulását segíti.
- A játék továbbfejlesztését technikai tanácsokkal, új eszközökkel színesíti.
- Szükség esetén (agresszió, szorongás) védelmet, biztonságot nyújt, segít feldolgozni az élményeket.
- Csak akkor avatkozik be, ha pozitív fordulatot kell adni egy nem kívánatos viselkedési formának, vagy zavarják egymást, testi épségüket veszélyeztetik, ha a konfliktusokat a játszócsoport nem képes önállóan megoldani.
- Jó szokásrendszer kialakításával, tapintatos, elfogadó nevelési stílusával megteremti a nyugodt, derűs, szeretetteljes, bizalmas hangulatot.
- A játékkedv fokozása, a játéktémák bővítése, a tartalom mélyítése érdekében sokoldalú élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket szervez, kihasználja az óvoda, a környezet és a szülők kínálta lehetőségeket, sétákat, kirándulásokat.
- A gyermekek óvodán kívüli, otthonról hozott tapasztalatait és élményeit is felhasználja a játék tartalmi gazdagítása érdekében.
- Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, együtt játszással, támogató, serkentő magatartással biztosítja, motiválja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint.

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A játék folyamatosságát a napirend jól biztosítja, így a gyermekek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül játszhatnak több órán keresztül.

A programban jelentős szerepe miatt kiemelkedik a különösen esztétikus és meghitt mesesarok, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye.

Kötetlenségként éli meg a gyermek, azonban az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődéséhez szükséges feltételrendszert Ez a tevékenységi forma megkívánja az óvodapedagógustól, hogy pedagógiai ismereteit folyamatosan bővítse, ismerje a gyermekek egyéni szükségletét, aktuális fejlettségi szintjét, érzelmi állapotát, és ehhez igazítva differenciáltan előre tudjon tervezni. Tehát tudatosságot, nagyfokú szervezési készséget, áttekintőképességet és kellő

kreativitást igényel.

Óvodapedagógusként gyermekeinkkel közösen együttjátszunk, és lehetőséget biztosítunk a játék szabadságának és nyugalmának biztosításában.

A játszó udvar játékeszközeinek és tornaszereinek használata számos baleseti lehetőséget hordoz magában, ezért különösen nagy odafigyelést igényel az óvónőtől. E helyen sem árt felhívni a figyelmet arra, hogy a nem kellő mértékű odafigyelésből adódó esetleges balesetekért a csoportban dolgozó óvónőket terheli a felelősség! Kívánatos, hogy a dajka nénik is és a pedagógiai asszisztens is együttműködjenek az óvónőkkel a balesetek elkerülése érdekében!

A játék tevékenység célja:

- A gyermek szabad képzettársításának elősegítése.
- A tevékenységen keresztül a gyermekek sokoldalú harmonikus személyiségének kibontakoztatása, kompetenciáinak fejlesztése.
- Érzelmi, akarati tulajdonságainak alakítása.
- Szociális, társas viselkedésének, magatartásának formálása.

Az egyes játékfajták kiemelt személyiségformáló hatása

- **Gyakorlójáték:** fejlődik nagymozgása, finommotorikája, mozgáskoordinációja, térészlelése, tapintásos észlelése, verbális készsége.
- **Szimbolikus szerepjáték:** alakul szocializációs készsége, kommunikációja, erkölcsi akarati tulajdonságai, kognitív képességei.
- **Konstruáló játék:** alakul szem-kéz koordinációja, finommotorikája, térészlelése, alak- és formálandósága, rész és egész viszonyának észlelése, képzelete, kreativitása, vizuális memóriája.
- **Szabályjáték:** fejlődnek kognitív képességei, formálódnak akarati tulajdonságai, szocializációs készsége.

A mi szemléletünkben az egészséges, harmonikus fejlődő gyermekek esetében tehetséggondozást, az egyéni szintek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét támogatjuk, ehhez adunk érzelmi biztonságot, inger gazdag környezetet, és biztosítjuk a szabad játék és korai tanulás minden feltételét. Az óvónő élmények nyújtásával gazdagítja a játékot

A feltételek kialakításával, a tevékenységek szervezésével, de elsősorban a gyermek saját aktív tevékenységén keresztül segítjük a fejlődést. Az együttes játékban az óvónő lehet egyenrangú játszótárs, alárendelt, irányított vagy mintaadó modell is.

Mintaadása a gyermeket utánzásra készteti. A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják.

Az óvónő tegye lehetővé, hogy a családban, óvodában, tágabb természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékidőben is átélhessék. A gyermek idegrendszere pontosan szabályozza, hogy miből mit, mennyit, újat-e vagy a biztonságot nyújtó ismeretet preferálja az adott pillanatban.

A gyermekek beszédkészségének fejlesztése játék közben:

A játék számtalan lehetőséget a kommunikációra, a párbeszédek kialakítására.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást a dramatikus játékok segítik elő Az óvodapedagógus által kezdeményezett anyanyelvi játékok adjanak teret az artikuláció, szókincs, kifejezőkészség.

Csoportszobai játéktevékenységek:

- gyakorló vagy funkciós játékok
- építő játékok
- szerep (utánzásos) játék
- dramatikus játék

Ezekhez a játéktevékenységekhez a csoportszobában megfelelő mozgásteret, játékszereket, eszközöket, anyagokat biztosítunk.

A szerep illetve az utánzó játékokban a gyerek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit jeleníti meg.

Szabadban történő játéktevékenységek:

- mozgásos játékok
- népi játékok

A szabadban történő mozgásos játékok során a gyermekek természetes mozgásához tágabb teret, különféle, a mozgáshoz szükséges tornaszereket, játékokat biztosítunk (hinta, labda, ugrókötél, tollas, udvari akadálypálya stb.).

Az óvoda területén kívül is adódhat hely a játékra, pl. a Panda parkban, Sport pályán, kirándulások alkalmával, réten, stb. Fontos az óvónő helyismerete.

A mozgásos játékok tartalmának gazdagsága, a feladatok változatossága és életszerűsége a mozgások széles skálája, intenzitása és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai nevelésben. A mozgásos játékok tartalmazzák a gyermek természetes mozgásának minden formáját.

A gyermekek általános fizikai fejlődéséhez szükséges mozgásinger biztosítását szolgálják. A

különféle eszközökkel egyedül vagy társakkal végzett játékok elsősorban a gyermekek mozgásfejlődését, téri tájékozódását, szem- kéz, szem- kéz- láb, koordinációját segíti elő.

Népi játékok:

A népi játékok sajátos tartalma, formája, játékanyaga visszatükrözi az adott nép életmódját, gondolatát és érzésvilágát.

Jelenjenek meg a népi játékok az óvodai élet különböző tevékenységi formáiban:

- énekes-táncos játék
- mondókás játék
- dramatikus játék
- társas és vetélkedő játék
- mozgásos játék

Jelenjenek meg a népi játékeszközök, amelyek a mai játékeszközöket harmonikusan egészítik ki:

- rongybaba,
- csuhébaba

Jelenlétük fontos, mivel természetes anyagból készülnek, kapcsolódnak a természeti környezethez.

Biztosítani kell a gyermekeknek, hogy a népi játékokat eredeti formában, eredeti szöveggel, dallammal, tánclépéssel és szabályokkal játszhassák az óvodában 4-5 éves korban.

Törekszünk arra, hogy a gyermekeket megismertessük mozgásos, fantázia és énekes játékokhoz kapcsolódó versekkel:

- környezetről
- időjárásról
- évszakokról
- tárgyak, állatok megszemélyesítéséről
- ünnepekről

Ezekhez a játéktevékenységekhez a csoportszobában megfelelő mozgásteret, játékszereket, eszközöket, anyagokat biztosítunk.

A szerep illetve az utánzó játékokban a gyerek tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit jeleníti meg.

A játék támogatásából adódó óvónői feladatok

- Feltételek biztosítása.
- Nyugodt, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése, és folyamatos fenntartása.
- Inger gazdag, cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása.

- A játékok a gyermekek által jól látható és elérhető helyen történő elhelyezése.
- A barkácsolás, mintázás, rajzolás, festés, kézimunka, bábozás, dramatizálás eszközeinek sokszínű, szabadon választhatóságra lehetőséget adó elhelyezése.
- Különböző tapasztalatszerzésre szolgáló egyéb anyagok biztonságos elhelyezése, a játékkal kapcsolatos szabály alakítása.
- A játéktér olyan mobilizálható kialakítása, hogy a gyermekek játékigényüknek megfelelően maguk is szabadon átrendezhessék.
- A csoportszobában is használható, mozgásos játék biztosítása.
- Sokszínű tapasztalatszerzés biztosítása, mely élményforrás lehet a gyermek számára.
- A gyermekek ismeretében élményeket előhívó tárgyakról való gondoskodás.
- A szülők szemlélet formálása; ötletadás játékvásárláshoz.

A játék támogatása

- A gyermek játékválasztásának tiszteletben tartása.
- Reflektív szemléletű jelenlét a játékban: a gyermekjáték fejlődésének nyomon követése → differenciált reagálás, egyéni bánásmód megvalósítása-
- A gyermeki fejlődés folyamatosságának, illetve megtorpanásának észrevétele-
- Az egyes gyermekek és játszócsoportok játékának támogatása-
- Az új játék használatának megismertetése az érdeklődő gyermekekkel való együtt játszás során-
- A gyermek aktuális fejlődési szintjéhez igazított képességstruktúrák adekvát támogatása-
- A kreatív önkifejezés fejlődésnek segítése.
- A gyermekek kérdéseire való odafigyelés, egyéni fejlettségükhöz igazodó válaszadás.
- Csak szükség esetén történő beavatkozás, a játéktevékenység zavarása nélkül.
- Ha a szituáció úgy kívánja, és a gyermekek igénylik, maga is játszótársként vesz részt a játékban.
- A játékfenntarthatósága érdekét szolgáló szabályrendszer a gyermekekkel együtt történő alakítása.
- Az egészséges versenyszellem megalapozása.
- A gyermek közti érzelmi kötődések, kapcsolatok támogatása.

Fontos:

A játék megkapja megfelelő, méltó helyet:

- a tevékenységformákat úgy állítjuk a gyermekek fejlesztésének szolgálatába, hogy azokat, játékosan **éljék meg**;

- **játéktevékenység** közben fedezzék fel környezetüket;
- szabad, spontán módon **játsszák ki** magukból örömüket, bánatukat, vágyaikat;
- **játékos, felszabadult**, örömteli érzésekkel adják át magukat az esztétikai hatásoknak;
- a munka jellegű feladatok játékosan komoly elvégzésén és gyakorlásán keresztül jussanak el az iskolai feladatok „játszi könnyedségű" teljesítéséig.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére:

- Örömmel, önfeledten játszik.
- Képes egyéni ötlet vagy élmény alapján építeni, konstruálni.
- Építmény lemásolására képes.
- Képes élményei eljátszására.
- Szívesen vállal szerepet.
- Betartja a társas viselkedés elemi szabályait.
- Szabályjáték során betartja a szabályokat.
- Másokat is figyelmeztet a szabályok betartására
- Egészséges versenyszellemben tevékenykedik.
- Játékában elmélyült, kitartó.
- Problémahelyzetekben kreatív megoldásra törekszik.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekre vonatkozó feladatok

Elsődleges feladatunk „megtanítani" játszani. Szükségesnek tartjuk, hogy a szülőket meggyőzzük arról, mennyire fontos a gyermekükkel való rendszeres játék az érzelmi fejlődésben, a szülő-gyermek jó kapcsolata alakulásában. Fontos tudatosítani a szülőkkel, hogy a nevelési célok elérésének legfontosabb eszközének a játékot tekintjük.

Játék útján ismertetjük meg a gyermeket a világgal, tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel – ezzel a gyermek értelmi képességeinek fejlődését segítjük elő. Figyelemmel kísérjük és megköveteljük, hogy az alapvető viselkedési, udvariassági szokásokat a játék folyamatában is tartsák be. A fejlődés egyéni sajátosságait tiszteletben tartjuk, a gyermek játékába csak akkor avatkozunk be, ha a gyermek ezt igényli, ha indokoltnak érezzük, mert a konfliktust nem tudják önállóan megoldani.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A gyermekeket a meglévő ismereteikre alapozva megismertetjük az óvodában található, számukra ismeretlen játékeszközökkel, azok használatával.

A különböző fejlettségű gyermekeknek más a játékeszköz-igénye és a szociálisan érettebb gyermekek segítségével mintát adunk az együttműködésre, a megegyezésre.
A játék során a valóság jobb megismerése a képességek és tulajdonságok alakításával a gyermek személyiségének komplex fejlesztése.
Legfőbb fejlesztési forma, amely keretet és lehetőséget nyújt a sajátos nevelési igényű gyermekek meglévő fejlettségi szintjét kihasználva a fejlődés biztosítására.

VII.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célunk:

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
Fontos, hogy az óvodapedagógus építsen a gyermek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
Az egész óvodai nap folyamán valósul meg. A gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, s általa fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék és az óvodai élet.

Óvodánkban a tanulás a neveléssel szoros egységben valósul meg. Célunk - játék, elsősorban szabad játék közepette, sokoldalú tevékenykedtetés által, változatos módszerek alkalmazásával - a gyermekek értelmi képességeinek, kompetenciának fejlesztése életkori sajátosságaiknak, egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően. Mindezek által az élethosszig tartó tanulás megalapozása.
A gyermek közvetlen környezetéből származó tapasztalataira, kíváncsiságára, utánzási hajlamára, élményeire, érzelmi beállítódására épített tartalmak megismerése, a tanulási képességeket meghatározó pszichikus funkciók differenciált fejlődése, mely a teljes személyiség fejlődését támogatja.

Elsődleges cél a gyermeki képességek fejlesztése, támogató környezet megteremtésével, és a gyermeki előzetes tapasztalatok figyelembevételével.

A programunkban helyet kap az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységeken megvalósuló tanulás, amelyek számtalan probléma és feladatmegoldás lehetőségét adják a gyermekeknek. A program felfogása szerint a tevékenységekben megvalósuló tanulás azt jelenti,

hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőben zajlanak úgy, hogy nincs közben játékelrakás.

Tudatos és tervszerű pedagógiai munkánk során változatos módszereket alkalmazunk, melyek a tevékenységi formák sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének, aktuális fizikai és érzelmi állapotának is megfelelnek és segítik a tanítás – tanulás eredménységét.

Figyel a tevékenységek időtartamára, módszerekre, szükség esetén változtat előzetes tervein.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Alkalmazott munkaformák:

Egyéni, páros, mikro csoportos és csoportos tevékenységek, kooperatív technikák

Alkalmazott módszerek:

Bemutatás, magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, beszélgetés, elbeszélés, vita, tevékenykedtetés, ellenőrzés: hibajavítás, értékelés: dicséret, buzdítás, bátorítás,

A pedagógus módszerei megválasztásával, alkalmazásával segítse elő a gyerekek önellenőrzését, önértékelését.

Fontos:

Érzelem gazdag, biztonságot nyújtó, kölcsönös bizalmon alapuló csoportlégkör kialakítása, az érési folyamatok optimális megtámogatása.

Az elmélet ismereteket gyakorlatban is biztosítja az óvónő a megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés, felfedezés biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése, a kutatás, problémamegoldás, felfedezés örömével.

A közvetlen tapasztalatra, mozgásra, élményre épülő képességek, részképességek fejlesztése, mely magába foglalja a szenzoros, motoros, szociális és verbális tanulást egyaránt.

A tanulás egyenlő a tapasztalatszerzéssel, sok-sok mozgással és játékkal alakítható. Fontosnak tartjuk az ismeretek átadását, bővítését, de nem a mennyiséget tartjuk fontosnak, hanem a tanuláshoz szükséges alapkészségek, képességek fejlesztését.

Építünk a gyermekek előzetes tudására, utánzással, mintakövetéssel megteremtjük a szociális tanulás feltételeit, egyéni differenciálást alkalmazunk a munkaformában, eszközökben, feladatban, változatos módon motivál, a céloknak megfelelően, rugalmasan alkalmazza módszerit.
A gyermek egyéni érdeklődésének, előzetes tudásának, képességei fejlettségének, az adott tevékenység motiváló hatásának figyelembevételével tervezzük meg a képességfejlesztés folyamatát, az egyéni fejlődést segítő differenciált feladatokat.

A tanulási folyamatok során tevékenységi terveinkbe, ahol erre lehetőség nyílik, beépítjük az online információszerzés lehetőségét (képek, zenék, hangok, levelek, üzenetek stb.).
Intézményünkben is megfigyelhető a média, a digitális eszközök használatának negatív hatása az erkölcsi normák és a kommunikáció területén. Ennek ellensúlyozása érdekében a pedagógusok mintát mutatnak a gyermekek és szülők számára is a digitális eszközök hasznos információforrássá tételében. Pl. nyílt napokon, előadás szervezés, szülői értekezlet alkalmával.

A tanulási tevékenységből adódó óvónői feladatok

- A gyermekek tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése.
- Változatos, a gyermekek cselekvő aktivitásra épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.
- Szokások alakítása utánzásos minta-és modellkövetéses magatartással és viselkedéssel.
- Spontán, játékos helyzetek kihasználása, óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyermeki kérdésekre épülő ismeretátadás lehetőségének kiaknázása.
- Tervezett játékokkal és tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- A játékos, cselekvéses tanulás biztosítása.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés biztosítása.
- Gyakorlati problémamegoldásra ösztönző helyzetek megteremtése.
- Az egyéni fejlődési, érési ütem figyelembevétele a tevékenység felkínálása során.
- Személyre szabottan, pozitív értékeléssel segíteni a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése.
- A tehetségígéretes gyermekek jellemző megnyilvánulása:
- Intellektuális képességekben (szókincse, emlékezete, gondolkodása, kreativitása)
- Speciális képességekben (zenei, ábrázolás, matematikai, pszichomotoros, szociális)
- Viselkedési jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)

Nevelő munkája során gondoskodjék a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.
Az ismereteket tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel, értékelési eszközökkel közvetítse.

A fejlesztés célzó feladatok:

- A tehetség és megjelenési formájának felismerése.
- A gyermek segítése a tovább fejlődésben.
- Speciális szükségleteinek kielégítése.
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése.
- A szülő segítése gyermeke nevelésében.
- Részképesség-lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és az óvodavezetőnek.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk a differenciált, személyre szabott, pozitív értékelésnek, mely előremutató, inspiráló a gyermek számára
Épít a pozitív visszajelzésekre, ami lehet egy simogatás, bólintás, kacsintás, és más metakommunikatív jelzés, melyek konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkozik, az épülő, bizalommal teli, szeretetteljes légkörben a gyermek megtapasztalja, hogy hibázhat és hibáit javíthatja. Értékeléseivel, visszajelzéseivel a gyermekek fejlődését segíti.

A dajkák feladata az óvodapedagógussal együttműködve

- A tanulás feltételeinek megteremtése az óvodapedagógus irányításával (megfelelő idő, hely, eszközök, nyugodt légkör biztosítása)
- A beszéd fontos eleme a tanulási folyamatnak, ezért fontos a mintaadás, a megfelelő kommunikáció serkenti a gondolkodást, a gondolkodás fejlődésével eredményesebb lesz a tanulás

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

- Szociálisan érett az iskolakezdésre.
- Tud alkalmazkodni a szabályokhoz, kreatív.
- A gyermekek érdeklődőek, bátran kérdeznek.
- Szívesen vesznek részt a tervezett, szervezett, kezdeményezett, irányított játékokban, tevékenységekben.
- A tanuláshoz szükséges képességek (figyelem, gondolkodás) koruknak megfelelően fejlettek.
- A részképesség- és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek.
- A tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

A tevékenységek közül a mozgásfejlesztést célzó testnevelést kötött formában szervezzük

Ennek indokai:

- A mozgás baleseti forrás lehet, ezért az óvónőtől fokozott figyelmet igényel, ami párhuzamos tevékenységként nem megoldható.
- A mozgásos játékok sor- és csapatversenyei, a különböző fogó- és labdajátékok több gyermek egy időben történő részvételét igénylik.

Kötött tevékenységet főleg nagycsoportban alkalmazunk, mely lehetőséget ad az egyéni fejlődési ütem figyelembe vételére.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Az óvodás korban a tanulás és a játék nem különíthetők el egymástól. A gyermek úgy tanul, hogy játszik. A tanuláshoz meg kell keresni az egyéni adottságokat figyelembe véve az optimális terhelhetőségi szintet. A tevékenységi formák a gyermek számára olyanok legyenek, hogy az minimális erőfeszítést igényeljen a gyermektől, de játékosan és sikerrel meg tudja oldani.

A játékos tanulás áthatja az óvodai nevelés tevékenységeinek minden területét, a képességek, a magatartás, a motiváció fejlődését és az ismeretszerzés egyaránt magába foglalja. A tanulás folyamat során nagy szerepet tulajdonítunk az utánzásnak. A gyermekek továbbhaladási lehetőségeit tekintve szükséges az alapok hiányának pótlása. A tanulás módszereinek alkalmazásakor figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A meglévő ismereteikre alapozva az esetleges lemaradást vagy tartós stagnálást figyelembe véve visszatérünk a gyermeknek arra a szintjére, amelyben még biztonságosan mozog és fokozatosan terhelve, a feladatok nehezítésével juttatjuk el a következő szintre.

Speciális szakemberekkel végzett pedagógia munka mellett érhetik el csak a fentiekben leírt fejlettségi szintet a gyerekek.

VII. 3. Az óvodai munka, mint a szervezett tanulás előfutára

„ Amit csak hall a gyermek, könnyen elfelejti.
Amit lát is már inkább megjegyzi,
De amiben ő maga is tevékenyen részt vesz,
az bizonyosan bevésődik az emlékezetébe.
/Kodály Zoltán/

A játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű tevékenység a szociális és kognitív készségek, képességek, attitűdök és kompetenciák fejlesztésének egyik lényeges színtere. A munka nem csak a gyermekre gyakorol hatást, hanem azzal kölcsönhatásban környezetére is, azt formálja, átalakítja tevékenysége során.

Célja:

- A munkavégzéshez szükséges készségek, képességek fejlesztése.
- Kognitív: pontosan értsék meg, mit várunk el tőlük, sajátítsák el az eszközök célszerű használatát, alakuljon ki összpontosítási képességük, munkaszervezési készségük.
- Érzelmi-akarati: alakuljon ki önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk.
- Szociális-társas: alakuljon ki felelősségérzetük, feladattudatuk.

A munka jellegéből adódó óvónői feladatok

- Nyugodt, bizalmon alapuló, szeretetteljes légkör kialakítása.
- Megfelelő eszközök (célszerűség, méret, anyag) és azok hozzáférhetőségének biztosítása.
- Elegendő munkalehetőség szervezése.
- Megfelelő hely és elegendő idő biztosítása a munka elvégzésére a folyamatosság érdekében.
- A munkafajták és azok mennyiségének fokozatos bevezetése.
- A differenciálás elvének érvényesítése a feladatadáskor.
- A munka értékelése legyen folyamatos, konkrét, reális, a gyermekhez mérten fejlesztő hatású.
- A munka jellegű feladatokat elsősorban jutalomból adja (nem büntetésként!).
- Az óvodapedagógus tanítsa meg a gyermekeket a feladatok elvégzésére.

- Ismertesse meg velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, sorrendjét, az ellenőrzés módját.
- Alakítsa a munkakészséget és szokásokat.
- Mindenfajta munkában és korcsoportban teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét.
- Biztosítsa a munka elvégzéséhez a megfelelő eszközöket.

Törekednünk kell arra, hogy minden olyan munkát elvégezhessenek a gyerekek, amihez kedvük van és testi épségüket nem veszélyezteti, hiszen ebben a tevékenységben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek társadalmi és természeti környezetükről.

Fontosnak tartjuk, hogy a munkatevékenység örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység legyen, és sohasem kényszerű feladat.

Váljon a csoport számára magától értetődő és természetes dologgá, hogy mindenki dolgozik, amikor szükséges, hiszen az óvodában végzett munka, elsősorban a közösségért végzett tevékenység.

Nagyon fontosnak érezzük a munkavégzés rendszeres, folyamatos jelenlétét az óvoda mindennapjaiban. A munkamegosztás során a gyerekek meg tanulnak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani.

Munkatevékenységek évszakonként:

Ősz:

- falevelek gyűjtése
- gereblyézés
- gesztenye-, diógyűjtés
- szüretelés
- zöldség felszedés

Tél:

- természetsarok kialakítása
- madáretetés
- mézeskalácssütés
- fenyődíszek készítése

Tavasz:

- kerti munka
- udvari játékok rendben tartása
- óvoda udvarának rendben tartása (papírgyűjtés stb.)

Nyár:

- kiskertek rendben tartása
- udvari játékok, az udvar rendjében való részvétel

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Önkiszolgáló tevékenységek

- A testápolással kapcsolatos munkafolyamatokat önállóan, szükség szerint elvégzik.
- Étkezésnél helyesen használják a kanalat, kést, villát, merőkanalat, szalvétát.
- Öltözködésnél önállóak, tudnak gombolni, próbálkoznak a megkötéssel.
- Az önkiszolgáló tevékenységekre fordított idő fejlettségük növekedésével arányosan csökken.

Alkalomszerű munkák

- Pontosan megértik, mit várunk el tőlük, és azt önállóan tejesítik.
- Bonyolultabb feladatot is örömmel végeznek el, és annak szervezésében is önállóak.
- Időnként olyan megbízatásoknak is eleget tesznek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek.

Közösségi munkák

- A közösségért végzett munkák vállalásánál megjelenik helyes önértékelésük, önbizalmuk.
- Naposi feladataikat önállóan, pontosan végzik.
- Terítésnél ügyelnek az eszközök esztétikus elhelyezésére is.
- Felelősi munkákat szíves vállalnak (például mosdó, élősarok), és önállóan tejesítik.
- A környezet rendjének megőrzésére ügyelnek, segítenek annak tisztán tartásában (csoportszoba, udvar, óvoda környezete).
- Vigyáznak játékaikra, és rendben tartják azokat.
- Munka jellegű tevékenységeiket a felelősségérzet, a feladattudat és a kitartás jellemzi.

A környezettudatos viselkedés megalapozását segítő munkák

- A szemetet az adott gyűjtőkben helyezik el.
- Szívesen segítenek a falevelek összegyűjtésében.
- A virágokat nem tépik le, hagyják az eredeti helyükön, eredeti szépségükben.
- Szívesen ápolják a növényeket csoportszobában, udvaron egyaránt.
- Télen gondoskodnak a madarak táplálékáról.
- Önállóan, kedvvel kapcsolódjanak be az önkiszolgáló munkába.
- Legyenek képesek a társaik érdekében végrehajtott munkavégzésre.
- Képességeik és vágyaik alapján végezzék a rájuk bízott feladatokat.
- Legyenek meg az adottságaik az iskolai munkavégzéshez.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Lehetővé tesszük a gyermek számára, hogy megismerkedjen különböző munkaeszközökkel, azok

használatával, a munkavégzés célszerűségével. A különböző munkafajták bevezetésénél figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat és a terhelhetőséget. Lehetőséget biztosítunk az önálló munkavégzésre. Erősítjük a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben. Megtapasztaltatjuk azokat az eltérő vonásokat, amelyek a munkát a játéktól megkülönböztetik. Arra törekszünk, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása. Figyelembe vesszük a gyermekek eltérő élettani tapasztalatait és családi modellből hiányzó elemeiket.
A munkafeladatok gyakoroltatásánál ügyelünk a fokozatosság és rendszeresség elvének érvényesítésére.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A munka a többi tevékenységi formához hasonlóan játékos jellegű, az örömteli játék hatja át a feladatát végző gyermeket. A munka során konkrét cél kerül előtérbe és a gyermek a tevékenységét a felnőtt, külső irányítása mellett végzi. A munka során a gyermek megfigyeléseket végez, tapasztalatokat szerez környezetéről. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek is szívesen végeznek egyszerű tevékenységeket „segíthetnek” a felnőtteknek vagy társaiknak. Elsődleges a gyermek saját személyével kapcsolatos önkiszolgálási teendők megtanulása.

VIII. A KÜLÖNBÖZŐ TEVÉKENYSÉGI FORMÁK ÉS SZÍNTEREIK BEMUTATÁSA

- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- A külső világ tevékeny megismerése
- Mozgás

VIII. 1. Verselés, mesélés

„A mese gyógyír, a mese játék,
a mese csoda, a mese hit, a mese lélek.
Mosoly mindenki lelkére.”
(Csernik Szende)

A mese, a vers ősi forrása az anyanyelvi nevelésnek, régi értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetít a gyermeknek. A mese- és versmondás lényeges elemeit az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a bábozás-dramatizálás, melyen keresztül tükröződnek a gyermekek irodalmi élményei, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége.

A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével fokozva.

A mese visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

Az életkori sajátosságot figyelembevéve igazodunk a népi-népmesék, néphagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi művekhez.

Tapasztalataink szerint családokban, nagymértékben jelen van a televízió, videó, DVD, számítógép játékot és mesélést helyettesítő szerepe. Fontosnak tartjuk a szülők szemléletének formálását, a mese fontosságát. Ehhez folyamatosan ajánlunk népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket, melyből magunk is szívesen válogatunk.

Célunk:

- A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása.

- A korosztálynak megfelelő irodalmi élmények nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése.
- A magyar kultúra értékeinek átörökítése.
- Interkulturális nevelés.
- A szülők nevelési szemléletének formálása olyan embereket neveljünk, akik képesek befogadni és létrehozni a valóság esztétikai értékeit (művészeti – irodalmi eszményeket hordoznak, olvasnak, színházba, könyvtárba, múzeumba járnak) az irodalmi nevelés hatására fejlődjön a gyermekek anyanyelvi szintje, kommunikációs képessége, önkifejezése.
- Alapozódjon meg a gyermekek esztétikai, erkölcsi, irodalmi értékrendje.
- A gyermekek élvezzék, értékeljék, szeressék a magyar népköltészet, klasszikus költőink, modern kortárs versíróink értékes, a gyermekekhez közelálló műveit.
- Örömmel mondogassák a nekik kedves, hallott mondókákat,dúdolókat verseket, és az önkéntelen figyelmükre támaszkodva emeljék be, véssék be emlékezetükbe az átélt mondóka, népi játék, versélmények hatására próbálkozzanak nyelvi improvizációval is.
- A drámajáték, a bábjáték segítse a gyermekek információ-felfogását, az információ felhasználását, Az információ teremtését, a szimbolikus-áttételes kommunikációs elemeket jelek, szimbólumok megértését, a szép, érthető beszéd kialakulását.
- A gyermekek szeressék, értékeljék a bábjátékot, mely lehetőséget nyújt félelmeik, szorongásaik, érzelmeik, tapasztalata
- Az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítása.

Az óvodapedagógus feladata

- Nyugodt, szeretetteljes, nyitott, toleráns, bizalommal teli óvodai közegben, megfelelő környezet és eszközök biztosításával, a gyermek spontán kíváncsiságára, önállóságára, aktivitására támaszkodva, egyéni sajátosságaira alapozva, értékes műveltségi anyagot közvetítve valósítjuk meg a gyermekek irodalmi nevelését.
- Ne múljon el nap mesehallgatás nélkül!
- Változatos irodalmi élmények közvetítése.
- Életkoruknak és egyéni érdeklődésnek megfelelő irodalmi anyag választása.
- Elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból választás, ezen túl mai kortárs irodalmi művekből cigány írók, költők műveiből, és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből.
- Az irodalmi élmény befogadásához szükséges feltételek kialakítása.
- Az irodalmi anyag kifejező közvetítése a gyermekek részére.

- A gyermekek motiválása az irodalmi élmény befogadására.
- Gyermekek mese-, versalkotásra ösztönzése.
- Képeskönyvek elérhetőségének biztosítása.
- A könyvek használatának megbecsülésének alakítása.
- Könyvtárlátogatások szervezése.
- Irodalmi művek ajánlása a szülőknek.

A dajkák feladata:

Az óvodapedagógussal együttműködve előkészítik a verseléshez, meséléshez szükséges szemléltető eszközöket, valamint segíti a tartalomhoz illő helyszín kialakítását. Segít megteremteni a meséléshez elengedhetetlen nyugodt, meghitt, „varázslatos" légkört. (gyertyagyújtás, félhomály)

A tevékenység színterének bemutatása (sarkok, kuckók, tevékenységközpontok):

Minden csoportszobában van egy hangulatos hely, mesesarok, s minden nap itt kerül sor a mesélésre. Szívesen tudatjuk, hogy mesélés következik pl. mesepárnák előkészítése, énekszó, gyertyafény, motiváló eszközök a meséket fejből mondjuk, előadásunk összhangban van metakommunikációs jelzéseinkkel. Törekszünk arra, hogy verselésünk, mesélésünk esztétikai élményt nyújtson a gyermekeknek, hasson érzelmeikre, fantáziájukat kibontakoztassa. Ehhez azonban elengedhetetlenül fontos a nyugodt légkör, a jól kialakított szokásrendszer, melynek megteremtése már kiscsoporttól feladatunk.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Az óvónő keltse fel és mélyítse el a gyermekek irodalom iránti érdeklődését. A gyermekek közötti jó kapcsolat kialakítása érdekében olyan irodalmi anyagot válasszon, amelyek művészi értékűek, pozitívan hatnak a gyermekekre és esztétikai élményt biztosítanak számukra. Ehhez a legnagyobb és legfontosabb területet a népköltészet adja, de klasszikus és kortárs művek is szerepeljenek benne, vagyis mindegyiknek egyaránt helye van.

<u>Javasolt tartalom:</u>

(2,5) 3 – 4 évesek	Mondókák, dúdolók, mondókamesék, állatmesék, történetek, rövidke versek; ismerkedés a képes- mesés könyvekkel.
4-5 évesek	Mondóka, hangutánzó mese, párbeszédes mese, láncmese, egyszerűbb szerkezetű tündérmese, történetek, versek.
5-6-7 (8) évesek	Kiszámolók, felelgetők, versek, állatmesék, tréfás mesék, tündérmesék.

A napi tevékenység során az óvónő többször is mondjon – a helyzethez illő – mondókát, rövid verset, mesét, kitalált történetet. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

A főleg (2,5) 3-4 éves korban nagy jelentőségű testi kapcsolat iránti gyermeki igény kielégítésén túl a simogatók, tapsoltatók, lovagoltatók ritmusa, lüktetése, egyszerű szövege nyugtatóan hat a gyermekekre.

Az óvodapedagógus közvetítsen a gyermekeknek a természeti környezetet megjelenítő irodalmi alkotásokat (mese, vers, elbeszélés).

Teremtsen alkalmat arra, hogy gyermekek eljátsszák, elmondják, elbábozzák kedvelt meséiket, de adjon lehetőséget fantáziájuk szárnyalására az általuk kitalált történetek elmondására is, vagy a már ismertek másfajta cselekmény szövésére, befejezésére.

A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel várja a mesélést.
- Mesekezdeményezésen szívesen részt vesz.
- Képes kitartóan figyelni.
- Emlékezetében megtartja az egyszerűbb mesefordulatokat.
- Képes a folytatásos mese szálait felidézni, epizódjait összekötni.
- Szívesen nézeget képeskönyvet.
- A képeskönyvet megbecsüli, vigyáz épségére.
- Szívesen mond verset.
- Szereti a mondókákat, dúdolókat.
- Képes történeteket elmondani.
- Képes meséket, történeteket alkotni.
- Elkezdett történeteket fantáziája segítségével folytatni tud.
- Szívesen dramatizál, bábozik.
- Kiegészítő és báb eszközöket szívesen barkácsol.
- Nő a szülői mesélés gyakorisága.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Szeretnénk elérni, hogy a vers, mese az óvodán kívül a családban is napi élményként legyen biztosítva.

Az irodalmi művek hallgatása örömteli élmény legyen a gyermeknek, és azt kérje is. Meséléssel, verseléssel hagyományokat, értékeket, szokásokat adunk át a gyermeknek. Metakommunikációs jelzéseinkkel törekszünk a mese, vers, mondóka élményszerű bemutatására. Fokozatosan próbáljuk rászoktatni a gyermeket a mesekönyvek nézegetésére.

Nagy hangsúlyt fektetünk a dramatizálásra, gyakran használjuk, mint személyiségfejlesztő eszközt, amely oldja a gátlásokat, aktivizálja a játékbátorságot.

Versmondással fejlesztjük a gyermek verbális emlékezetét és bővítjük szókincsét.

A mese során erkölcsi értékek közvetítésével az erkölcsi nevelés, az élmények társakkal való átélésével a közösséghez tartozás élményének erősítése.

A gyermekekkel való bensőséges beszédkapcsolat nyújtson lehetőséget a tanulásra, szórakoztatásra, kellemes időtöltésre. Hozzásegítjük őket szorongásaik leküzdéséhez, gátlásaik oldásához, képzeletük erősödéséhez, önbizalmuk „én" képük alakulásához.

A mese – képi és konkrét formában – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A gyermekirodalmi alkotások megszerettetésével, a gyermekek erkölcsi érzelmeinek fejlesztése a célunk.

Az irodalmi művek, versek, mondókák, dúdolók felhasználásával, mondogatásukkal, ritmusuk által a személyes kapcsolat, mint a fejlesztés érzelmi alapjának kialakítása.

Mesehallgatással szabályokhoz, normákhoz való igazodás elsajátítása.

Mese által fejlődnek, bensőségesebbé válnak érzelmi kapcsolatai, erősödik én-tudata, önbizalma.

VIII. 2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Ide bizony a zene elemi tüneményeinek a gyermekkorban kezdődő, fokozatos beidegzése sok éven át való gyakorlása kell... Kezdeni már az óvodában kell, mert ott a gyermek játszva megtanulja azt, amire az elemiben már késő."
(Kodály Zoltán)

A zenei nevelésnek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. A magyar zenei nevelés szilárd alapja a közös ének, mely hordozza és gazdagítja az anyanyelvi örökséget.

Célunk:

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, éneklési készségének, zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése a népzene, a népdal, a népszokások és a népi hangszerek megismertetése által

Az óvodapedagógus feladata

- Igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák, düdolók, kiválogatása, ezek összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően. A zenei nevelés anyagát a népi gyermekjátékok, valamint Forrai Katalin: Ének az óvodában és Gryllus Vilmos dalos füzetéből merítjük. Az anyag és a zenehallgatási anyag kiválasztásában igényesen válogatott, kortárs művészeti alkotásokból és a nemzetiségi, etnikai kisebbségi dalokból is válogatunk.
- Biztosítjuk, hogy az ének, zene, énekes játék, gyermektánc, mindennapos tevékenység és nagyon fontos a felnőtt minta spontán utánzása.
- A migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal és zenei anyag-választás.
- Az óvodában is játszható énekes népszokások válogatása: szüreti mulatság, pásztorjáték, farsang, pünkösdölő, lakodalmas.
- Ritmusérzék fejlesztése, éneklési készség és a harmonikus, szép mozgás alakítása.
- A gyerekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal,dúdolókkal, gyermekdalokkal és zenei készségfejlesztő játékokkal.
- Igényes hangszerjátékkal és zene kiválasztásával a zenei fogékonyság megalapozása.
- Friss levegő biztosítása.

- A kör és egyéb mozgásos játékokhoz elegendő hely kialakítása.
- A játékok hangulatának megteremtéséhez változatos, esztétikus, motiváló hatású, élményt előhívó eszközök biztosítása.
- Az óvónő örömmel vesz részt a közös éneklésben, énekes játékban, maga is élvezi a tevékenységet.

(2,5) 3-4 évesek	• A dalok hangterjedelme ne lépje túl a tiszta kvint távolságot, lehetőleg egyszerű negyed és páros nyolcad ritmusok váltakozásával. • A játékok elsősorban kétszemélyes (óvónő gyerekkel) jellegűek, illetve egyszerű utánzó mozgással kísért megszemélyesítő szerepjátékok legyenek. • 6-8 mondóka, ölbeli játékok, 10-15 énekes játék, 1-2 műdal.
4-5 évesek	• A dalok hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot, hangkészletében lehetőleg ne legyen fél hang. • A negyed és a páros nyolcad mellett a negyed szünet és szinkópa is előfordulhat. • A játékok csoportos jellegűek: körjáték, szerepcserélő, sorgyarapító, párválasztó. • 4-5 új mondóka, 10-15 énekes játék, 2-3 műdal
5-6-7, (8) évesek	• A dalok hangterjedelme változatlanul nagy hatod távolságban mozogjon, de hangkészletébe már megjelenhet fél hang is. A negyed és nyolcad mellett megjelenhet a tizenhatod is. • Ismerjenek meg újabb játékformákat: kapus, hidas, sor és ügyességi, esztétikus mozgást igénylő párjátékok. • 4-7 új mondóka, 15-18 új énekes játék, 3-4 alkalomhoz illő műdal.

(2,5) 3-4 évesek csoportjában	• Fejleszti hallásukat magas-mély reláció, halk-hangos különbségének felismertetésével. • Motívum-visszhang, egyszerű dallammotívumok visszaénekeltetésével. • Hangszerek hangjának, eltérő zörejhangok felismertetése és megkülönböztetése. • Fejleszti ritmusérzésüket az egyenletes lüktetés, tempókülönbségek (gyors-lassú) érzékeltetésével, játékos mozdulatokkal. • Egyszerűbb táncmozdulatok, utánzásos elsajátíttatása. • Ütőhangszerek, egyszerű ritmushangszerek bemutatása, és gyakoroltatása. • Ritmusmotívumok – egyszerű beszélt és énekelt-visszatapsoltatása.
4-5 évesek csoportjába	• Fejleszti hallásukat az oktáv és kvint távolságok érzékeltetésével. • Halk-hangos megkülönböztetésével, beszéd, ének és taps formájában. • Zenei emlékezetüket dallamfelismeréssel, dallambújtatással fejleszti. • Finomabb zörejek egymás hangjának és a természet hangjainak felismertetése. • Az egyenletes járás és tapsolás összhangjának megteremtésével fejleszti ritmusérzéküket. • Gyors-lassú tempótartás képességének alakítása beszéd, ének és mozgáson keresztül.

5-6-7 (8) évesek csoportjában	• Táncos jellegű mozdulatok alakítása. • Ritmushangszerek használatával a szem-kéz koordináció és a finommozgás alakítása. • Ritmus és dallam motívum visszatapsoltatása és visszaénekeltetése. • Dallamfordulatok kitalálására ösztönzés. • Fejleszti hallásukat a magas-mély dallam vonalának térbeli érzékeltetésével. • Gyors-lassú és a halk-hangos fogalompárok együtt gyakoroltatása. • Dallamfelismertetés kezdő motívumról vagy belső motívumról. • Dallambújtatás gyakoroltatása hosszabb és rövidebb egységekkel. • Motívum-visszaénekeltetése kitalált szöveggel csoportosan és egyénileg. • Sokféle zörejek és zenei hangok felismertetése, kis eltérések, irányok, távolságok, közeledések, távolodások függvényében. • Fejleszti ritmusérzéküket, az egyenletes lüktetés és ritmus megkülönböztetésével és összekapcsolásával. • Dallam felismertetése a dal ritmusáról. • Gyors és lassú tempó tartása mérőegységnek megfelelően, negyed, nyolcad lépéssel. • Esztétikus, egy ütemű mozgás fejlesztése, változatos térformák alakítása, játékos táncmozdulatok gyakoroltatása. • Tánc közben a zene ritmusának, lüktetésének átvételére motivál. • Törekszik arra, hogy táncban a párok összehangoltan, és a több pár egymáshoz igazodjon. • Változatos ütőhangszerek használatával a dalok ritmusához alkalmazkodás képességének fejlesztése. • Dallammotívumok hangsúlyainak kiemeltetése tapssal, járással, játékos mozdulatokkal. • Ösztönzi saját szövegű dallam kitalálására, zenei kérdés-felelet játékra.

Dajka feladatai az óvodapedagógussal együttműködve:

Előkészítik a zenei anyaghoz kapcsolódó eszközöket (hangszerek, dalos játék kellékei). A dalos játékok és tánc során alapvető szerepet játszik a tér mozgásos alakítása, a csoportszoba esetleges átrendezése az óvónő irányításával.

A tevékenység színterének bemutatása:

A nap folyamán bármikor lehetőség nyílik énekes, mondókás játékra a csoportszobában, és az udvaron egyaránt, hiszen a nagyobb teret igénylő játékokat nem szoríthatjuk a falak szabta határok közé.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel szívesen játszik dalos játékokat.
- Bátran énekel, akár egyedül is.
- Korához képest tisztán énekel.

- Zenei érzékenysége, fogékonysága életkorának megfelelő.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat: halk-hangos, gyors-lassú, magas- mély.
- Különbséget tesz az egyenletes lüktetés és a ritmus között.
- Mozgása esztétikus, ritmust követő.
- Auditív észlelése, megfigyelése, emlékezete fejlett.
- Szívesen hallgat zenét.
- Képes érzékeltetni az egyenletes lüktetést.
- Felismeri néhány hangszer hangját.
- Maga is képes egyszerűbb hangszerek használatára (dob, cintányér, triangulum).
- Ismeri a népszokásokhoz kapcsolódó dalokat, dalos játékokat, rigmusokat.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Az éneklésen, mondókázáson, dalos játékon keresztül növeljük a gyermek biztonságérzetét, gazdagítjuk érzelemvilágát, segítjük gátlásaik feloldását, érzelmileg kiegyensúlyozottabbá válását. Dalos játékokkal fejlesztjük a gyermek csoporthoz tartozását, a szerepekhez való alkalmazkodás képességének alakulását. A személyes játék, az egyéni bánásmód alkalmazásával bővítjük a gyermek szókincsét, gyakoroltatjuk a helyes hangképzést.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A zene, nyugtató hatással van a gyerekekre, figyelemfelkeltő, motiváló szerepe van. A zenei nevelés fejleszti a gyermekek hallását, ritmusérzékét, emlékezetét, harmonikus mozgását, szoros kapcsolatban áll a beszéddel, a gyermek számára különös erővel bír az érzelmi hatása. A mozgáshoz kötött dalokkal a közös játék örömét alapozhatjuk meg. Az énekes-mondókák napi szinten történő alkalmazásával a helyes beszédritmus, a hanglejtés, a ritmusfejlesztés gyakorlására nyílik lehetőségünk. A gyermekek hanggal irányítva sok mindent megértenek, ha nem is beszélnek, felkelthető a beszédkedvük, kommunikációra késztethetők, amelyek jelzés értékűek. A gyermeket zörejek, zenei hangok tömege veszi körül, maguk is keltenek zörejeket játékaik során. A hangszerek is fontos szerepet töltenek be az óvodai életben, a gyermekek maguk is megszólaltatják. A zene, a ritmus felold, örömet kelt. Az éneklés, a mozgáshoz hasonlóan legyen mindennapos tevékenység!

VIII. 3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

" A gyerekek a legnagyobb művészek,
mert ők a szívükből rajzolnak. "
(A Forsyte Saga c. film)

A gyermekek ábrázolótevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika, amely az óvodai nevelés egészét áthatja. Az ábrázolótevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

Célunk:

A gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezéséhez a lehetőségek biztosítása.
Esztétikai érzékük, szép iránti fogékonyságuk alakítása.
A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

Az óvodapedagógus feladata

- Megfelelő helyet, teret, időt és változatos eszközt biztosít a gyermekek számára.
- Az ábrázolás eszközeit a gyermekek által elérhető helyen tartja.
- Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Párhuzamosan végezhető tevékenységeként lehetőséget ad a szabad alkotásra.
- Megtanítja az ábrázolótevékenységgel kapcsolatos higiéniai szokásokat: hosszú ujjú ruha feltűrése, védőkötény használata, kézmosás, védő asztalterítő.
- Megismerteti a gyermekekkel az eszközök használatát, a különböző anyagokat.
- A higiéniás szokások betartását figyelemmel kíséri.
- A (2,5) 3-4 évesekkel megkedvelteti a rajzolás, festés alapjait, a mintázás alaptechnikáit, nyomdázást, tépést, ragasztást.
- A 4-5 éves gyermekek körében formálja a képalkotást, megismerteti a vágás, hajtogatás, egyszerűbb fonás, varrás és gyöngyfűzés alapjait.
- Az 5-6-7 (8) éves gyermekeknél a képalkotás különböző, változatos technikákkal történő készítését erősíti (például mozaik, kollázs, nyomatok), és megismerteti a szövés technikáját, valamint a többféle technikai megoldást igénylő barkácsolást.
- Bemutatja a gyermekeknek, az életkoruknak és egyéni érdeklődési körüknek megfelelő műalkotásokat, népművészeti elemeket.
- Megismerteti a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit.

- A gyermekeket rácsodálkoztatja a szépre, esztétikusra.
- A gyermekek által létrehozott alkotást pozitívan értékeli, elfogadja.
- Ösztönzi a gyermekeket a színek széles skálájának használatára.
- Az alkotókedvet ötleteivel, javaslataival egy-egy inspiráló eszközzel segíti.
- Az 5-6-7 éves gyermekeknek saját eszközt és saját gyűjtődossziét biztosít.
- A váratlan eseményeken alapuló ábrázolási kedvet rugalmasan kezeli.
- Az udvaron is megteremti a lehetőséget az alkotásra.
- Támogatja a gyermekek kezdeményezését csoportos alkotásra.
- Balkezes gyermeket nem erőltet jobb kézzel való munkálkodásra.
- Az ábrázolás során különösen figyel a diszgráfia tüneteire, észlelésekor jelzéssel él a pszichológus felé.
- Nagy odafigyelést tanúsít a helyes ceruzafogás iránt.
- Mintázáshoz többféle anyagot is használ (vizes homok, gyurma, agyag, gipsz).
- A mintázási kedvet különböző természetes anyagokkal, kiegészítőkkel növeli (termések, magvak, fűszerek, szárított és préselt növények).
- A csoportszoba, öltöző, mosdó és folyosó esztétikumának alakítása és fenntartása során formálja a gyermekek ízlését, környezettudatos szemléletét.
- A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka az egész nap folyamán biztosított tevékenység.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Dajkák feladatai

- alkotó tevékenységhez megfelelő eszközök előkészítése,
- hely és tér alakítása, a kényelmes, biztonságos munka érdekében
- gyermekek felügyelete a tevékenységek során

Tevékenység színterének bemutatása

Az egész nap folyamán biztosítjuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit. A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen mindig rendelkezésére áll mindenféle anyag és eszköz, amivel a gyermek fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat. Minden csoportszobában

biztosítsunk egy kis sarkot, vagy szekrényt, ahol a barkácsoláshoz szükséges eszközöket, felszereléseket, anyagokat tároljuk. A zavartalan tevékenységekhez megfelelő helyet biztosítunk.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Bátran, szívesen használja az ábrázolás eszközeit.
- Élményeit képes megjeleníteni.
- Szem-kéz mozgása összerendezett.
- Helyesen fogja és használja a ceruzát, ecsetet, ollót,
- Ismeri és különböző technikákat, azokat képes alkalmazni.
- Ismeri a hat alapszínt, azt bátran használja.
- Megfelelő a finmotorikus képessége, nem görcsös, biztos a vonalvezetése.
- Vizuális észlelése, megfigyelése, emlékezet, korának megfelelő.
- Szívesen alkot közösen a többi kisgyermekkel, ötletet, javaslatot saját döntése alapján mérlegel.
- Ábrázolása során kitartó, akár több napon keresztül is képes munkálkodni.
- Alkotás közben ügyel környezete és saját maga, munkája tisztaságára.
- Szereti maga körül a harmóniát, a szépet, szívesen díszíti a környezetét.
- Térlátása korának megfelelő.
- Képes rácsodálkozni a szépre, esztétikus látványra, képes esztétikai véleményt alkotni.
- Ismeri 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat.
- Vonalvezetése balról jobbra halad.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Figyelembe vesszük a gyermekek közötti képességbeli különbségeket. A személyiség fejlődés folyamatát irányító feladatokat megtervezzük, megvalósításukat rugalmasan kezeljük, alkalmazkodunk a spontán gyermeki igényekhez.

Elősegítjük, hogy a szülők otthon is adjanak lehetőséget gyermekeik számára a rajzolásra, mintázásra, kézimunkázásra. Bevonjuk a szülőket az anyagok, elsősorban a természetes anyagok gyűjtésébe, az óvodában használatos eszközök készítésébe. Biztosítjuk a gyermek fejlődését serkentő belső motiváltságot.

Fontosnak tartjuk, hogy a tolerancia és empátia érvényesüljön. A gyermek és a szülő ízlés formálásában megpróbáljuk az óvoda értékrendszerét közvetíteni, elfogadtatni.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

Az ábrázolás elsődlegesen kifejezési eszköz, érzelmek, gondolatok, ismeretek közvetítője, az ábrázoló tevékenység során a gyermek valamit alkot, létrehoz, amelynek során az örömteli cselekvés, az önálló munka a fontos.

Konkrét, megfogható tárgyak megragadására képes, ezáltal a tevékenységre, az alkotásra felnőtt irányítására, segítségére van szükség, fontos gyakorlatban bemutatni az elsajátítandó folyamatot. A mindennapi tapasztalatok segítik a gyermeket abban, hogy a tárgyak tulajdonságai között észrevegye az egyszerű összefüggéseket.

Más-más mozdulatokat igényelnek a különböző minőségű, anyagú, súlyú, nagyságú tárgyak megfogása, használatuk során különböző mozdulatokat kell alkalmazniuk.
Különböző fejlesztő játékokkal tudjuk ügyesíteni a finommotorikájukat, gyurmázással, festéssel, rajzolással, tépéssel bontakoztatjuk ki alkotó kedvüket.

A különböző anyagokkal történő manipuláció során szükséges eljutnunk arra a szintre, hogy képességeikhez mérten örömüket leljék saját alkotásaik létrehozásában.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
A gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása és a tehetségek bátorítása-rajzpályázatok

VIII. 4. A külső világ tevékeny megismerése

„ Ha a jövő évről akarsz gondoskodni - vess magot,
ha egy évtizeddel számolsz-ültess fát,
Ha terved egy életre szól- embert nevelj.
/Kinai bölcs/

VIII.4.1. Környezeti ismeretek szerzése

A külső világon, környezeten értjük egyrészről a külső természeti környezetet (természet, víz, levegő, talaj, növények, állatok), másrészről a külső, ember alkotta, épített környezetet. Környezettudatos, természetbarát életformára a mindennapi élettel tudunk nevelni. A közvetlen élményeken alapuló

tevékenység hatására fejlődik majd a gyermekek érzékenysége, és alapozódik meg a természettel együtt élni tudó és természetet védő ember szokása.

A környezet minél átfogóbb megismertetése lehetőséget ad az egyetemes, a nemzeti kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra, helységre jellemző néphagyományok közvetítésére.
A külső világ tevékeny megismerésének témaköreit mindig az aktuális évszakok, napszakok, események, ünnepek, néphagyományok határozzák meg.
Nevelésünk során alkalmazkodunk a gyermek életkori sajátosságaihoz és egyéni fejlettségéhez, a megvalósítás az apró történéseken keresztül érvényesül.
A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
A külső világ megismerésének elsődleges forrása, maga a természet és a társadalmi valóság, a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb világ, amelynek vannak általános jellemzői, de jelentősebb eltérésekkel tapasztalhatja meg a gyermek mindezt a település, a táj jellegétől függően.
Az óvoda udvara, a lakóhely, a családok otthona, a szülők munkahelye, az intézmények mind a megismerés forrásai. Ezek feltárásában, az előkészületekben, a szervezésben a gyermekek és a szülők aktívan részt vehetnek.

Célunk:

A természeti és épített környezet megismertetésével sokszínű tapasztalathoz juttatás, készségek, képességek alakítása.
A környezetvédő, természet szerető és védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása.

A külső világ (környezet) megismertetéséből adódó óvónői feladatok

- Az új ismereteket a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára építi, illetve élményeikre, tapasztalataikra támaszkodik.
- Biztosítsa döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A meglévő ismereteket elmélyíti, rendszerezi.
- Változatos tevékenységeket biztosít felfedezésre, megfigyelésre, megismerésre.

- Témaválasztásánál figyelembe veszi a lakóhely, a környezet sajátosságait.
- Módszereit, eszközeit a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazítja: megfigyelés, játékos tevékenységek, szenzitív játékok, gondolkodtató kérdésekkel problémahelyzet előidézése, kísérletezés, vizsgálat.
- Ünnepélyek és hagyományőrzés formájában közvetíti az egyetemes nemzeti kultúra értékeit, hagyományait.
- Megtanítja felfedezni a környezet szépségét, harmóniáját.
- Megláttatja az összefüggéseket és az ok-okozati viszonyokat.
- A környezet és természet romlásának, pusztulásának példáit is megmutatja.
- Megismerteti a környezetvédelem alapjait: a föld, a levegő, a víz, a növény-és állatvilág, valamint a tájvédelem meghatározó szerepét.
- Környezetbarát szokások megalapozása, például takarékoskodás a vízzel, árammal, papírral, ill. a hulladékkezelés, szelektálás.
- Biztosítja az ismeretek sokszínű gyakorlását, alkalmazását.
- A csoportszobában élő természetsarkokat alakít ki, ahol mindig csírázik, hajt, zöldell valamilyen növény.
- Az udvaron lehetőséget biztosít a kertgondozásra, ehhez megteremti a feltételeket.
- Növények, állatok fejlődéséről, gondozásáról, hasznáról ismereteket nyújt.
- Terepgyakorlatokat szervez, ahol a természettudományos ismeretek mellett az élővilág, az életközösségek megismertetésére motivál, észre véteti a legapróbb növényt, rovart, meghallatja a madarak hangját, más állatok neszeit.
- A terepgyakorlatokon, kirándulásokon természeti kincsek gyűjtésére motivál (lehullott termések, levelek, magok, tollak, fakérgek, kagylók, csigaházak, kőzetdarabok, kavicsok).
- Az óvoda közvetlen környékére sétákat szervez, megismerteti a helyet, ahol az óvoda található, a helyet, ahol élnek.
- Elemi közlekedési szabályokat gyakoroltat, közlekedési eszközökkel ismerteti meg a gyermekeket.
- Múzeumlátogatásokat szervez.
- Fontos feladatunknak tartjuk a nevezetességekkel, az ünnepeinkkel, hagyományainkkal való megismertetést.
- A gyermekeknek megmutatjuk a felnőttek óvodai munkáját, illetve az óvoda környékét, környezetét.

A közlekedésre nevelés fontos szempontja, a helyes viselkedés, a viselkedési morál megalapozása (udvariasság, köszönés stb.), aminek gyakorlása és tudatosítása érdekében gyalogos kirándulást, autóbusz kirándulást, és vasúton való utazást szervezünk.

A 3-4 éves gyerekek gyalogos kirándulása: félnapos, az óvoda közelében lévő Panda-park ad lehetőséget.

A 4-5 éves gyerekek gyalogos kirándulása: már több félnapos kirándulás is megszervezhető: Panda-park, Iskola-tó.

5-6-7 éves gyerekek gyalogos kirándulása: Panda-park, Iskola-tó, Kirva - Lapos Halas-tó

6-7 éves gyerekek év végi autóbusz kirándulása: Vadas-park, stb.

A dajka feladatai az óvodapedagógussal együttműködve

- a tevékenységhez szükséges megfelelő eszközök előkészítése,
- a gyűjtőmunkák során a gyermekek által behozott „kincsek" rendezése,
- a tevékenység során keletkezett esetleges hulladék eltakarítása, csoportszoba tisztán tartása, visszarendezése,
- gyermekek felügyelete balesetvédelmi szempontból (pl.: olló-, tű, eszközök használata),
- séta, kirándulás alkalmával segítségnyújtás

A tevékenység színterei:

Tapasztalatgyűjtést csak természetes környezetben szervezünk, alapnak tekintjük, hogy tervezetten olyan témakörökkel foglalkozunk, melyek a helyszínen, természetes környezetben feldolgozhatók, meg is mutathatók a gyermekeknek. Tehát a környezet megismerése így tapasztalati úton a valóság és a gyermeki látásmód komplexitásának megfelelően történik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Tudja, hol lakik, mi a pontos lakcíme.
- Tudja saját és szülei nevét,
- Ismeri szülei foglalkozását.
- Tudja óvodájának nevét.
- Különbséget tud tenni az évszakok között.
- Ismeri a növény- és állatvilág gyűjtőfogalmához tartozó pár növényt és állatot.
- Ismeri a közvetlen környezetében található növényeket, állatokat.
- Ismeri a növényápolás és állatgondozás egyszerűbb feladatait.

- Szívesen ápolja a növényeket, gondozza az állatokat.
- Ismeri és betartja az elemi közlekedési szabályokat.
- Felismeri a közlekedési eszközöket.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Szívesen vesz részt terepgyakorlaton, kiránduláson, sétákon, kiállításon, rendezvényen.
- Társadalmi környezetükből a gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel.
- Viselkedésüket jellemezze a szeretet, tisztelet, az egymás problémái iránti érdeklődés.

Az óvoda mindennapjaiban erre a kérdésre igen nagy hangsúlyt fektetünk, és érzékenyen reagálunk a kirívó esetekre.

A gyermekek figyelmét ráirányítjuk a szűkebb és tágabb környezeti jelenségekre.

VIII.4.2. Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

Matematikai fogalmakkal a mindennapi életben állandóan találkozik a kisgyermek, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. ***Célunk:***

A minket körül ölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.

- A matematikai érdeklődés felkeltése.
- A logikus gondolkodás megalapozása.
- A külső világ mennyiségi és formai összefüggéseinek tevékeny megismertetéséből adódó óvónői feladatok
- A játék során adódó spontán matematikai helyzetek kihasználása.
- Logikai és matematikai szabályjátékok megismertetése, alkalmazása.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések megismertetése, megtapasztaltatása.
- A matematika iránti érdeklődés felkeltése.
- Érdekes, a gyermekek kíváncsiságára építő problémahelyzetek teremtése.
- A gondolatok, a probléma megfogalmazás, a pontos, egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- Matematikai tartalmú játék kezdeményezése során a gyermekek egyéni fejlettségének, képességeinek figyelembevétele.
- A gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása.
- Szükség esetén rávezető kérdésekkel segítés.

- A gyermeki tevékenység változatos formájának biztosítása: egyéni, páros, mikro csoportos szervezéssel.
- Mozgásos feladatnál a testrészek megnevezése, a velük végzett cselekvés elmondása.
- A matematikai osztályozás, halmazokkal végzett feladatoknál a matematikai ítéletek megnevezése.
- A térbeli viszonyok, az irányok és helyzetek pontos megnevezése.

A matematikai tapasztalatszerzés tehát természetes környezetben a legeredményesebb. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését.
A közös feladatok élményt jelentenek gyermekeink számára, és ez által is erősítjük bennük a csoporttudatot, miközben az egyéni feladatmegoldás közben sikerélményhez juttatjuk őket.

A matematikai nevelés hozzájárul a gyermek külvilágról szerzett tapasztalatainak feldolgozásához.
A gyermekeink természetes környezetben végeznek megfigyeléseket, és szereznek tudást a matematikai tartalmú feladatokról, játékos formában. Például összehasonlítást végzünk a falevelek alakjáról, színéről, formájáról, nagyságáról. Szétválogatjuk tulajdonságaik, illetve megadott szempontok alapján.

A számfogalom megalapozása érdekében méréseket, összeméréseket halmazokkal, különböző egységekkel. Tapasztalatszerzéshez juttatjuk őket a különböző geometria körében is (pl. labda, síkbeli alkotások stb.).

A csoportszobákba felszerelt nagyméretű tükrök lehetőséget biztosítanak a téri percepció kialakításánál. Minden lehetőséget igyekszünk megragadni a téri tájékozódás segítése érdekében, figyelmet fordítunk a síkbéli tájékozódásra is (testnevelés, rajzolás, stb.)
A környezet megismerése során szerezett élmények, tapasztalatok, matematikai tevékenységek lehetőségének tárházát kínálják a nevelés számára.
A matematikai tevékenységek rugalmas, fegyelmezett gondolkodásra nevelnek. A valóságos világban felfedezik az összefüggéseket, különbözőségeket, azonosságokat. Az óvodai életben a matematikai tartalom mindig jelen van, és ezeket a lehetőségeket igyekszünk kiaknázni.

A munkában (az asztalok, székek nagysága, mennyisége stb.) mese, vers kapcsán (mesehősök tulajdonságai, száma stb.) rajzolás, festés, kézimunka jellegű tevékenységeknél (eszközök mennyisége, nagysága, vastagsága, formája stb.).

A tevékenység színterei:

Lehetőséget adunk arra, hogy a hét bármely napján - több napon keresztül is - átélhessék a felfedezés örömét olyan matematikai játékokon keresztül, amely során tervszerű képességfejlesztés történik.

Matematikai képességek kialakítását segítő tevékenységek

1. A számfogalom előkészítése, megalapozása

Mennyiségek összemérése hosszúság, magasság, szélesség, vastagság, bőség, tömeg, űrtartalom szerint.

Halmazok összemérése, elemek párosítása. A válogatások során nyíljon mód párosításra, számlálásra, a több, kevesebb ugyanannyi érzékeltetésre, gyakorlására.

Fedezzék fel a rész-egész viszonyát a válogatások, mennyiségek bontása során.

Játékos szituációban számoljanak, bontsanak, mennyiségfogalmuk egyéni fejlettségtől függően a 6-10 –ig számkörben mozogjon.

Sorba rendezett elemek helye a sorban, sorszámok megértése.

Mérések különböző egységekkel, hosszúság, terület, tömeg, űrtartalom.

2. Tapasztalatszerzés a geometria körében

Szerezzenek tapasztalatokat gömbölyű és szögletes formákról, érzékeljék ezt testükön, tárgyakon.

Építsenek szabadon és másolással különféle elemekből.

Alkossanak síkban is szabadon, szerezzenek tapasztalatokat síkmértani formákról, fedezzék fel a rész-egész viszonyát.

Használják a logikai játékot, építsenek vele, fedjenek le felületeket.

3. Tájékozódás a térben és a síkban

Irányok azonosítása, megkülönböztetése,

Játékok során figyeljék meg ezeket tükörben, fedezzék fel a tükörkép, szimmetria érdekességét, játsszanak sokat a tükörrel.

Próbáljanak meg tájékozódni a labirintusokban is.

Fedezzék fel, hogy a sorozatok olyan rendszerek, amelyek életükben is felfedezhetők. Hozzanak létre változatos sorozatokat játékokban színekkel, hangokkal, mozgással, formákkal.

Az óvodapedagógus anyanyelvi nevelés feladatai a matematikai tevékenységen belül

A tevékeny megismerésen, tapasztalatszerzésen keresztül a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve alapozzuk meg a matematikai fogalomhasználatot.

Bővítjük a gyermekek által használt fogalmak körét és tartalmát, lehetőséget adunk új fogalomrendszer kialakítására.
Változatos tevékenységek és élethelyzetek biztosításával segítjük a fogalmak aktív használatának kialakulását.
Biztosítjuk a spontán és irányított beszélgetés során a megtapasztaláson alapuló sokoldalú ismeretszerzést, a gyermek aktív és passzív szókincsének - relációs és általános - mennyiségi és minőségi gyarapítását, a nyelvi készség fejlesztését, a nyelvi kifejezőkészség alakítását.
Ösztönözzük a kommunikációt a gyermeki kérdések támogatásának kiemelése mellett.
Bátorítjuk az önálló véleményalkotást, a döntési képesség megalapozását problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Logikus gondolkodása, logikai következtetései életkorának megfelel.
- Problémamegoldó készsége jó. Számfogalma 10-es számkörben mozog.
- Képes halmazokat összehasonlítani, tulajdonság szerint szétválogatni.
- Helyesen értelmezi és használja az összehasonlítás megítélésének fogalmait: hosszabb-rövidebb, kisebb-nagyobb, több-kevesebb…
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent…
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető formákat felismeri, azonosítja: kör, négyzet, téglalap, háromszög.
- Képes részekből az egészet kirakni.
- Ismeri az alapvető mértani testeket, azokat képes felismerni és megnevezni (kocka, gömb, téglatest).
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Azonosságokat, különbségeket képes felismerni és megfogalmazni.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Elsődlegesnek tartjuk, hogy a gyermekek élményszerűen tapasztaljanak kirándulások, séták, kísérletek, mérések, összehasonlítások, cselekvő játékok során. A tapasztalatszerzés lehetőségeit főként természetes környezetben valósítjuk meg –erdők, kertes házak, udvar, patak, rét, mező.

A szokások kialakításába, a környezet megóvásába a szülőket is fokozatosan bevonjuk. A természeti, társadalmi témák sokoldalú megközelítésénél figyelembe vesszük a gyermek képességét, eltérő fejlődési ütemét.

Nagy gondot fordítunk a gyermekek már meglévő tapasztalatainak felhasználására, azok rendszerezésére, ezeken keresztül eljuttatva őket a bonyolultabb összefüggések, következtetések felismeréséhez. Lehetőséget biztosítunk, hogy a gyermek korának és fejlettségének megfelelő matematikai ismereteket szerezzen, fejlődjön problémamegoldó gondolkodásuk, mely révén a mindennapokban is könnyebben eligazodnak. A tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatában a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntes figyelmére építünk.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

Törekszünk saját személyéből kiindulva a természetes kíváncsiságát felkelteni, ezért a környezetével való kapcsolat felvételére és megismerésére mindig felnőtt segítségére van szüksége, általa valósul meg a közvetlen környezetében történő tájékozódás. A környezetet pontosan, valóságszerűen megismerni csak konkrét tárgyakkal, cselekvésbe ágyazottan képesek. A megismerés minden mozzanatát a közvetlen környezetből kell indítani és a gyermek meglévő ismereteire, tapasztalataira kell alapoznunk. Elemi szintről kezdjük az ismeretek átadását, egyszerű feladatokkal, amelyeket a gyermek már biztosan meg tud oldani, apró lépésekre bontjuk a témákat. A természeti és társadalmi környezet megismerése során szükséges, hogy minél több tapasztalatot szerezzenek a képességeikhez mérten, amelyhez a különböző érzékszerveket, mozgást, játékot fontos beépítenünk. Mindezen ismeretek megszerzéséhez ki kell alakítanunk a megértő, befogadó környezetet, biztosítanunk kell a játékos feldolgozás lehetőségét.

VIII. 5. Mozgás

„ Az egészséges edzett test
az alapja a magas fokú szellemi kultúrának.”
/Dr. Gegesi Pál /

E tevékenységi forma már megjelent az egészséges életmód alakítása című fejezetben mindennapos testnevelés, testmozgás címmel, tehát kulcsfontosságú a mozgás, mint tevékenységi forma.

Az egészségfejlesztő testmozgásnak, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek a teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket, és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A mozgás az értelmi fejlődésre kedvezően hat. Az irányított testnevelésben is fontos a sokszínű, változatos, örömteli, érzelmi biztonságot adó légkör.

A mozgásfejlesztés célja:

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel megalapozása.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészség alakítása.
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs).
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.

A mozgásfejlesztés területei:

- Szabad játékban a gyermekek spontán, természetes mozgása közben.
- Kötelező testnevelési foglalkozáson.
- Mindennapi testnevelésen.

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Célja:

- hogy megőrizzük, ha szükséges, felkeltsük a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá,
- hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet,
- bátran, örömmel mozogjanak a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Feladatunk, hogy megőrizzük a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő mozgáskedvét és tudatosan építsünk rá. Úgy alakítjuk a napirendet, hogy a gyerekeknek legyen lehetősége a mozgás tevékenységre a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A játék során igyekszünk megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítani a mozgásra, gyakorlásukra, mozgásos játékok játszására. A csoportszobai játékok során, egész nap lehetőséget biztosítunk a finommotorika, a szem-, kézkoordináció fejlesztésére. Az udvaron is kihasználunk minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásra. A szervezett tevékenységekben használt eszközöket az udvaron is használhatják a gyerekek. A szabad játéktevékenységekben feladatunk, hogy minden gyerek megtalálja fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

Mozgásfejlesztés a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésben

Célunk:

- a tervezett, szervezett, irányított testnevelési játékokkal a mozgáskultúra fejlesztése,
- koordinált mozgás alakítása,
- téri tájékozódás, oldaliság kialakítása.

A mozgásos feladatok, mozgásos játékok tervezésénél figyelembe vesszük a csoportok összetételét, életkori sajátosságait, a gyermek egyéni fejlettségi szintjét.

A testnevelés foglalkozások anyaga, az atlétikai torna játék jellegű gyakorlatokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvető eszközként alkalmazzuk a testnevelésben.

Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyerekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat.

A 3-4 éves gyerekek mozgásos anyaga a természetes nagymozgásokat tartalmazza. Az irányított mozgásos tevékenységek során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat, az egymáshoz való alkalmazkodást.
A kicsik a legtermészetesebb módon ismerkedhetnek testrészeikkel, azok funkcióival. Ezért alkalmazzák a testrészek ismeretét célzó gyakorlatokat, a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlását, az utánzást ösztönző mozgásos játékokat.

4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Előtérbe kerülnek az egyensúlyérzék fejlesztése, szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok, mint pl: célba dobó játék, ugróiskola, ugrókötél. Az akadályok, eszközök síkban, térben való mennyiségének, formájának, kiterjedésének, ritmusának változtatásával bővülnek a végrehajtott mozgásformák is.
A csúszást, mászást, kúszást emelt akadályokkal, fordulatokkal nehezítjük. A dobásoknál kiemelt szerepet kapnak a célra irányított dobások. A távolba dobásokkal is próbálkoznak a gyerekek. Számos olyan gyakorlatot is bevezetünk, melyekkel speciális izomcsoportokat fejleszthetünk.

Az 5-8 éveseknél a finommozgások, az észlelés, az alakítás, formaállandóság fejlesztésére helyezzük a fő hangsúlyt. A gyermekek terhelhetősége nagyobb, erő- állóképességük, gyorsaságuk jobban fejlődik. Elsajátítják a biztonságos mozgáshoz szükséges szabályokat, meg tanulnak egymáshoz alkalmazkodni, tapasztalatokat gyűjteni.
Programunkban az óvodai mozgás szerves része a mindennapi frissítő torna is. Ezt minden korcsoportban naponta legalább egyszer, 10-20 perces időtartammal szervezzük meg. E tevékenység napirendbe illesztését minden óvónő maga dönti el. Jó gyakorlatnak bizonyult a délelőtti játék utáni időszak, mielőtt a gyermekek kimennek levegőzni. Ha lehetőség van rá, megfelelő időben, ruházatban ezt is a szabadban, jó levegőn tartjuk. Egyre jobban előtérbe helyezzük a kooperatív játékokat.
A kooperatív játékok jellemzői.

- Mindenki játszhat bennük, senki nem esik ki, nincs kirekesztés.
- Nincs győztes vagy vesztes.

- Nincs agresszió a játékban.
- A játék és a mozgás áll a fókuszban
- Nem valaki ellen, hanem valakivel játszik a gyermek.

Mozgásfejlesztésből adódó óvónői feladatok:

- A mozgás beépítése természetes módon a gyermekek tevékenységébe.
- Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása.
- A gyermekek mozgáskedvének megőrzése, illetve szükség esetén felkeltése.
- A mozgásos tevékenység pozitív megerősítése.
- A baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása a gyermekekkel közösen, majd fokozott betartása.
- Mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron.
- Lehetőség szerint terasz kihasználása, szabályok kialakításával és figyelemmel kísérésével.
- A gyermekek életkorához és egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos tevékenységre inspiráló eszközök kiválasztása, folyamatos cseréje.
- A testnevelés-foglalkozások anyagának összeállítása, figyelembe véve a csoport és az egyéni fejlettség aktuális állapotát.
- A játék, játékosság elsődlegességének tiszteletben tartása a foglalkozásokon.
- Oldaliságot jelző csuklópánt használata.
- Az atlétikai gyakorlatok (futások, ugrások, dobások) lehetőség szerint az udvarra történő szervezése.
- A tevékenységek irányításánál és értékelésénél differenciál, figyelembe veszi az egyéni fejlődési jellemzőket.
- Odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére.
- A testnevelés-foglalkozások szervezése biztosítja a folyamatos mozgás lehetőségét, kiküszöböli a várakozási időt.
- A testnevelés-foglalkozások eszközeként, az anyagtól függően, kéziszerek használata.
- Kiemelt prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése, testséma fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finommotorika fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése.
- Tiszta, jó levegő biztosítása a csoportszobában.
- Szükség esetén a dajka segítségének igénybevétele.
- Biztosítjuk, hogy a mozgás spontán vagy szervezett formában mindennapos tevékenység legyen.

A dajkák feladatai:

- a terem megfelelő szellőzetésének biztosítása
- mozgásfejlesztő eszközök előkészítése a tevékenységhez
- segítségnyújtás a mozgás előtti – utáni vetkőzésben, öltözésben
- mozgás tevékenység során balesetvédelmi felügyelet és segítségnyújtás

A tevékenység színterei

A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és délutáni csoportszobai és udvari játék és séta során biztosítjuk. Az irányított mozgásos játékokat mindhárom korosztálynak a napirendben megfelelően szervezzük.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Igényli a mindennapos mozgást.
- Mozgása harmonikus, összerendezett.
- Téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni.
- Magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket.
- Ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani.
- Fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő,
- Kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja.
- Fejlett az egyensúlyérzéke.
- A mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuális memóriája korának megfelelőn fejlett.
- Képes alkalmazkodni társaihoz, korához képest fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész.
- Egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó feladatok

Figyelembe vesszük, hogy a gyermekek egyéni képességei különbözőek, fejlettségi szintjük nem azonos. Alkalmazkodunk a gyermekhez, és hagyjuk, hogy a gyakorlatokat saját képességeik szintjén hajtsák végre. A hibák javításában tapintatosan járunk el. A bátortalanabb, ügyetlenebb gyermeket segítjük, vigyázunk arra, hogy társaik előtt ne kerüljenek kedvezőtlen helyzetbe. A családdal együttműködve arra törekszünk, hogy otthon is legyen lehetősége a gyermeknek minél több mozgásra, szabadban való tartózkodásra. Megalapozzuk a gyermekben azt az igényt, hogy rendszeresen mozogni jó és fontos. A rendszeresen végzett mozgás a gyermek szokásává válik, ami hatással van a testi, lelki, szociális egészségére is.

Sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó feladatok

A mozgás a gyermek természetes reakciója, természetes aktivitása. A mozgás fejleszti a gyermekek motoros képességeit, kedvező hatással van az idegrendszerre, fejlődnek az értelmi, szociális képességek. A mozgás örömforrás, biztosítja a gyermek motiváltságát. Az értelmi sérült gyermek mozgása eltérő fejlődést mutat az ép társaikhoz viszonyítva. Mozgásukra jellemző az ügyetlen, kevésbé harmonikus, bizonytalan mozgás, járás. Nagymozgásaik összerendezetlenek, finommozgásaik fejletlenek, kialakulatlanok. A rendszeres mozgásos foglalkozások fejlesztik a gyermek testi képességeit, ügyességét, állóképességét, fontos szerepet tölt be az egészség megóvásában.

IX. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

"A gyermek a legtökéletesebb teremtmény,
mert egyedül ő tudja megalkotni saját egyéniségét.
A gyermek lelke lágy viaszhoz vagy fehér papírhoz hasonló,
ahová magának a gyermeknek kell belevésni a képzeteket.„
/Maria Montessori /

IX. 1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek,

aa) **sajátos nevelési igényű gyermek,** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszédfogyatékos, több fogyatékosság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

ab) ***beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek*** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek

ac) ***kiemelten tehetséges gyermek:*** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettségemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint **hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:**

- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált városfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az **1997. évi XXXI. törvény 67/A. §** (1) bekezdés *a)-c)* pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek.
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A pedagógus:

- Óvodánkban a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg is foglalkozik, szükség szerint együttműködik a gyógypedagógussal vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, bármilyen oknál fogva a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, felzárkózását elősegíti.
- Segíti a tehetségek felismerését, kiteljesedését.

Az értelmi képességek fejlettsége és fejlődése terén is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Azon gyermekek számára, akik e képességterületetek valamelyikében vagy mindegyikében lemaradást mutatnak életkorukhoz képest, vagy fejlődésük lelassult, retardált, változatos, egyéni

igényeiknek megfelelő módszerekkel, differenciált fejlesztéssel biztosítjuk az egyéni fejlődési ütemüknek megfelelő fejlesztést a csoportban.

Az általános elvárások közül – tolerancia, nyitottság, elfogadó, segítő, támogató attitűd, szeretetteljesség, következetesség – kiemelten fontos, hogy az óvodapedagógus nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában., s ezek figyelembe vételével válassza meg a módszereit.

Alkalmazott munkaformák:

Egyéni, páros, mikro csoportos és csoportos tevékenységek, kooperatív technikák

Alkalmazott módszerek:

Bemutatás, magyarázat, szemléltetés, megfigyelés, beszélgetés, elbeszélés, vita, tevékenykedtetés, ellenőrzés: hibajavítás, értékelés: dicséret, buzdítás, bátorítás,

A pedagógus módszerei megválasztásával, alkalmazásával segítse elő a gyerekek önellenőrzését, önértékelését.

IX.1. aa) Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében az alapdokumentumban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek.

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az óvoda, alapító okiratában foglalt, az abban meghatározott fogyatékosság típusának megfelelő sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelésük.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált neveléséhez fejlesztéséhez szükséges feltételek közzé

tartozik az illetékes szakértői bizottság által meghatározottak szerinti foglalkozáshoz szükséges szakirányú végzettségű gyógypedagógus foglalkoztatása, a foglalkozásokhoz szükséges speciális nevelési terv, valamint a gyermekek részére a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Óvodai pedagógiai programunk elkészítésekor, valamint napi munkánk során figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

A gyógypedagógus, a szakemberek iránymutatásait, javaslatait az óvónő beépíti a pedagógiai folyamatokba, figyelemmel kísérik a gyermek haladását. A munkaterv tartalmazza, a szakértői véleményt figyelembe véve, hogy ki, mikor és hány órában végez fejlesztést.

Az irányelv célja, hogy a pedagógiai programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek. A fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg. A többségi óvodában történő együttnevelés - az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményének figyelembevételével - minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.

Célunk:

- A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba.

Alapelvünk:

- A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő gyógypedagógiai ellátásban részesüljön.
- Gyermekközösségünkbe csakis olyan sajátos nevelési igényű gyermekek integrálhatók, akik a többiekkel együtt nevelhetők.
- A gyermekek mindenekfelett álló érdekében a mi felelősségünk, hogy minden rendelkezésünkre álló segítséget megadjunk a gyermekeknek képességeik fejlődéséhez, személyiségük kibontakozásához, ismereteik bővítéséhez.

- Az óvónőknek olyan befogadó csoportlégkört kell kialakítaniuk, melyben a gyermekek magatartása, viselkedése kizárja a hátrányos megkülönböztetést, zaklatást (megfélemlítés, megalázás, az emberi méltóság megsértése).
- A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai – orvosi – pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- A kognitív funkciók fejlesztése.
- Alapmozgások kialakítása, a nagymozgások koordinálásának javítása, az egyensúly érzék fejlesztése.
- Manuális készség, finommotorika fejlesztése.
- Minimális kontaktus, kooperációs készség a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a beszédszervek ügyesítése, beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív és passzív szókincs bővítése és a grammatikai rendszer kiépítése.
- Játéktevékenység alakítása, adekvát játék használat elsajátítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása fejlesztése.

Az integrált nevelésből adódó feladatok:

Inkluzív szemlélettel a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása - *együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus*.

Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

- A sajátos nevelési igényű gyermek terhelhetőségénél az óvónő vegye figyelembe a sérülés jellegét, súlyosságának mértékét, adott fizikai állapotát.
- Ismerje fel és gondozza kiemelten a gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt.
- Törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek.
- A napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a kisgyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni.
- Az óvodapedagógus értesse meg és tudatosítsa a gyermekcsoportban dolgozó dajkával,

pedagógiai asszisztenssel, hogy kommunikációja, bánásmódja, viselkedése ugyanolyan modell értékű, mint az övé.

- A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése, elsősorban gyógypedagógiai téren.
- A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében együttműködés a szaksegítőkkel – gyógypedagógus, pszichológus, logopédus.
- Szükség szerint szakvélemény, fejlesztési javaslat kérése a megfelelő szakszolgálatoktól.
- A megismert sérülés, lemaradás, fogyatékosság függvényében, szakmai kompetenciánk határain belül, speciális fejlesztési terv kidolgozása, megvalósítása, negyedévenkénti értékelése.
- Az óvodáskor végére, a sérülés arányában a sajátos nevelési igényű gyermeket is juttassa el az óvodai nevelés általános célkitűzéseiben megfogalmazott minimális szintre: alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóságra törekvés, együttműködés.
- Tárgyi feltételek biztosítása, különösen a nagymozgások fejlesztését, lateralitást, téri tájékozódást, beszédészlelés és – megértés fejlesztését és a gondolkodási stratégiák támogatását szolgáló eszközök.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít.
- Együttműködik a különböző szakemberekkel.

Az SNI gyermek fejlődésének nyomon követése és a vele folytatott fejlesztő tevékenységek az alábbiakban kerülnek dokumentálásra:

- Orvosi-szakértői bizottsági-gyógypedagógiai vizsgálatok eredményei, szakvéleményei, javaslatai
- Fejlődési napló egyénre szóló fejlesztési terve

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A sajátos nevelési igényű gyermekek is szívesen járnak óvodába.

- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható a fejlődés.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

IX. 1. ab.) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek óvodai nevelése

A tanulási zavar jellegzetes tünete, a figyelem zavarai, ami lehet nehezen rögzíthető figyelem éppúgy, mint letapadó. Előfordul, hogy a figyelem szelektáló funkciója nem működik megfelelően. Zavar keletkezhet az érzékelésben, ill. a motorikum területén, ami szintén tanulási nehézséghez vezet. A tanulási nehézségekből kialakulhatnak viselkedési rendellenességek, amelyek valójában stratégiák a kudarcok kezelésére (bohóckodó, nyafogó, szélsőséges érzelmi reakciót adó), de a gyermek testi tüneteket is produkálhat másodlagosan. A tanulási nehézséget általában több ok együttes hatása okozza. Hozzájárulhatnak társadalmi okok, káros szokások, (túl sok televízió nézés), de lehet genetikai háttere is. Az okok között szerepelhetnek lelki eredetűek is: traumák, önértékelési zavarok, szülő-gyerek kapcsolatban fennálló, ill. más családi problémák, pedagógussal való konfliktus.

Az óvodapedagógus feladata:

- Egyéni képességfejlesztés, rendszeres, tudatosan szervezett és tervezett kötetlen és kötelező tanulási helyzet létrehozása.
- A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség terén mutatkozó részképességbeli hiányosságok pótlása.
- Beszéd és gondolkodás összhangjának kiépítése.

A gyógypedagógus feladata:

- Hospitálás alkalmával megfigyeli a gyermeket különböző tevékenységei során.
- Leírja az érintett személy fejlődéstörténetét,
- A vizsgálati anyagokat gyógypedagógiai szempontból elemzi,
- Megállapítja a fejlesztőterápiás feladatokat, kiválasztja a legmegfelelőbb eljárásokat,
- Megtervezi ezek időtartamát, szakaszait,
- Vezeti a fejlesztőterápiás foglalkozásokat, az eredményeket dokumentálja,
- Konzultál más szakemberekkel, tanácsot ad a szülőknek, pedagógusoknak,
- Részt vesz a gyógypedagógiai gyakorlat fejlesztésében,

- A gyógypedagógiai szakszolgáltatás keretében hozzájárul a problémás gyermekek eredményesebb neveléséhez.

IX.1. ac.) Kiemelten tehetséges gyermekek óvodai nevelése

„Azért vagyok pedagógus, hogy a természetnek nyers, gyémántját szép vigyázattal csiszoljam kristályba.”

(Németh László)

Az óvodáskorban csak tehetségígéretekről beszélünk, azonosítása és fejlesztése, képességeik és személyiségük megismerése által lehetséges.

Célunk:

A gyermeki képességek kibontakoztatása és lehetőségeik kibővítése, a tanulás iránti érdeklődés felkeltése, komplex személyiségfejlesztés játékos keretek között.

Feladatunk:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai légkör biztosítása.
- A fejlődés feltételeinek biztosítása
- Támogatás, tevékenységek biztosítása.
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségek elfogadása.
- A tehetség és megjelenési formájának felismerése
- Intellektuális képességekben (szókincs, emlékezet, gondolkodás, kreativitás)
- Viselkedés jegyekben (intenzív érdeklődés, erős akarat, energikusság, érzékenység)
- A szülő segítése gyermeke nevelésében.

Eredményességi mutatók:

- a közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják,
- a gyerekek jól érzik magukat az óvodában,
- örömmel vesznek részt a foglalkozásokon,
- a bemeneti állapothoz viszonyítva kimutatható a fejlődés.

Óvodapedagógus feladatai:

- Felismerni a gyermekek tehetségében rejlő lehetőségeket
- Megfelelő helyet, időt, eszközt biztosítani a tehetség kibontakoztatására
- Hagyjuk szabadon szárnyalni a gyermekek kreativitását, alkotó fantáziáját

- A produktumokat a megfelelő helyen mutassuk be
- Differenciált feladatadással egyéni, és mikro csoportos foglalkoztatási formában az egyéni képességek fejlesztése.
- Motiváció érdeklődésének megfelelően.
- A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentációban feljegyzések készítése a tehetségígéretek megnyilvánulásairól, fejlődéséről, sikereiről.
- Pozitív értékeléssel (óvodapedagógus, gyermek, szülő) sikerélmény biztosítása.
- Eredményességi mutatók
- A gyermek igényli képességeinek fejlesztését, azt örömmel éli meg, belső motivációja a fejlődés.
- Képes önálló, kreatív produktumok létrehozására.
- Megfelelő módszerek alkalmazása
- A megszerzett ismeret és tudásanyag gyakorlati munkájába való beépítése.
- Saját elfogadó, befogadó attitűdjének kiépítése.
- Lelki egészségének védelme.
- A gyermekekről kapott információk felettesei felé való továbbítása.
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján alkalmazza az egyéni bánásmód elvét és a differenciált módszereket
- Óvónő dajka kapcsolata a gyermek számára modell értékű.
- A dajkasegítő szerepet tölt be.

A dajkák feladatai az óvodapedagógussal együttműködve

- Teremrendezés, eszköz előkészítés, tevékenység után a helység visszarendezése

IX.1. b. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelése

Nevelési programunk fő törekvése, hogy a tanulási képességek és kompetenciák célzott fejlesztésével minden gyermeket lehetőségeihez mérten közvetetten felkészítsünk a zökkenőmentes iskolakezdésre, az iskolai közösségbe történő beilleszkedésre.
A program tartalmi kidolgozásánál a gyermek alapvető megnyilvánulási módjára és fő tevékenységi formájára, a mozgásra és játékra alapozva szervezzük a főbb nevelési területeken végzendő pedagógiai és pszichológiai feladatokat.

Helyi óvodai fejlesztő program

Az integrációs pedagógiai rendszer intézményi működtetése adaptív, befogadó környezetet és pedagógiai módszertani fejlesztést jelent, amely a hatékony együttnevelés során a szociális környezet és az egyéni képességek fejlettségéből adódó hátrányok ellensúlyozását célzó nevelő-oktató tevékenységben nyilvánul meg. Az óvodai fejlesztőprogram keretében – a gyermek igényéhez igazodva – oldja meg az óvoda:

- a gyermek fejlettségével kapcsolatos pedagógiai feladatokat,
- a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,
- az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a gyermekek óvodai nevelése során a szülőket támogatják, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Területei:

- Szervezési feladatok
- Nevelőtestület együttműködése
- A pedagógiai munka kiemelt területei
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet támogatása

Szervezési feladatok

- Teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében: hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása
- Integrációt elősegítő csoportalakítás
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása

Nevelőtestület együttműködése

- Rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével
- Esetmegbeszélések
- Hospitálások

A pedagógus feladata:

- az IPR programnak megfeleltethető tevékenységek megvalósítása,
- egyéni fejlesztési terv készítése és ennek alapján történő képességfejlesztés,
- együttműködést támogató, szociális képességeket fejlesztő módszerek alkalmazása a gyermekek nevelésében,
- a gyermek fejlődését segítő más szakemberekkel történő együttműködés,
- a gyermekek differenciált, fejlesztő értékelése, a családjaikkal történő rendszeres kapcsolattartás.

Pedagógiai munka kiemelt területei

- az óvodába lépéskor komplex állapot felmérés,
- kommunikációs nevelés,
- érzelmi nevelés, szocializáció,
- egészséges életmódra nevelés,
- társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése,
- korszerű óvodai módszerek

Gyermekvédelem és egészségügyi ellátással, szociális segítséggel kapcsolatos munka

- Védőnői tanácsadás
- Egészségügyi szűrővizsgálatok
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat
- Védőnői hálózat
- Szakmai szolgáltatóval, szakszolgálattal
- Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- Civilszervezetek

Óvoda – iskola átmenet támogatása

- iskolaválasztás támogatása
- a gyermekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében
- a hátrányos helyzetű gyerekek szüleivel való kapcsolattartás, együttműködés (közös projekt napok alkalmával)
- intézményi önértékelés, eredményesség

A helyi óvodai fejlesztő program céljai:

- Az óvoda körzetében élő valamennyi 3-7 éves, rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű óvodáztatással, tudatos óvodai nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyét az iskolakezdéshez.
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülői házzal, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, Szakszolgálatokkal, Általános Iskolával, Kisebbségi Önkormányzattal, Civil

szervezetekkel – annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.

Helyi óvodai fejlesztő program megvalósításának alapvető pedagógiai feltételei

- a befogadó (és elfogadó) szemlélet attitűd,
- a gyermekbarát, biztonságot nyújtó és szeretetet nyújtó környezet,
- az integrációt támogató tanulásszervezési eljárások és módszerek alkalmazása a nevelés folyamatában,
- a széleskörű, választható, érdeklődésre is épülő tevékenységformák biztosítása,
- az egyéni bánásmód mindenkire kiterjedő alkalmazása,
- az aktuális fejlettséget, hozott értékeket is figyelembe vevő, optimális fejlesztés.

A fejlesztés főbb területei

- Kommunikációs nevelés
- Érzelmi nevelés, szocializáció
- Egészséges életmódra nevelés
- Társadalmi tevékenység tudatos fejlesztése

IX.2. Nemzetiségi óvodai nevelés ellátás

Az óvoda, alapító okiratában foglalt, nemzetiségi óvodai nevelést, ellátást is felvállaljuk.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket/roma/cigány/ is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

A szülők által véleményezett pedagógiai programot a nevelőtestületünk fogadja el és a Roma Nemzetiségi Önkormányzat gyakorolja egyetértési jogát.

A nemzetiségi gyerekek óvodai nevelése magyar nyelven folyik nemzetiségi nevelés keretében.

Alapelvek:

- az egyenlő hozzáférés biztosítása;
- a nemzetiségi gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása;
- a gyermeket - mint fejlődő személyiséget - gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

Biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, a multikulturális nevelésen alapuló integrációt.

Célunk:

- A nemzetiségi gyermekek nevelése 3 éves kortól kezdődően életkori sajátosságaiknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően a kultúrájuk és hagyományaik megismerését, elsajátítását, átörökítését és fejlesztését célozza meg- igényeik szerint.
- Rendszeres óvodába járás mellett iskolaéretten, örömmel várják az iskolakezdést.

Feladataink:

- Már 3 éves kortól rendszeres óvodai ellátásban részesüljenek.
- Érzelmi biztonság megteremtése.
- A családból az óvodába való átmenet segítése, magyar nyelven folyó óvodai nevelés, kommunikáció teljessé tétele, rendszeresen járjanak óvodába.
- Az óvodai napirend, szokások megismertetése, elfogadása, szükségleteik maximális figyelembe vétele.
- Az egészséges életmódra való nevelés kiemelt, hangsúlyos kezelése.
- Gyermekközpontú, személyiségközpontú fejlődés segítése, fejlesztés megvalósítása a különböző tevékenységi formákban.
- Gyermek- és családvédelem feladatainak megvalósítása (a gyermek a családban nevelkedjék, szükségleteihez igazodó nevelés, személyiségfejlődés biztosítása, hatékony együttműködés a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal).
- Váljon értékükké az önzetlenség, az együttérzés, a segítőkészség, a munkaszeretet, az igazmondás és a becsületesség.

Kisebbségi kulturkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) gyűjtött és választott tematika beépítése.

A szülő kérését tiszteletben tartva történik a kisgyermekek csoportban történő elhelyezése.
Mindez segíti egymás megismerését, elfogadását, az eltérő kultúrák, hagyományok által.
Ez a megállapításunk összhangban van a Roma Nemzetiségi Önkormányzat állásfoglalásával.
A szülők nem igénylik sem a nemzetiség nyelvén, sem a két nyelven történő óvodai nevelést.
Biztosítjuk a megfelelő mennyiségű és minőségű foglalkoztató és játékeszközöket egyaránt.
Az óvodai nevelőmunkát kiegészíti a családdal történő együttműködés, a szülőbevonás, anyás beszoktatás. Emellett a nemzetiségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés kiemelt: hagyományápolás, nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.

A nevelés formái:

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazottak szerint, a helyi Pedagógiai Programunk: **„Kisgyermeknevelés Csíkosfalván”** keretében folyik a nevelő-oktató munka.

Tevékenységi formáiban a tartalomhoz igazítva felhasználjuk a nemzetiségi roma/cigány irodalmi, zenei (művészeti), szellemi és tárgyi kultúra értékeit. Feladatunk a hagyományok, szokások továbbörökítése, az önazonosság megalapozása, fejlesztése.

A fejlesztések formáját tekintve egyéni vagy mikro csoportos formában. Minden érdeklődő kisgyermek részt vehet kortól függetlenül. Havi 2 alkalommal kötelező szervezni ilyen jellegű tevékenységet, 1 csoportos és 1 egyéni fejlesztés formában.

A tevékenységi formákba rendszeresen beépítésre kerülnek az adott kulturális, népi, hagyományos elemek, illetve az egyéb tevékenységekbe beépített feladatokat a nevelési terv tartalmazza, amelyet negyedévente készítenek el az óvónők.

A roma kultúra, művészetek, hagyományok értékei a tevékenységi formákban, műveltségtartalmakban hangsúlyosabban szerepelnek. A nemzetiségi nevelés eredményeként oly módon készítjük fel a gyerekeket a sikeres iskolakezdésre, hogy tudatosan építünk a roma kultúra és a többségi kultúra közötti különbözőségekre, hasonlóságokra.

A szülői nyilatkozatok a nemzetiségi nevelésről az óvodavezető irodájában találhatók meg.

Játék

Alapvető feladatunk a szabadjáték, játszás örömének biztosítása, a játékeszközök és szabályok megismertetése a gyermekekkel. Felhasználjuk a tárgyi kultúra értékeit, a cigány játékokat.

Egyéni érdeklődésüknek megfelelő játékeszközök biztosítása mellett, derűs, családias légkörben egyénileg vagy együttesen játszanak, melyhez otthoni élményeik felhasználása mellett az óvodai közös élmények a játéktartalom bővítését, fejlesztését szolgálja. Legyen lehetőségük kedvenc játékeszközükkel nyugodt körülmények közé elvonulni, kuckózni.

Verselés, mesélés

Mivel az itt élő roma családok nem beszélik anyanyelvüket, így az ilyen jellegű oktatást nem igénylik. Szükséges az irodalmi kultúra értékeinek megismertetése, továbbörökítése, a tartalmakba az irodalmi értékek beépítése.

Csenki Sándor Cigány népmesék, Babos István meséi alapján kerül beépítésre mese, vers, mondóka. Legyenek a nemzetiségi gyerekek büszkék kultúrájukra, kiemelkedő művész vagy politikus személyére. Nagyfokú szereplési vágyuk kielégítésére a drámajátékokat, dramatizálást (színjátszást) és a bábozást kiemelten támogatjuk. Biztosított számukra a beöltözés-átváltozás lehetősége.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Biztosítjuk a kultúrájukból eredő nagyfokú muzikalitáshoz az eszközöket: dob, bot, csörgődob, cintányér. A magnetofon, CD-lejátszó a csoportszobában lehetővé teszi tudásuk, készségeik gyakorlását.

Fontos a gyerekek zene iránti szeretetének elmélyítése, a ritmikus, szép testmozgás (tánclépések) gyakorlása, a kultúrájuk ápolása (dalok, mondókák).

A kiemelkedő képességű gyermekekkel egyéni fejlesztés formájában történik a tehetséggondozás. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyerekek kisebbségi hovatartozását.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

Feladatunk a vizuális nevelésben a sajátos szín- és formavilág megjelenésének segítése, támogatása a sokféle kifejezési eszköz által, a mindennapokban. Óvónői minta, modelladás, segítés, ösztönzés hatására fűzzenek, varrjanak, fessenek, mintázzanak, szőjenek, fonjanak s ismerjenek meg változatos technikákat. Legyenek büszkék élénk színes munkáikra, produktumaikra. Sor kerül kiállítások szervezésére, pályázati munkák beküldésére.

Mozgás

A gyermekek nagyfokú mozgásigényének kielégítéséhez kedvező az óvoda nagyméretű, füves-fás, mozgásfejlesztő játékokkal teli udvara. Fontos a mozgás összerendezettségének alakítása, a nagymozgások és kismozgások fejlesztése a mozgáskoordináció miatt.

Az óvodában biztosított tornafelszerelések felhasználásával szeressenek mozogni a gyerekek szabadon, zenére, egyedül és közösen.

A roma/cigány tánckultúra megismertetésére törekedünk, a szülőkkel szervezett rendezvényeken.

A külső világ tevékeny megismerése

Lehetőséget kell biztosítanunk, hogy kötetlen formában bármikor számláljanak, kártyázzanak, kísérletezzenek, tegyenek felfedezéseket - s ez által fejlődjenek gondolkodási műveleteik.

Megfelelő hely, idő és eszköz biztosítása mellett spontán és szervezett ismeret- és tapasztalatszerzésben az óvónő feladatai:

A gyermekek élmény anyagának megismerése, s az ezen alapuló igényeik kielégítése, tevékenység során minél több gyakorlati tapasztalathoz kell juttatni őket, minta-, modelladás;

Munka jellegű tevékenységek

E területen meghatározó a gyermekeknél az otthoni praktikus munkamegosztás (főzés, segítés az előkészületekben, kisebb testvér felügyelete, öltöztetése, ellátása). Utánzás alapján motiválás: önkiszolgálás mellett később mások ellátására, naposi munkára, felelősi munkára, kerti munkára ösztönzés.

A munkafolyamatok szervezésében a fokozatosság és a rendszeresség elve érvényesüljön.

Fontos feladatunk igényszintjük növelése, különösen a tisztaság-ápoltság terén.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A nemzetiségi gyermekek tanulási folyamata az utánzásra, modellkövetésre épül, melynek alapja az érzelmi kötődés.

A folyamat szervezésénél biztosított a gyermek számára a választási lehetőség a tevékenységek között. A mikro csoportos, ill. egyéni foglalkoztatási forma hozzájárul a gyermek egyéni fejlődési, fejlesztési üteméhez, ill. ehhez igazított. A többféle élmény-, ismeret-, tapasztalatszerzési lehetőség biztosított a tevékenységi központokban.

Elsődleges a közvetlen gyakorlati ismeret- és tapasztalatszerzés, fokozatosan juttatjuk el őket a képszerű, ill. verbális gondolkodás szintjére.

6-7 éves korra a családdal való együttműködés folytán alakuljanak ki az iskolai élet megkezdéséhez szükséges képességek: a testi, lelki és szociális területen egyaránt.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt;
- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni
- Tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben;

- Ismerjen a nemzetiség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is);
- Ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

IX.3. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

A migráns gyermekeket is nevelő óvodában a pedagógusoknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adód óvónői feladatokat

- *Felkészülés a gyermek fogadására*

Az óvónő felkészülése a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, szükség esetén utána kell olvasnia. Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait.

Tanácsos ezeknek az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetni.

- *Az érkező gyermek empátiás fogadása*

A migráns gyermek kezdeti viselkedését meghatározza aktuális érzelmi beállítódása és előzetes szocializációs tapasztalatai:

- A migráns kisgyermek, amikor bekerül a számára tejesen idegen környezetbe, egyedül lévőnek, kirekesztettnek érzi magát.
- Nem érti a körülötte lévő felnőttek és gyerekek beszédét, és őt sem értik a többiek.
- Fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól.

- Vallási okból előfordulhat sajátos étkezési szokás, ettől úgy érzi, ő más, mint a többi kisgyerek.
- Általában a család szociálisan is rászorult, ezért a többi kisgyermekhez viszonyítva hátrányosabbnak érezheti magát.

A kezdeti időszakban a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése. Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értékként való bemutatása szükséges a többségi gyermekek számára. A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét
- játék, mese, vers, ének, zene, tánc- figyelembe véve valósítható meg.

A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen jár óvodába.
- A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- Szívesen játszik társaival és a csoporttársak is keresik a társaságát.
- Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tőmondatokat képes magyarul kimondani.

IX.4. A három év alatti gyermekek gondozása-nevelése

2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről ***8. §*** *(1)*

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen, fővárosi kerületben, vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

Településünkön csökkent a gyermekek létszáma, így egyre nagyobb lehetőség van a két és fél éves gyermekek felvételére is.

Az óvodai nevelés-gondozás feladatai három év alatti gyermekeknél.

Az óvodai nevelés-gondozás feladata a családban nevelkedő kisgyermekek napközbeni ellátásának és esetlegesen kiegészítő szolgáltatásoknak biztosításával gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítése, az optimális fejlődés elősegítése.

A hátrányos helyzetű gyermekek esetében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés.

A sajátos nevelési igényű gyermekek habilitációjának és rehabilitációjának segítése a gondozás, nevelés, az egyéni és a csoportos foglalkozások keretében, a gyógypedagógus irányítása alapján.

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:

Harmonikus testi és lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, a fejlődés támogatása;

Egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető higiénés szokások kialakulásának segítése (a testi-lelki harmónia kialakulását és megőrzését segítő napirend – ezen belül: étkezés, mosakodás, öltözködés, alvás, szobatisztaságra nevelés, pihenés, levegőzés, játék, mozgás);

Szükség esetén speciális szakember bevonásával prevenciós és korrekciós feladatok ellátása.

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:

Derűs légkör biztosítása, az óvodába kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, ill. csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeik feldolgozásában;

Felnőtt-gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése

Egyéni szükségletek kielégítése a csoportban élés helyzetében, az éntudat egészséges fejlődésének segítése;

Bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályai elfogadásának, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése;

Lehetőség teremtés a felnőttekkel és/vagy a társakkal közös élmények szerzésére az én érvényesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a gyermek fejlődését;

Kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felébresztésével és fenntartásával (meghallgatás, figyelem, kérdések megválaszolása);

A szocializációs problémával küzdő, lassabban fejlődő, érzékszervi és/vagy mozgássérült, a sajátos nevelési igényű, a hátrányos helyzetű, az elhanyagolt gyermekek nevelése-gondozása speciális többlet-törődéssel, szükség esetén más szakemberek bevonásával. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

Az érdeklődés kialakulásának, fennmaradásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése;

A gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek lehetőségének biztosítása;

A gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása;

Az önálló aktivitás és a kreativitás támogatása

Az önálló véleményalkotásra, a döntésre, a választásra való képessé válás segítése;

Ismeretnyújtás, a tájékozódásnak, a tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése;

A gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

X. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEINK

„Ahhoz, hogy valakiből önálló személyiség váljon, két dolog szükséges: érzelmi biztonság és elfogadó környezet.”
(Dr. Buda Béla)

Gyermekvédelmi feladatainknál a prevenció a kiindulópont. Ehhez szükséges a kiegyensúlyozott, együttműködő nevelőtársi kapcsolat a szülőkkel. Szükséges esetben a gyermek érdekeit szem előtt tartva, a személyiségi jogok tiszteletben tartása mellett megkeressük a korrekció lehetőségeit a szülők és segítő szakemberek bevonásával.
Az intézményünkbe járó óvodások érdekeinek védelme és képviselete óvodai életünk meghatározó elve. Az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség biztosítása, a differenciált, egyénre szabott bánásmód – szükség szerinti fejlesztés – nyújtanak garanciát gyermekeink védelméhez. Ennek megvalósítása minden óvodánkban dolgozó felnőtt feladata, kinek-kinek a saját munkaköréhez kapcsolható módon. Az ehhez szükséges minden dolgozóra vonatkozó egységes értékrend és szemlélet kialakítására illetve folyamatos érvényesítésére sokféle lehetőséget keresünk és veszünk igénybe (tájékoztatás, beszélgetés, team-munka, értekezletek stb.).

Feladatunk és kötelességünk, hogy közreműködjünk:

- A gyermekvédelmi feladatok ellátásában.
- A veszélyeztető körülmények megelőzésében.
- A veszélyeztető körülmények feltárásában, amelyeket a jogszabályok szerint dokumentálunk, illetve informáljuk a megfelelő szakembereket.
- A gyermekvédelmi törvényt segítő mechanizmusai szerint járjunk el.
- A veszélyeztető körülmények megszüntetésében.

Probléma esetén a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai segítsenek. Az óvodavezető egyszemélyi felelőse az óvodában folyó gyermekvédelmi munka koordinálásának.

A családokat tájékoztatjuk a gyermekvédelmi felelős személyéről és a vele való kapcsolattartási lehetőségekről. A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor írásban kell tájékoztatni a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel (faliújságon kifüggesztve).
Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekvédelmi munka belső szabályozottságára, az óvodánk és a

gyermekvédelmi szervezetek közötti együttműködésre, a kommunikáció és az információáramlás javítására.

Az óvodapedagógus alapvető feladata, hogy maximálisan biztosítsa a gyermek alapvető szükségletét, az érzelmi biztonságot. Úgy szervezi az óvodai környezetet- személyi és tárgyi feltételrendszert-, hogy az hatásrendszerével elősegítse minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot.
Migráns gyermekeinek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Célunk:

- A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítse, gyermeki és emberi jogainak érvényesítése.
- Hátránykompenzálással az esélyegyenlőség biztosítása az eltérő szociális és kulturális környezetből érkező gyermekek számára.

A gyermeknek joga van:

- A nevelési intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák.
- Óvodai napirendjét életkorának megfelelően alakítsák ki (játékidő, levegőztetés, pihenőidő, étkezés, testmozgás).
- A gyermek emberi méltóságának és személyiségének tiszteletben tartása érdekében nem vethető alá embertelen, megalázó büntetésnek, testi fenyítésnek, zaklatásnak, idetartozik az étel erőltetése, a levegőztetés megvonása is.
- A gyereket közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetés nem érheti.
- A gyerek joga, hogy képességének, érdeklődésének megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön.
- Vallási vagy világnézeti, nemzeti vagy etnikai kisebbséghez való tartozása, fogyatékossága, egészségi állapota nem sérthető.
- A gyerek nevelése és oktatása az intézmény pedagógiai programja alapján történik, mely szerint az ismeretek közlését, átadását tárgyilagosan és többoldalúan kell megvalósítani.
- Biztosítani kell a foglalkozásokon való részvételét.
- A gyerek cselekvési szabadságát, családi élethez, magánélethez való jogát az óvoda nem korlátozhatja, de a gyerek e jogának gyakorlása közben nem veszélyeztetheti saját, illetve társai, az óvoda alkalmazottainak egészségét, testi épségét.

- Nem akadályozhatja viselkedésével a többiek művelődéshez, fejlődéséhez való jogát.
- A gyermek szüleitől vagy más hozzátartozójától csak a saját érdekében, törvényes, meghatározott esetekben és módon választható el.
- A gyermeket kizárólag anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt nem szabad családjától elválasztani.

A gyermeki jogok védelme: a gyermeki jogok védelmére, adatainak kezelésére köteles minden olyan természetes és jogi személy, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, a gyermek ügyeinek intézésével foglalkozik.

Szülői jogok és kötelességek

- A szülő joga, hogy megismerje a nevelési-oktatási intézmény pedagógiai programját, szervezeti és működési szabályzatát, házirendjét, az önértékelési programot és tájékoztatást kapjon az abban foglaltakról. A házirend egy példányát a beiratkozáskor a szülőnek betekintés céljából át kell adni.
- Joga, hogy saját gyermeke fejlődéséről, magaviseletéről rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, a gyerek neveléséhez tanácsokat, segítséget kapjon.
- Az intézmény vezetője és a pedagógus hozzájárulásával részt vegyen a foglalkozásokon.
- Kezdeményezheti szülői szervezet, óvodaszék létrehozását, s abban tevékenyen közreműködhet.
- A szülő kötelessége, hogy gondoskodjon a gyermeke testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges feltételekről.
- Biztosítsa gyermeke zavartalan és rendszeres óvodába járását hátrányos helyzetű gyermek esetén hároméves kortól, rendezett körülmények között élő gyerek esetén ötéves kortól.
- Amennyiben a szülő a gyermeket másik óvodába kívánja elvinni, akkor az új óvoda igazolását meg kell kérni. Visszajelzés hiányában értesíteni kell az illetékes jegyzőt.
- Kísérje figyelemmel gyermeke fejlődését, és a tőle elvárható módon segítse a fejlődés folyamatát, valamint a gyerek közösségbe való beilleszkedését, a közösségi élet szabályainak elsajátítását.
- Rendszeresen tartson kapcsolatot a gyermekével, foglalkozó pedagógusokkal, és részükre az együttnevelés érdekében a szükséges tájékoztatást adja meg.
- Tartsa tiszteletben az óvoda dolgozóinak emberi méltóságát és jogait.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek

- Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a befogadó nevelés megvalósul az egyenlő hozzáférés biztosításával.

- Megvalósul a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció.
- Hozzájárulunk a kialakult előítéletek lebontásához, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzéséhez.
- Figyelünk a csak tünetekkel jelzett, ki nem mondott gyermeki segélykérésre.
- A pedagógiai intézkedéseket a gyermek személyiségéhez igazítjuk.
- A gyermeki szükségletek kielégítését megvalósítjuk.
- Az egyéni bánásmód és differenciált fejlesztés alkalmazásával a gyermeki fejlődést nyomon követjük.
- A prevenciós, korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat ellátjuk a megfelelő szakember bevonásával és a szülőkkel együttműködve.
- A halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű gyermekek szocializációját speciálisan fejlesztjük.
- A hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre fordított kiemelt odafigyelést megvalósítjuk. A játékba való beilleszkedésüket támogatjuk.
- Az inkluzív nevelés értékeinek indirekt közvetítését és a szemléletformálást megvalósítjuk.

Az óvoda vezetője köteles:

Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálatnál.

Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A gyermek veszélyeztetettségére utaló jelek

- Fizikai bántalmazása
- A gyermek szexuális zaklatása
- Szülői felügyelet hiánya
- Elhanyagoló szülői magatartás
- Hajléktalanság, rendkívül rossz lakáskörülmények
- Pszichés bántalmazás
- Éhezés, nem megfelelő táplálkozás
- Indokolatlan hiányzás az óvodából
- Minimális jövedelmi viszonyok

Az óvónők feladatai

- Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése.
- Szükség szerint környezettanulmány végzése.
- Szükség szerint védőnő segítségnek igénybevétele.
- Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett helyzet jelzése az óvodavezetőnek.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek differenciált nevelése, fejlesztése.
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése az óvodavezetőnek.

Az óvodavezető feladatai

- Bizalom elvű kapcsolat kiépítése a családokkal.
- A törvények és rendeletek naprakész ismerete, a munka hozzáigazítása.
- Veszélyeztetettség esetén a Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása.
- Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően. Ezek dokumentálása.
- Óvodáztatási támogatással kapcsolatos feladatok ellátása.
- Beszámoló készítése.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetben lévő családok segítésének lehetőségei

- Tájékoztatás az igénybe vehető segélyekről, támogatási lehetőségekről.
- Kedvezményes étkezési térítési díj biztosítása.
- A törvényi rendelkezéseknek megfelelően normatív állami támogatás.
- A szülők által ajándékozásra behozott gyermekruhák, játékok elajándékozása a rászoruló családoknak.

A gyermek családban történő nevelésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében az óvoda köteles együttműködni

- az óvoda orvosával, védőnőjével
- a térség gyámügyi hivatalával
- a Gyermekjóléti Szolgálattal

A faliújságon megtalálhatók az érintettek elérhetőségei.

Sikerkritériumok

- Csökken a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek száma.
- Minden rászoruló időben megkapja a segítséget.
- A szülők bátran fordulnak az óvónőkhöz és a vezetéshez gondjaikkal.
- Anyagi okok miatt egyetlen gyermek sem marad ki az óvodából.
- A segítő szervezetekkel hatékony együttműködés alakul ki.

XI. AZ ÓVODAI/ISKOLAI SZOCIÁLIS SEGÍTŐ FELADATAI

Az óvodai iskolai szociális segítő tevékenység feladatellátásának jogszabályi háttere

- **A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény (Gyvt. 40/A. §(2) a-g) pontja)**
- **A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet**

A szociális segítői tevékenység célja

A gyermekek, tanulók, szülők, óvodapedagógusok, pedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása.

- Az elsődleges prevenció.
- Az észlelő-és jelzőrendszer működésének segítése.
- A veszélyeztetettség megelőzésében és megszűntetésében való segítségnyújtás.
- Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik kihasználása érdekében.

Célcsoport

- Gyermekek
- Szülők
- Pedagógusok
- Szülői Közösség

Feladata:

Az óvodai iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi munkát végez, valamint gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat lát el.

Az óvodai iskolai szociális segítő ezeket a tevékenységeket saját kompetenciájának - végzettség, szakképesítés - mértékében a köznevelési intézményekben megjelenő szükségletek alapján nyújtja, illetve szakemberek bevonásával biztosítja.

A szociális segítő kapcsolatot tart

A szülőkkel:

- szülői értekezleten,
- fogadóórán,

Nevelőtestülettel

- értekezleten.

A szociális segítés eszköztárának formái:

- csoportban végzett tevékenység
- közösségi tevékenység
- gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában segítségnyújtás
- egyéni tevékenységek

Együttműködés feltételei

Alapja az Együttműködési megállapodás melynek tartalmát a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 8. §(2) bekezdés szabályozza.

Aláírásra jogosultak:

- óvodák esetében a köznevelési intézmény fenntartója, valamint vezetője,
- továbbá a Család -és gyermekjóléti Központ vezetője írja alá.

A szociális segítő a járásszékhelyen működő család és - gyermekjóléti központjának alkalmazásában áll, így amelyik járásban van a köznevelési intézmény, azon család és gyermekjóléti központ vezetője a munkáltatója.

XII. ÓVODAI ÉLET SZERVEZÉSE

Óvodánkban a nevelés csak a **jóváhagyott pedagógiai program alapján** történik, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja, oly módon, hogy a teljes nyitva tartás ideje alatt a gyermekekkel minden csoportban óvodapedagógus foglalkozik, óvodapedagógusonként és csoportonként összesen napi két óra átfedéssel.

Az óvodába felvett gyermekek csoportban való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének, valamint a köznevelési törvényben meghatározott létszámhatárok, a számított létszámra vonatkozó előírást is figyelembe véve.

Tekintettel ara a tényre, hogy homogén csoportok esetében az életkor adott csoportba sorolási szempont, ezért emellett figyelünk a szülői igények szakmailag mérlegelt kielégítésére.
Heterogén, részben heterogén csoport esetén törekszünk az egymáshoz közel eső korosztály egy csoportba sorolására, például (2,5) 3-5 évesek, illetve 5–7 (8) évesek. Ebben a csoportban lehetőség nyílik a testvérek együttnevelésére (szülői kérésre) is.
Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekcsoportokat – lehetőség szerint – ugyanaz az óvónő páros és dajka nevelje kiscsoporttól az iskolába lépésig.

Csoportszervezés

A helyi adottságok és az óvodapedagógus attitűdje alapján szervezhető homogén és heterogén, részben heterogén életkorú csoport is. A program hatékonyságát nem a csoport szervezeti kerete határozza meg, hanem az óvodapedagógus felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, helyzetfelismerése, azaz egész egyénisége.
A gyermekcsoportokat a mesékből, gyermekdalokból jól ismert állatnevekkel (szimbólumokkal jelöljük).

XI. 1. Az óvodai élet szervezeti keretei

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5–35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Az óvodapedagógusok módszertani szabadságukkal élve tervezhetik és szervezhetik a csoportos foglakozásokat a szabad játék, az egyéb napi párhuzamos tevékenységek mellett.
A „foglakozások” elnevezés kiterjesztett formában értendő, a szükséges módszertani felkészültséggel: tervezetek, fokozatos időtartamúak, gyakorlatiasak, amely az eredményes óvoda-iskola átmenet támogatására irányul.
A pedagógusok nevelési, tevékenységi terveiben, szóbeli és írásbeli megnyilvánulásaiban alkalmazzák a korszerű nevelési-oktatási módszereket, eljárásokat, technikákat az pl.: szenzitív játékokat, tapasztalatokat biztosító környezet élményszerű megismerésére, drámajáték, népi játszóház.
A korszerű nevelési-oktatási módszerek, eljárások, technikák megismerése érdekében biztosítjuk:

- a továbbképzéseken való részvételt,

- egymástól való tanulást (óvodák együttműködése, hospitálások,**)**
- külső szakember bevonása: szaktanácsadó,
- világháló felhasználása, internetes szolgáltatások,
- szervezetfejlesztés,
- önfejlesztés,

Az óvodai tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a szülők igényei szerint eleget tudjunk tenni az óvodai neveléssel, a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatainknak. A napirend, hetirend kialakítása a helyi adottságok, igények, lehetőségek, hagyományok figyelembevételével, a helyzethez rugalmasan alkalmazkodva történik.
A faliújságon megtalálható, hogy aznap mit tervezett az óvodapedagógus.

A napirend tekintetében az udvarra történő kimenetel és bemenetel időpontjának meghatározása fokozatosan, elsődlegesen a korcsoport életkori sajátosságait figyelembe véve kerül kialakításra.
A program pedagógiai szemléletéből adódóan elsődlegesnek tartjuk a gyermek játékát, ezért a legtöbb időt a napirendben erre a tevékenységre fordítjuk.

Mivel az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van – az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző dajkával, pedagógiai asszisztenssel, ezért a napirend kialakításánál ezt az időigényt is figyelembe vesszük.

A jól kidolgozott napirend a maga rugalmas változásaival lehetőséget ad az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, elegendő időt biztosítva arra, hogy a gyermekek minden tevékenységüket befejezhessék, pontosan elvégezhessék.

A szeptember 1-jétől augusztus 31-éig terjedő időszak napirendjét a fentiek szerint a gyermek biológiai (életkor, alvás - mozgásigény, ebéd rendszeres időpontja) társas szükségleteit szem előtt tartva alakítja ki az óvónő.
A napirend konkrét időbeosztása a csoportnaplókban szerepel. Az óvodai nevelés délelőtti és délutáni programjai egy-egy blokkban fogalmazódnak meg. Ez lehetőséget ad a párhuzamosan végezhető tevékenységre és az egyhuzamban biztosított hosszabb játékidőre.
Külön megjelöljük a szabad játék időarányát, melyre több időt biztosítunk, mint az óvodapedagógus által kezdeményezett játékra.

Napirendek korcsoport szerint:
(2,5) 3-4 évesek coportja:

Idő	Tevékenység
6^{00}-11^{30}	Párhuzamos tevékenységek: Játék, szabadon választott tevékenység, folyamatos tízórai, óvónő által tudatosan tervezett és szervezett kezdeményezett tevékenység. Kötelező tevékenység: heti 1 alkalommal nagy mozgás, a többi napokon mindennapos testnevelés. Udvari játék, levegőzés, séta. Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek.
11^{30}-15^{00}	Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek. Ebéd. Pihenés.
15^{00}-17^{30}	Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek. Uzsonna. Szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység, levegőzés, szolgáltatások.

4- 5 évesek csoportja

Idő	Tevékenység
6^{00}-11^{45}	Párhuzamos tevékenységek: Játék, szabadon választott tevékenység, folyamatos tízórai, óvónő által tudatosan tervezett és szervezett kezdeményezett tevékenység. Kötelező tevékenység: heti 2 alkalommal nagy mozgás, a többi napokon mindennapos testnevelés. Udvari játék, levegőzés, séta. Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek.
11^{45}- 15^{00}	Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek. Ebéd. Pihenés.
15^{00}-17^{30}	Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek. Uzsonna. Szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység, levegőzés, szolgáltatások.

5-6-7 (8) évesek csoportja

Idő	Tevékenység
6^{00}-12^{15}	Párhuzamos tevékenységek: Játék, szabadon választott tevékenység, folyamatos tízórai, óvónő által tudatosan tervezett és szervezett kezdeményezett tevékenység. Kötelező tevékenység: heti 2 alkalommal nagy mozgás, a többi napokon mindennapos testnevelés. Udvari játék, levegőzés, séta. Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek.
12^{15}-14^{45}	Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek. Ebéd. Pihenés.
14^{45}-17^{30}	Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek. Uzsonna. Szabad játék, szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység, levegőzés, szolgáltatások.

Heterogén csoport esetén az adott korcsoportokhoz közelebb álló napirend javasolt

Mivel a nevelés nem zárul le május 31-én, ezért a nyári időszakra (június 1-jétől augusztus 31-éig) tartalmas, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartva gondosan megtervezett napirend szolgál.

Az év közben már kialakított, szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél adjon lehetőséget a gyermeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezze, közben legyen lehetősége változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáinak fejlesztésére.

Nyári napirend

Idő	Tevékenység
6^{00}-12^{00}	Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, folyamatos tízóraizás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvónő által kezdeményezett tevékenység. Mindennapos testnevelés. Udvari játék, levegőzés, séta. Gondozási feladatok-munka jellegű tevékenységek.
12^{00}-14^{45}	Előkészület az ebédhez. Ebéd. Előkészület a pihenéshez, pihenés.
14^{45}-17^{30}	Párhuzamos tevékenységek, mosdóhasználat, uzsonna, játék a szabadban, óvónő által kezdeményezett tevékenység.

Erre az időszakra elkészül a „Nyári élet”- munkaterv, mely ötleteket ad a tartalmas nyári élet megszervezéséhez.

Hetirend

A hetirendbe azokat a tevékenységeket rögzítjük, melyek időhöz kötöttek és rendszeresen visszatérő jellegűek.

A tevékenységek közbeni tanulást, a tapasztalatszerzést kötött és kötetlen szervezési formákban egyaránt alkalmazzuk, melyekben érvényesül az óvodapedagógus szakmai önállósága, módszertani szabadsága. Kiemelt szerepet kapnak a párhuzamosan végzett tevékenységek, melyek az egy időben, egymás mellett játszó, tevékenykedő gyermekek tanulását, tapasztalatszerzését jelentik. Az óvodapedagógus fejlesztő és fejlődést segítő munkájában épít a gyermekek egyéni érdeklődésére, egyéni tapasztalataira, képességeire.

A szervezésnél figyelembe vesszük:

- az egyes nevelési területek feladatait
- a gyermekek egyéni élményeit, ismereteit
- a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait
- a gyógypedagógus kötött óráit
- az óvodán kívüli foglalkozások helyszíneit
- az időjárást
- a továbbképzés feladatait

Az adott csoport hetirendje a csoportnaplóban szerepel. Ebben jelöljük a konkrét időpontokhoz kötött tevékenységeket, programokat.

Szeptember 1-től május 31-ig

Irányított tevékenységek	**Szabadon választható tevékenységek: a hét minden napján a gyermekek spontán érdeklődése alapján, vagy az óvodapedagógus kezdeményezésére**
Mozgás (heti két alkalommal) kiscsoportban 1 alkalommal	szabad játék
Mindennapos testnevelés (azokon a napokon, amikor más mozgásos tevékenységek nincsenek)	rajzolás, festés, kézimunka
	mesélés, verselés
	ének-zene, énekes játék, gyermektánc
	a külső világ tevékeny megismerése

Az irányított testnevelés megtartásánál az óvónők ügyeljenek a szervezési feladatokra, a tevékenységet ne akadályozza, az eszközök használata.

Június 1-től Augusztus 31-ig

Kötelező tevékenységek	**Szabadon választott tevékenységek**
mindennapos testnevelés	játék
	mesélés, verselés
	rajzolás, festés, kézimunka
	ének-zene, énekes játék, gyermektánc
	a külső világ tevékeny megismerése
	munka jellegű tevékenységek

XI.2 Tevékenységi formák szervezési jellemzői

Az óvodai tevékenységek megszervezésénél maximálisan biztosítjuk a gyermeki jogokat – vallási, nemzeti, etnikai-; figyelembe vesszük a gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, érdeklődését, terhelhetőségét. Minezek kielégítésére indirekt, a gyermeki aktivitást biztosító módszereket alkalmazunk.

Tevékenységi formák:

Tevékenységi forma	Szerkezeti forma
Mozgás (irányított testnevelés) mindennapos testnevelés	kötött
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc	Kötetlen 3-4 éveseknek kötetlen és kötött 4-8 éveseknek
Mesélés, verselés	Kötetlen 3-8 éveseknek
Rajzolás, festés, kézimunka	Kötetlen 3-8 éveseknek folyamatos
Külső világ tevékeny megismerése	Kötetlen 3-4 éveseknek kötetlen és kötött 4-8 éveseknek

XIII. A GYERMEKEK FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE, DOKUMENTÁLÁSA

„Minden terv, minden program annyit ér,
amennyit megvalósítunk belőle”

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Az óvoda által használt nyomtatványok:

- a felvételi előjegyzési napló,
- a felvételi és mulasztási napló,
- az óvodai csoportnapló,
- az óvodai törzskönyv,
- a tankötelezettség megállapításához szükséges szakvélemény,
- a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentum.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése folyamatos.
A gyermek és körülményeinek megismerése már a beiratkozást követő családlátogatással elkezdődik, majd folytatódik az óvodába kerülés előtti időszak feltárásával, anamnézis felvételével, valamint a bemeneti méréssel, s ennek alapján készül el a fejlesztési terv.

A gyermek fejlődését fejlődési naplóban, fejlődési lapon rögzítjük, és követjük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig. A gyermekek képességeinek feltérképezését a csoportban dolgozó óvodapedagógusok végzik, melyet a gyermekek személyi dossziéjában rögzítenek.

A sikeres óvodai nevelőmunkánk megteremtésének fontos feltétele a gyermekek minél több irányú, alapos ismerete.
A gyermekek óvodáskor előtti és óvodán kívüli életének történéseiről, eseményeiről a család és az óvoda között fennálló kapcsolat segítségével tájékozódhatunk.
A testi fejlettség adott állapotát minden óvodapedagógus „jó szemmel”, gyakorlati tapasztalatai birtokában képes felmérni. Az esetleg rejtett elváltozásokra, rendellenességekre az gyermekorvos és a védőnő, a logopédus hívja fel a figyelmet. Ezek alapján teszi meg a további lépéseket az óvodapedagógus.
A gyermekek fejlődésének nyomon követése érdekében a Fejlődési naplóban meghatározott pontok alapján készül el a:

- Bemeneti mérés
- Kimeneti mérés

Következő mérések történnek még:

- Neveltségi szint vizsgálat eredményei
- Iskolaérettségi vizsgálatok

Az intézmény gyerekeire minden nevelési év elején elkészül az egyéni éves fejlesztési terv, melynek segítségével határozzák meg az óvónők a kitűzött célokat, melynek figyelembe vételével készül el az év végi összegző értékelés. A gyerekekről félévente és év végén írásos értékelés készül. Az értékelés egyénre szabott, figyelembe veszik az óvónők a mérések eredményeit, a gyerekek egyéni fejlődését. A fejlesztő programban résztvevő gyerekekről negyedévente is készül értékelés.
Az SNI gyerekekről a gyógypedagógus a gyerekekkel foglalkozó szakemberek véleményének kikérésével készíti el a féléves és év végi értékelést.
Iskolaérettségi vizsgálat eredményét a Szakszolgálat munkatársa szakértői véleménnyel alátámasztva ad értékelést a gyerek egyéni fejlődéséről.

Megfigyeléseinket félévente rögzítjük. A HHH gyerekekről negyedéves értékelés is készül.
Az SNI gyerekek értelmi és szociális képességeik, egyéni fejlődési ütemük megismerésében segít a gyógypedagógus, a megfelelő szakember.
A bemeneti mérést október 31-ig kell elvégezni.
Azoknál a gyermekeknél, akik év közben érkeznek óvodánkba, két hónap elteltével kell elkészíteni a bemeneti mérést. A kimeneti mérést május 30-ig készítik el az óvodapedagógusok. A tanköteles korú gyermekek kimeneti mérése január 31-ig készül el, hogy az iskolaérettség megállapítása egyértelmű legyen. Mellékletként csatolni kell az rajzfejlettséghez szükséges emberrajzot.

A nevelőmunka tervezése félévenként, szervezési feladatok havonta, elemzése, értékelése 3 havonta történik a csoportnaplóban.
A tevékenységi formák megtervezése, hetente a csoportnaplóban.

A gyermekekről szerzett ismeretek, a mérések, értékelések eredményei, előrehaladásuk mértékének megfigyelése, írásos dokumentálása minden óvodapedagógus kötelessége, melyet a tevékenységek folyamatában felhasználja, s figyelembevételével készíti el a fejlesztési tervet Az együtt dolgozó kollégák a csoportjukba járó gyermekek fejlődését, fejlődésének vonulatát folyamatosan figyelemmel kísérik. A gyermekek fejlődésének nyomon követése megfigyelésükön alapszik, mely elsősorban a

játékukon, de természetesen egész óvodai életükön keresztül valósul meg.

Neveltségi szintmérést a következő területeken végzünk minden év végén május 31-ig valamennyi csoportban:

- Udvariassági szokások betartása
- Étkezés szokásai
- Tárgyak, játékok, berendezések kezelése
- Öltözködés
- Testápolás

A gyermekek aktuális fejlettségi állapotáról, fejlődési üteméről, az esetleges problémákról korrekt módon tájékoztatjuk a szülőket. A tájékoztatásról szerzett információkat a szülők aláírásukkal igazolják. A fejlődési napló tartalmazza a gyerekek féléves éves egyéni haladásának leírását.

A gyermekek portfóliója pedagógiai értékelésének egy újfajta eleme, ez a *portfolió*, ami nem más, mint válogatás a gyerekek produktumaiból, mellyel az óvónő alátámassza, hogy a gyerekek az évek során hogyan fejlődtek. A portfoliónak azt kell bemutatnia, hogyan fejlődött a gyermekek egyéni képességei. A portfolió értékelése során a pedagógus és a szülő számára is értelmezhetővé válik, hogy hova jutott el a gyermek. A portfolió értékeléséhez tehát láthatóvá kell tenni a gyermekek produktumait. A gyermekekről szóló értékelések, produktumok, feljegyzések, egy mappába kerüljenek. A *gyermek portfoliója mindig a valóságot tükrözze.*

Az átlagtól valamilyen irányban eltérő fejlődést mutató gyermekek esetében célzott odafigyelésre van szükség. Ezen esetekben a szülőkkel egyetértésben, a szakemberek útmutatásait figyelembe véve, mindenkor az adott gyermek fejlődéséhez igazítjuk nevelési eljárásainkat.

Programunkban elsőrendű feladatunknak tekintjük az egész gyermeki személyiség fejlesztését. Ez legteljesebben alapvető tevékenysége, a játék és lételeme, a mozgás keretében valósul meg.
E két területen nyílik megfelelő lehetőség olyan problémák feltárására is, melyek később tanulási nehézséget okozhatnak. Ezek megelőzésére óvodai életünket úgy szervezzük, hogy egyéni rásegítéssel, különféle formában változatos módon biztosítsuk a gyermekek cselekvő aktivitását.
Fontos felismerni a különös figyelmet igénylő gyermekek problémáját – megfigyelés, és más mérési eljárások segítésével.

- Probléma felismerés esetén konzultálás a védőnővel, háziorvossal.

- Családsegítő, és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival.
- Pedagógiai Szakszolgálat vizsgálatának kérése.
- Szakértői Bizottság szakvéleménye alapján a harmonikus fejlesztés biztosítása.
- Egyéni igényeiknek megfelelő szakemberek biztosítása – pszichológus; gyógypedagógus; fejlesztő pedagógus; logopédus.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése két síkon valósul meg:

- Egyénileg a fejlesztőszobában heti egy alkalommal a csoportból kiemelve és a csoportszobában párhuzamosan egy időben a többi gyerektől
- A csoportszobában a többi gyerekkel, csoportosan közös tevékenységek alkalmával.

– csoportban és csoportból kiemelten / pl. tehetséggondozó műhelyek, felzárkóztató csoportok/. Számukra hosszabb távú fejlesztési tervet dolgozunk ki, melynek hatékonyságát folyamatosan elemezzük.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermek fejlesztésénél figyelembe vesszük a gyermek életkori sajátosságait, egyéni képességeit, a helyi pedagógiai programot, valamint a 2007-ben óvodánk által összeállított fejlesztő programot. Intézményünk 2007-óta volt az Integrációs Rendszerben, azóta fejlesztjük a HHH. gyerekeket egyénileg és csoportosan is. Intézményünkben egy kis fejlesztőszoba van, és itt van lehetőség az egyéni fejlesztésre. A csoportban történő fejlesztésekre a nap folyamán minden lehetőséget megragadunk, legyen az a gyermek játéka vagy az általunk tudatosan irányított tevékenység. Speciális fejlesztésre jó lehetőség a kisebb csoportokban való fejlesztés, hogy megállapítsuk, hogyan tud társaihoz alkalmazkodni, velük együtt dolgozni. A HHH gyermek fejlődéséről írásbeli dokumentációt vezetünk, melyet negyedévente megismertetünk a szülőkkel. Az egyéni fejlesztések lehetőséget adnak arra, hogy a gyermek részképesség-hiányait megszüntessük. A fejlesztések során változatos tevékenységeket biztosítunk, a könnyebbtől haladunk a nehezebb felé, figyelembe véve a komplexitás elvét. Szívesen alkalmazunk egyénileg feladatlapot, melynek segítségével jobban megismerjük a gyermek erősségeit, gyengeségeit.
Úgy gondoljuk, akkor tudunk igazán eredményt elérni, ha a családokkal is jó a kapcsolat, az együttműködés. Fontos, hogy a szülőkben kialakuljon a felelősségérzet, kötelességtudat saját gyermekükkel szemben. Fontosnak tartjuk, a partnerekkel, civil szervezetekkel való együttműködést, hiszen segítőink a fejlesztőprogram megvalósításában.

A **Nemzetiségi gyermekek** szülei nyilatkoznak arról, ha igénylik a nemzetiségi kultúra hagyományainak ápolására, tovább örökítésére vonatkozó pedagógiai munkát, tevékenységeket. Mindezt csoportvezető óvónők szeptember 30-ig összegyűjtik és átadják az óvodavezető részére.
A Nemzetiségi gyerekek egyéni és csoportos fejlesztésben vesznek részt, melyet dokumentálnak az óvónők. A fejlesztési tervet a HHH gyerekekhez hasonlóan megtervezik, majd értékelik, s ha szükséges, fejlesztési korrekciókat hajtank végre.
A napi fejlesztéseket, tevékenységeket, a fejlesztés tartalmát, a résztvevőket az óvónők egyéni fejlődési lapon naprakészen vezetik. Az egyéni bánásmód tervezését, megvalósulását és értékelését a Személyi dossziéban rögzítjük.
Minden gyermeknek egyéni szükségleteinek megfelelő fejlesztést biztosítunk. Nélkülözhetetlen pedagógiai eljárásnak tartjuk a differenciálást. Eltérőek a szükségleteik és szükségleteik kielégítésének belső feltételei

A kötelező dokumentumok vezetése naprakészen és folyamatosan történjenek, melyet az intézményvezető negyedévente, de ad hoc jelleggel is ellenőriz.

XIV. A PEDAGÓGIAI SZAKMAI MUNKA EREDMÉNYESSÉGE

A munkaterv mindig az előző nevelési év éves beszámolójára, tartalmi elvárásaira fókuszál. Ez lehetőséget ad arra, hogy segítse a rendszerlátást, ennek megfelelően a megvalósítási területek megegyeznek az intézmény értékelés területeivel a munkaterv tartalmi struktúrájával:

1. Pedagógiai folyamatok(tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, értékelés, korrekció)
2. Személyiség- és közösségfejlesztés
3. Eredmények
4. Belső kapcsolatok, együttműködés, kommunikáció
5. Az intézmény külső kapcsolatai
6. A pedagógiai munka feltételei
7. A Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott céloknak való megfelelés

- A csoportok éves beszámolójukat, értékelésüket az **Önértékelési Kézikönyv Óvodák** számára c. Oktatási Hivatal által kiadott tájékoztató anyag **elvárásai tükrében készítik el.** (Lendvainé beszámoló)

Az értékelés szintjei:

Első szint: Az Óvodapedagógusok (csoportonként) szükség szerint a Pedagógiai asszisztens és a Dajka kollégákkal együtt elvégzik az értékelést, és elektronikus formában megosztják az óvoda vezetőjével.

Felelős: Óvodapedagógusok

Második szint: Éves beszámoló értékelés elkészítése, a csoportok értékelése alapján.

Határidő:2018. 08.31.

Felelős: Katona Károlyné óvodavezető

- A munkacsoportok vezetői éves munkatervüket is értékelik
- Az SNI gyerekek év végi értékelését a gyógypedagógus készíti, a gyerekekkel foglalkozó felnőttek egyeztetésével, ekkor kerül sor a Bázis ovi eredményeink éves értékelésére.
- Az óvodavezető e dokumentumok alapján és - Gyermekvédelmi beszámoló, Bázisovi, Boldog óvoda beszámoló a neveltségi szint mérés eredményei, elégedettség mérések a partnerekkel - alapján készíti el az óvoda éves munkatervének értékelését, az adott nevelési év beszámolóját. melyet az alkalmazotti közösség megismerése, elfogadása után megküld a fenntartónak

Az intézményvezető az intézmény éves beszámolóját az intézményi önértékelés szempontjai alapján végzi el.

- Pedagógiai folyamatok
- Személyiség- és közösségfejlesztés
- Eredmények
- Belső kapcsolatok, együttműködés
- Az intézmény külső kapcsolatai
- A pedagógiai munka feltételei
- A Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott az Óvodai nevelés országos alapprogramban megfogalmazott elvárásoknak és a pedagógiai programban megfogalmazott céloknak való megfelelés

A foglalkozástervek készítésének intézményi gyakorlata

A MÓD-SZER-TÁR Oktatásszervező és Tanácsadó Kft. által készített csoportnaplóban terveznek az óvónők. A csoport szokásrendszerének tervezése félévre történik, annak értékelése háromhavonta. Szervezési feladatokat havonta, a tervezett programokat, azok időpontjait havonta írjuk be a csoportnaplóba. A havi tematikus terv elkészítése után heti ciklusokban tervezik meg a tevékenységekben megvalósuló tanulást. Rendelkezünk mind a négy csoportra

elkészített éves ütemtervvel, hetekre kidolgozva, s az ehhez kapcsolódó cél és feladatrendszerrel, melynek alapja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja. Az óvónők ebből tervezik meg a tematikus tervet, s módszertani szabadságukkal élve ettől eltérhetnek az aktualitást figyelembe véve. Minden óvodapedagógusa munkatervben megfogalmazottak alapján ír vázlatot, a vázlat is tükrözze, hogy a tevékenységeket a céloknak megfelelően, logikusan építi fel. A pedagógusok tervezik a célokat, a cél elérését segítő feladatokat, változatos módszereket, motivációs lehetőségeket, eszközöket, szervezeti kereteket.

Többféle módszertani megoldást tervezünk, melyeket az adott helyzetnek, a gyermekek aktuális állapotának megfelelően rugalmasan alkalmazunk. Ezáltal biztosítjuk a gyermeki tevékenységek célszerű, logikus felépítését

Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazásával valósítjuk meg terveinket:

- dráma pedagógia,
- differenciálás,
- kooperatív tanulási technikák,
- projekt módszer,
- egyéni fejlesztés,

Tematikus terv: A tanulási-tanítási egység egyik fajtája. A pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjára, az adott műveltségi területhez és tevékenységhez kapcsolódva, az intézmény pedagógiai programjára és a pedagógus által készített éves tervre épül. Célja, hogy áttekintést adjon egy adott csoportban egy konkrét témakörnek a tanulási-tanítási folyamatáról.

Tevékenységterv a pedagógus által készített tervezési dokumentum, amely rögzíti a tevékenység céljait, nevelési-oktatási stratégiáját, a tevékenység felépítését, menetét, az alkalmazott módszereket és szervezési módokat, valamint az eszközöket. A tevékenységterv tartalmazhatja a gyermeki és a pedagógusi tevékenységek tömör leírását, valamint a pedagógus instrukcióit is, továbbá a lehetséges gyermeki válaszokat és választevékenységeket. A tevékenységtervhez – szakmai ellenőrzés, minősítés, portfólióba történő feltöltés során - a mellékletben célszerű csatolni a gyermekek részére szóló feladatlapokat, a feldolgozott szövegeket, az egyéb segédeszközöket, és érdemes mellékelni az IKT- tananyagokat is.

A vázlat írás szabályait a mindenkori érvényes munkaterv szabályozza.

A csoportnaplóban folyamatosan rögzítjük tapasztalatainkat, a tevékenységek megvalósításról feljegyzések, havonta reflexiók készülnek melyek a tervek megvalósításának eredményességét hivatott felülvizsgálni, továbbá segítséget nyújt a további tervezésekhez.

Külső vagy belső ellenőrzés, hospitálások, bemutatók alkalmával a látogatott pedagógus köteles tevékenységtervet készíteni, amelyet átad a látogatóknak, vezetőnek, s reflektál aznapi tevékenységére, majd írásos formában is leadja. A látogatást végző pedagógusok közül, minden alkalommal egy-egy óvónő hospitáló naplót, és reflexiót készít. Ezek a dokumentumok bekerülnek a pedagógus ellenőrzéséről készült dossziéjába.

A tervezés szintjei:

- alapprogram
- vezetői pályázat
- pedagógiai program
- éves munkaterv
- továbbképzési program
- beiskolázási terv
- ellenőrzési terv

Munkáltatói jogkörrel kapcsolatos tervezések

- szabadságolási terv
- költségvetés

Ezek mellett bizonyos esetekben intézkedési tervet, fejlesztési tervet készítünk. A munkatervben szereplő nagyobb eseményekről projektterveket, ami az egyes rendezvények megvalósulásához szükséges anyagi és humán erőforrás tervezését, időkereteit is tartalmazza. A rendezvényekről értékelés/ visszacsatolás készül.

A tanügy-igazgatási dokumentumok naprakész vezetése elengedhetetlen feltétele a nevelőmunkának.

Fontos:

Az óvónő a pedagógiai programban előírt valamennyi pedagógiai és adminisztratív feladatait maradéktalanul teljesítse.

Programunk sajátosságait és a várható fejlettségi mutatókat az egyes fejezetekben megfogalmazott célok és feladatok foglalják magukba.

Célunk,

hogy az óvodánkból kikerülő gyermekeket a következők jellemezzék:

- jó egészségügyi szokásokkal rendelkezzenek;
- mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan tudják irányítani;
- bátran, biztonsággal, nyitott érdeklődéssel mozogjanak környezetükben;
- a megtapasztalt együttélési szokásoknak, szabályoknak megfelelően tudjanak viselkedni,

együtt érezni, konfliktusokat megoldani, tudják érzelmeiket kulturált módon kifejezni;

- véleményüket, ítéleteiket, elképzeléseiket többféle módon tudják mások felé közölni;
- képesek legyenek mások véleményét, másságát elfogadni, tolerálni;
- legyenek kreatív elképzeléseik, és érvényesítsék is azokat;
- ismerjék értékeiket, bízzanak magukban és a felnőttekben;
- pozitívan viszonyuljanak a természeti, társadalmi és emberi környezetükhöz;
- belsőleg motiváltak, esztétikailag fogékonyak legyenek;
- jellemezze őket a felfedezés és gondolkodás öröme;
- kommunikáljanak érthetően, folyamatosan,
- cselekvően vegyenek részt a különféle tevékenységekben;
- képesek legyenek esztétikai értékeket befogadni és létrehozni.

Fő célunk: hogy a gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

XV. AZ ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI

„Kerek Isten fája
Szép tizenkét ága
Szép tizenkét ágának ötvenkét virága,
Ötvenkét virágán, három aranyalma,
Aki kitalálja, hull virága arra”

Néphagyomány ápolás, népszokások

Célja: Személyiséggazdagító, fantázianyitogató, ízlésformáló, szókincsgyarapító.

Az óvodai élet vezérfonalát az évszakhoz kapcsolódó ünnepkörök és jeles napok jelentik. Nevelőmunkánk fontos részei az ünnepek sajátos hangulatai, a hozzákötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az ünnepek, a szokások keretet adnak a munkánknak.

A gyermekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek meg van a maga ideje.

Minden jeles napot, ünnepet egy hosszabb készület előz meg, amelyben folyamatosan biztosítjuk a szükséges eszközöket.

A várakozás, a készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmeket, belső tartást ad, s ez által teljesedik ki gyermekeink személyisége.

A tartalmi megvalósítást kisebb és nagyobb korosztály szerint csoportosítjuk.

A hagyományok ápolása közben együttjátszás, együttmunkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszik a várakozás időszakát. Maga az ünnep külsőségeivel együtt sem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

A nevelőtestület valamennyi tagja, aktívan részt vesz a programok, rendezvények színvonalas megszervezésében, lebonyolításában.

Feladatunk:

- Lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára.
- A cigányság hagyományainak kultúrájának felkutatása, tervezése is igényes munkát követel az óvónőktől.

Óvodapedagógus feladata:

- Az óvodapedagógus teremtse meg azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves része a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvöződve tovább él a népi kultúra, s a mai gyerekek is megtalálják benne a szépséget, örömöt és követendőt.
- Az ünnepeket megelőző jó érzelmi előkészítés és az egyre fokozódó örömteli várakozás készítse elő az ünnepi együttlétet, minél több lehetőség biztosítása a gyermekek számára a készülődében.
- Természeti megfigyelések, a környezetben fellelhető hagyományok, mesterségek, néprajzi elemek megismertetésével közel hozni a gyermek számára az élményt és fejleszteni megőrzési akaratukat.
- Az együtt ünneplés, együttlét örömének megéreztetése az oldott, családias hangulat és környezet megteremtésével.
- Lehetőség szerint készüljön munkatársaival közös produkciók, bábjáték, éneklés előadással, színesebbé téve a rendezvényeket, jeles napokat.
- Törekedjen arra, hogy az ünnepet a mindennapok sorából az előkészület, a dekoráció, az ünnepi ruha – azaz a rendkívüliség emelje ki.
- Az előkészületek során készítse elő és fejlessze a gyermekek időérzetének kialakulást.

A dajkák feladata az óvodapedagógussal együttműködve

- Aktívan vesz részt az ünnepi előkészületekben, kiemelten rendben tartja a környezetét.
- Az óvodapedagógussal egyeztetett módon bekapcsolódik a rendezvények lebonyolításába.

- Bekapcsolódik a gyermekek előkészítő tevékenységeibe, segíti az eszközök, anyagok felhasználását, segít a praktikus technikák elsajátításában.
- Mintaértékű kommunikációval és gyermekközpontú, befogadó magatartásával támogatja a gyermekeket és szülőket az ünnepi tevékenységekben.
- Segít az arra rászoruló szülőknek a gyermekek ünnepi viseletének összeállításában, óvodai készletből pótolja a hiányzó darabokat.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban

- Verselés, mesélés dramatikus játék.
- Népmesék, mondókák, dúdolók, közmondások, találós kérdések
- Ének, énekes játékok, zenehallgatások, hangszeres népzene, gyermektánc.
- Rajz, mintázás, festés, kézimunka.
- Tárgykészítő népi játékok, szövés, gyöngyfűzés, agyagozás.
- A környezet tevékeny megszerettetése.
- Találós kérdések, népi jóslatok, népszokások.
- Mozgás, mozgásos játékok.
- Ügyességi és sport játékok.

Óvodánk jeles napjai, ünnepei, rendezvényei, megemlékezések:

A jeles napok által behatárolt időszakok az évkörnek olyan szakaszai, amelyek jelzik az adott időszak tennivalóit, szokásait, a cselekvések érzelmi hátterét.

	Időpont	Rendezvény
1.	Szeptember	Szüreti mulatság
2.	Szeptember	Elsősegélynyújtás napja
3.	Szeptember	Takarítási Világnap
4.	Október	Idősek Napja
5.	Október	Állatok Világnapja
6.	Október	FUT a KOCSORD
8.	Október	Nemzeti ünnepi megemlékezés
9.	November	Márton napi mulatság
10.	November	Egészség-hét
11.	December	Mikulás
12	December	Karácsony
13.	Február	Farsang
14.	Március	Nőnap
15.	Március	Víz Világnapja
16.	Március	Március 15-i megemlékezés
17.	Április	Húsvét-tavasznyítogató

18.	Április	Nyílt-napok
19.	Április	Föld Világnapja
20.	Május	Anyák napja
21.	Május	Gyermeknap
22.	Május	Madarak, fák napja
23.	Június	Évzáró- ballagás
24.	Június	Környezetvédelmi világnap

Gyermekközösséggel kapcsolatos hagyományok:

- Közös megemlékezés a gyermek név, illetve születésnapjáról,
- Ajándékkészítés szülőknek, kisebb óvodásoknak, általános iskolásoknak, egyéb partnereknek,
- Népi hagyományok ápolása, jeles napokhoz kapcsolódó szokások, időjósló napok megfigyelése, népi kézműves technikák bemutatása és megtanítása,
- Sportnapok szervezése partnereink jelenlétével,

Óvodai kirándulás

- Tavaszi kirándulás
- Őszi kirándulás

Egyéb rendezvények:

- Nyílt napok, bemutató foglalkozások
- Munkaközösségi foglalkozások
- Közös ünnepségek szervezése (nőnap, pedagógusnap, névnap, karácsonyi vacsora).

Együttműködés a családokkal:

Szorgalmazza, hogy a gyermekek, a szülőkkel együtt természetes anyagokat, lehullott terméseket, hagyományainkhoz kapcsolódó eszközöket, stb. gyűjtsenek, ezeket a játékban és egyéb ünnepi készülődésben közösen felhasználják.

Szoros együttműködésre törekszik a családokkal, felhívja figyelmüket a napi megfigyeltetések végzésére, a társadalmi és természeti környezet, hagyományok megismertetésére, a közös beszélgetések a fontosságára.

Az együttműködést személyes megbízatásokkal teszi felelősségteljesebbé az ünnepi előkészületek, tevékenységek során, előnyben részesítve az önálló szándékot

XVI. INTÉZMÉNYI JÓGYAKORLAT:

XVI.1. Magyar vöröskereszt bázisovi programja

„Nem kell nagy dolgokat tenni,
csak kis dolgokat nagy- nagy szeretettel.”
(Teréz anya)

2009-ben alakult meg a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt kezdeményezésére a Bázisovik országos hálózata.

A Bázisovi programba már az első lépéseknél bekapcsolódtunk.

Nevelőtestületünk három tagja vett részt Mezőkovácsházán a modulprogram-koncepció megalkotásában.

Óvodánk valamennyi csoportja csatlakozott a programhoz. Óvodapedagógusaink bátran és aktívan vágtak bele e feladatba bevállalva mind az öt modulprogramot.

Mindenki érezte, hogy, nagyon fontos célunk a MVK eszméinek, értékeinek, alapelveinek a megismertetése a gyerekekkel és a partnerekkel.

„ Magyar Ifjúsági Vöröskereszt Bázisovi Programja egy nyitott elkötelezettségen alapuló szakmai hálózat, amely a mozgalom értékeinek és tevékenységének terjesztését és „élővé tételét” célozza az óvodai közösségek (pedagógusok, szülők, családok) valamint természetesen a kisgyermekek körében.

A közösségi alapú gondolkodás jegyében az egyes tagóvodák önállóan tevékenykednek a Vöröskeresztben, teret adva a nevelő munkában (akár lefektetve a nevelési terv részeként) a mozgalom eszméinek és tevékenységeinek.”/ www.mivk.hu/

„A hálózati munka alapja egy a Bázisovi mozgalmát elindító szakemberek és vöröskeresztes tagok, munkatársak és önkéntesek által közösen megalkotott és elfogadott szakmai iránymutató, amelynek Modulprogram Koncepció a neve. Ez a modulokból álló dokumentum tartalmazza mindazokat a tevékenységeket, lehetőségeket és tematikákat, amelyekből egy-egy intézmény, vagy óvópedagógus kedve és lehetőségei szerint összeállíthatja vöröskeresztes programját, programjait.” / www.mivk.hu/

A modulprogramok:

- Elsősegélynyújtás és baleset szimuláció
- Véradás
- Eszmeterjesztés
- Napsugárzás
- Egészségnevelés

Célunk:

- A program segítségével az óvodás gyermek érdeklődésének felkeltése a VK iránt, olyan gyermekek nevelése, akik számára fontos lesz: a társadalmi segítségnyújtás, a másság elfogadása, az egészség, az élet védelme, környezetünk megóvása.
- A gyerekeken keresztül a MVK értékeinek, alapelveinek, eszméinek eljuttatása a partnerekhez.

A bázisovi programot, a mindennapi tevékenységekben játékosan kívánjuk gyakoroltatni.

A programunkban havonta konkrét modulok jelennek meg, de ezen kívül a csoportokban élmény és tapasztalat alapján bármely más modul is megjelenhet.

A modulok megvalósításában az óvónők módszertani szabadsága érvényesül, de figyelembe véve a MIVK modulprogram-koncepcióját. Az óvónők kötetlen formában az aktualitást figyelembe véve bármikor a nap bármely szakaszában a gyerekek életkori sajátosságainak megfelelően kezdeményezhetnek.

Fontos számunkra, hogy óvodánk minél több dolgozója, a szülők többsége regisztrált tag legyen. Továbbá igyekszünk pártoló tagokat toborozni településünkön.

A program megvalósítását, végrehajtását dokumentáljuk, ötleteinket folyamatosan rögzítjük, összegyűjtjük, amelyet a programhoz később csatlakozó óvodák számára átadjuk.

„Hiszünk abban,
hogy minden gyermeknek joga van a játékhoz,
az egészséghez, az elfogadáshoz és a feltétel nélküli szeretethez” –
"a Magyar Ifjúsági Vöröskereszt hitvallása.”

ESZMETERJESZTÉS

Nagyon eredményesnek mondhatjuk, mivel a gyerekeken, szülőkön kívül más partnereket is meg tudunk nyerni e programunkhoz /fenntartó, a falu lakossága/.

Feladataink:

☞Henry Dunnant munkásságának megismertetése. Mit kell tudni a Magyar Vöröskeresztről?

Prezentációk, kisfilmek lejátszása, előadások szervezése gyerekeknek, szülőknek és a falu lakosságának a kábeltelevízión keresztül.

☞A gyerekekkel a Vöröskeresztes embléma megismertetése.

☞A gyerekek, szülők és az óvodánk dolgozóinak szemléletformálása a Vöröskereszt alapelveinek hirdetése által: emberiesség, pártatlanság, önkéntesség stb.

☞Önkéntesek, véradók számának növelése.

☞Eredményeink bemutatása a partnereknek.

☞Esélyegyenlőségre nevelés és a sokféleség tiszteletének megélése a Vöröskereszt világmozgalom

színességének bemutatásával.

☞A Vöröskereszt tevékenységét támogatók számának növelése, tagtoborzás.

☞Társadalmi elismertség igénye. Eredményeinket az internet adta lehetőségek kihasználásával prezentáljuk.

☞Gyűjtések szervezése.

ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS és BALASET SZIMULÁCIÓ

Eredményeket ezen a területen is úgy tudunk elérni, hogy mi, akik a gyerekekkel foglalkozunk tisztában legyünk az alapvető elsősegély nyújtási ismeretekkel.

E témakörben megfogalmazott feladatokat játékidőben szituációs játékokkal próbáljuk megismertetni a gyerekekkel, ha valóban történt sérülés, amit mi óvónők is tudtunk orvosolni igyekeztünk őket is bevonni /horzsolás, csípés, vérzés esetén pánikroham, hő ártalmak/.

Fontos volt számunkra az elsősegélyláda taralmának megismertetése.

Nagy hangsúlyt fektettünk az SNI gyermekekre és hogyan segítsünk, hogyan viselkedjünk velük.

Óvodánkban Pl: gyógyszeres dobozon az írás kitapogatása, jelbeszéd megfigyelése.

Feladataink:

Elsősegélynyújtás Világnapján a Bázis iskolával közös programban veszünk részt.

Előadást hallgathatunk meg a gyerekekkel együtt. Az előadók a rendőrség, tűzoltó, mentők képviselői, akik az elsősegély fontosságáról beszélnek.

Baleseti szimuláció, amelyet az AMBUBABÁN figyelhetünk meg.

Ez a modulprogram részletesebben az egészséges életmódra nevelésnél megtalálható, mivel kiemelt figyelmet szentelünk neki.

VÉRADÁS

Minden alkalommal mi is aktív részesei vagyunk a véradás szervezésének. Meghívót készítünk, amit a gyerekek szüleik érkezésekor adnak át az óvó nénikkel közösen. A nap folyamán ajándékokat készítünk a vért adó szülőknek és ezzel ajándékozza meg a gyereke.

„Az életet mentő szülőket” lefényképezzük és a Bázisovi Híradó faliújságra helyezzük, ezzel is ösztönözni kívánjuk a többieket.

E napokon a csoportokban a kezdeményezések témája: a vér fontossága, szerepe. A csoportok vizuális tevékenységében is megjelenik, pl.: vércseppek festése, mozaik, véradás rajzolása. Hogyan képzeled a véradást? „Véradó nap fűzér” a véradás napján az óvodai üzenő falat díszíti, melyet az ovisok készítenek. Memória kártya, kirakó készítése vércsepp figurák felhasználásával. Labirintus játék - vezesd el a vércseppecskét a szívhez. Sordísz készítés: vöröskereszt, vércsepp… folytasd.

Megismertetjük őket/nagyobbakat/ a vércsoportokkal a szülő megkérdezése alapján megbeszéltük, hogy ki kinek tudna segíteni majd ha, nagy lesz.

NAPSUGÁRZÁS

A www.napsugarzas.hu oldalról a következő tájékoztató filmek levetítésére kerül sor.

·Az ózonréteg és a napsugárzás

·Barátunk a nap

·Az ultraibolya sugárzás

·Mit tanulhatunk az állatoktól?

·Bőrtípusok és a Naptőke

·Az ózonréteg védelme

·A biztonságos napozás szabályai

Csoportokon belül az óvodában mi folyamatosan levetítjük.

Célunk ezzel: felhívni a gyerekek, szülők, partnerek figyelmét a Nap káros hatásaira, veszélyeire, s továbbá hogyan óvjuk egészségünket.

A nap folyamán versek, mesék, mondókák tanulásával ismerkedhetnek a gyerekek a Nap jó és káros hatásával.

Szép eredményről számolhatunk be, mivel egyre több szülő figyel oda, hogy gyerekek fejére fejkendőt, kalapot tegyen. Mi is ügyelünk arra, hogy a hűvösön játszanak, sok folyadékot igyanak. A gyerekekkel közösen fákat ültetünk.

EGÉSZSÉGNEVELÉS

Nagyon sok segítséget kapunk a szülőktől. Egész évben biztosítják a gyerekek számára a gyümölcsöket, zöldségeket. A gyerekek nagyon élvezik a saját kezűleg elkészített salátákat s közben az egészséges életmódról szóló verseket, dalokat tanulhatnak.

A szülőket és a többi partnereket is aktivizáljuk, amikor az egészség hét keretén belül bevonjuk őket a közös tevékenységekbe. Piaclátogatás a szülőkkel, kirándulás, faültetés, sportnapok, káposztasavanyítás.

Minden évben EGÉSZSÉG-BETEGSÉG-EGÉSZSÉGES ÉLETVITEL témakörben előadást hallgatunk meg a szülőkkel együtt, melyet a gyermekorvosunk tart.

Örömmel veszünk részt e programban, büszkék vagyunk arra, hogy a szülők is nagyon lelkesek, s intézményünk partnerei is támogatnak bennünket.

Úgy gondoljuk, hogy célunk eredményes legyen, nekünk, óvónőknek is ismerni és vallani kell a MVK

eszméjét. A Vöröskereszt értékeinek birtokában tudunk önkéntességre nevelni gyerekeinket és megfelelni a mozgalom egyik alapvetőbb értékének: MEGTANÍTANI, hogy JÓ ÉRZÉS SEGÍTENI.

XVI. 2. Boldog Óvoda

Célunk: a pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodás gyerekek csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére ösztönözzük őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogságszintjének növekedéséhez.

Feladataink:

- A cím elnyerésével és szándéknyilatkozattal vállaltuk, hogy az intézmény pedagógiai programjában és munkatervében legkésőbb **2018. szeptember 15-ig** szerepelni fog a Boldogságóra projekt.
- A munkatervben a tízhónapos program tematikájának megfelelő ütemezése, a felelősök és határidők meghatározása.
- Minden hónapban legalább egy csoportnak tartunk boldogságórát a cím elnyerésével járó oktatási csomag használatával.
- A nevelési év végén készítünk egy összefoglaló beszámolót az elvégzett havi feladatokról és azt töltjük fel a bejegyzéseihez az utolsó feladatot követően.
- A programban való részvételünket a kocsordigyongyfuzerovoda.hu honlapunkon is kommunikáljuk a cím elnyerése után.

Az eredmény: optimista, magabiztos és kitartó óvodások és iskolások, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

XVII. A SZÜLŐK ÁLTAL IGÉNYELT EGYÉB SZOLGÁLTATÁSOK

Ingyenes szolgáltatásaink:

- Néptánc
- Futball- Bozsik program

Szülői igény alapján ingyenes szolgáltatás:

- Hitoktatás

Szülők által igényelt, nem kötelező szolgáltatások:

- Kirándulások
- Hastáncoktatás
- Angol nyelvoktatás

XVIII. ÓVODÁNK KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda belső kapcsolatai

Az óvodánkon belüli belső kapcsolatoknak nagy jelentőséget tulajdonítunk, mert a közösségben a gyermekek elemi szinten megtapasztalják a különféle viszonyokat, kapcsolatrendszereket. Ebben elsősorban az óvónőnek van meghatározó szerepe, mert személyiségével közvetlenebbül hat a gyermekcsoportra, illetve serkentője a gyermekek egyéni fejlődésének, miközben maga is a közösség tagja.

Általa lesz a gyermek a csoportnak nem névtelen, hanem egyéni színekkel, tulajdonságokkal rendelkező tagja.
Ennek érdekében törekszünk arra is, hogy óvodánk összes dolgozója azonos pedagógiai nézeteket valljon, hogy a gyermekek iránt támasztott elvárások, a velük való bánásmód azonos elvek szerint valósuljon meg.

Hiszünk abban, hogy ha nevelőtestületünk és az óvoda valamennyi dolgozója egységes szemléletű pedagógiai munkát végez, akkor a felnőttek egyéni, sajátos személyiségén keresztül a közösségi érzések széles skáláját tapasztalhatják meg gyermekeink.

Nevelőközösségünkben hagyományozódott egy olyan sajátos kapcsolattartás a nevelőtársak között, amely épít az egyéni színekre, ezzel is otthonossá téve az óvoda légkörét.

Kapcsolattartási formák gyermekcsoportok között, gyermekcsoportokon belül:

- közös kirándulások – változatos természetes környezetek felkeresése
- színház-, bábszínház-látogatások, életkornak megfelelő műsorok megtekintése
- közös ünnepélyek, megemlékezések (a nagyobb csoportok meghívják a kisebbeket,
- közös műsor)
- egymás csoportjainak meghívása zene délelőttökre, közös táncolásra
- gyermeknap az udvaron
- a beszoktatási időszakban az idősebb gyermekek segítenek az új óvodásoknak
- nagycsoportosok búcsúztatása

Óvoda- család

Az alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainak a családdal szorosan együttműködve tervezzük meg, mert tiszteletben tarjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

Óvodai programunk, nevelési feladataink megvalósításának fontos feltétele a bizalomra épülő együttműködés a családdal. Ez a tény a roma családok esetén még hangsúlyosabb eltérő kultúrájuk, életmódjuk, életvitelük miatt. Az óvodapedagógusok maximálisan vegyék figyelembe ezt, és érvényesítsék az integrációs gyakorlatot, a segítségnyújtás mindig legyen családhoz mért.

Mindenképpen a gyermekek személyiségfejlődését elősegítő együttműködés szükséges. E kapcsolatrendszerben legyen kezdeményező az óvoda.

Óvodapedagógus feladatai:

- A hatékony együttnevelést, család és óvoda jó kapcsolatát, a nevelő partneri viszonyt kiépíti.
- A gyermekek egészséges fejlesztéséért való közös felelősséget tudatosítja.
- A pedagógiai programját, céljait, feladatait ismerteti, és elfogadtatja a szülőkkel.
- Óvodánk szokásait, hagyományait ismerteti az SZMSZ-ben, házirendben, a napirendben, a munkatervben megfogalmazottak alapján.

- Az óvodába lépést megelőzően az új gyermekek szülei számára tájékoztatást ad arról, hogyan lehet minél zökkenő mentesebbé tenni az első óvodai napokat és támogatást, segítséget nyújt az iskolához szükséges új szülői szerepkör kialakításában.
- Előzetesen ismerkedik a szülőkkel.
- Az új gyermekek érkezését úgy osztja be, hogy egy héten csak néhány új kisgyermek érkezzen, így jut elég idő az ismerkedésre, a személyes kapcsolat kialakítására.
- Biztosítja a szülők részvételét, hogy lehetőség szerint legyenek itt az első napokban gyermekükkel az óvodában, és „fedezzék fel" a játéklehetőségeket, az eszközöket, együtt ismerjék meg az óvónőt és a társakat. A közös ittlét addig tarthat, amíg a szülő lehetőségei megengedik, illetve a gyermek számára már nem idegen az óvoda.
- Az óvoda munkatervében megjelölt pedagógiai témájú szülői értekezletekkel a családi nevelés hatékonyságát segíti.
- A szülők igényeit, javaslatait, kéréseit, felajánlásait figyelembe veszi nevelőmunkájába.
- Szülői értekezleten a csoportokban folyó nevelőmunka tervét ismerteti: elképzelések, a különböző nevelési területek, a kiemelt feladatok.
- Nyílt rendezvényeket szervez, melyen a szülők lehetőséget kapnak az óvodai élet szokás- és szabályrendszerének közvetlen megismerésére, gyermekük megfigyelésére.
- A gyermek, érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

Együttműködés formái:

Családlátogatás

A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. A gyermek érdekében szükség szerint az óvodavezetővel együtt végzik ezt. Az első családlátogatást még kiscsoportban meg kell szervezni, később többször is, ha ez indokolt a gyermek fejlődése szempontjából. Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor.

Beszoktatás

A beszoktatás célja, a gyermekek beilleszkedésnek segítése. Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben számára ismeretlen új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik. A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családias légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével.

A beszoktatás formái

- nevelési év megkezdése előtti ismerkedés

- anyás beszoktatás
- fokozatos beszoktatás

A beszoktatás lehetőségéről a szülőket a beiratkozáskor tájékoztatni kell, továbbá motiválni arra, hogy gyermekük érdekében éljenek a beszoktatás lehetőségével.

Közös programok, ünnepek

A közös programok, ünnepek célja lehetőséget teremteni a család és óvoda közötti kapcsolat kialakítására, elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismertetésére, szemléletük formálására, nevelési elveik közelítésére. A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést.

Fontos, hogy az ünnepek emelkedjenek ki az óvoda minden napjaiból mind külsőségeiben, mind belső tartalmukban

.Nyílt nap

A nyílt nap célja a szülőknek lehetőséget biztosítani a napi óvodai életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kaphatnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van társaikkal való összehasonlításukra is. Átélhetik a szabad játék készségekre, képességekre gyakorolt hatását, a gyermek kompetenciájának fejlődését. A nyílt nap idejéről legalább 1 héttel előbb a csoportos faliújságon tájékoztatni kell a szülőket.

Fogadóóra (ideje a faliújságon megtalálható.)

A fogadóórák célja a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről.

Megtartását célszerűnek tartjuk személyre szabottan, igény szerint, időpont-egyeztetés után lebonyolítani. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekkel vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát szülő és óvónő egyaránt kezdeményezheti. Fontos, hogy az óvónő mindig felkészülten vegyen részt ezeken a megbeszéléseken (a gyermek munkáival, saját feljegyzéseivel). Javasolt minden évben legalább egyszer leülni minden egyes gyermek szülőjével, ennek különösen középső csoportban van kiemelt jelentősége a következő évi várható beiskolázása miatt.

Szülői értekezlet

A szülői értekezlet célja az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témák,

feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvodapedagógus feladata a szülők tájékoztatásán kívül véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A szülői értekezlet idejéről, témájáról a csoportos faliújságon keresztül, legalább egy héttel előbb tájékoztatni kell a szülőket.

A szülői értekezleten jelenléti ív írása, és jegyzőkönyv készítése kötelező.

Munkadélután – teadélután

A munkadélután – teadélután célja: a szülők kérdéseire, problémáira próbálunk tanácsokat adni, kötetlen beszélgetés formájában. Általában a szülők kezdeményezik, de évente egy alkalommal mi is ajánlunk kérdéskört és időpontot.

Az óvoda egyéb kapcsolatai:

A kapcsolatok kialakításában nyitottak vagyunk és felvállaljuk a kezdeményező szerepet. Szakmai munkánk színvonalának emelése, szakmai fejlődésünk elősegítése érdekében fontosnak tartjuk más intézményekkel való kapcsolattartást – hospitálás, jó gyakorlat, értekezletek, témanapok, stb.

- ***Fenntartó Önkormányzat***

Folyamatosság, rendszeresség és kölcsönösség jellemzi a kapcsolatot, amely biztosítja az óvodánk zavartalan jó színvonalon való működését.

Az együttműködés formái:

- Kölcsönös tájékoztatás, egyéni személyes megbeszélések
- Értekezletek, tanácskozások
- Részvétel az óvodai rendezvényeken

- ***Óvoda- Kocsordi Roma Nemzetiségi Önkormányzat***

A kapcsolatok kialakulásában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Óvodánk a nemzetiségi gyerekek óvodai nevelésének érdekében kapcsolatot tart fenn a Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. A kapcsolattartó az óvodavezető.

A nemzetiségi gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében kiemelt kapcsolatot tartunk fent a fenti intézményeken kívül speciális, a családokat is segítő önkormányzati és egyéb társadalmi szervezetekkel.

Kerüljük a diszkrimináció minden formáját, küzdünk az előítéletesség ellen úgy, hogy szakmai eredményeinkkel ismertetjük meg a szülőket.

Hívjuk és várjuk őket rendezvényeinkre, nyílt napjainkra.

- ***Jókai Mór Általános Iskola***

Az iskolával való kapcsolattartás célja az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

Az együttműködés formái:

5-6-7 éves gyermekek látogatása az iskolában az óvónővel

Iskolai szervezésű programokon való részvétel az 5-6-7 éves gyermekekkel.

Egymás munkájának megismerése kölcsönös hospitálással.

Szakmai tapasztalatcsere, a gyermekek fejlődésének nyomon követése.

Kapcsolatok más nevelési színterekkel:

- Óvodák – a kistérség óvodái

Az óvoda nevelőmunkáját segítő intézmények:

- Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és a Nevelési Tanácsadó
- Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Szolgálat, Gyámügyi Hivatal

Gyermekvédelmi feladataink során nélkülözhetetlen tevékenységük:

A gyermek testi, lelki védelmét elősegíteni a családban.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése.

A kialakult veszélyeztetettség megszüntetése.

- ***Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális Alapellátási és Egészségügyi Intézmények***

/Az óvodai/iskolai szociális segítő/

- Az elsődleges prevenció.
- Az észlelő-és jelzőrendszer működésének segítése.
- A veszélyeztetettség megelőzésében és megszűntetésében való segítségnyújtás.
- Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek helyzetét javító szolgáltatások nyújtása, lehetőségeik kihasználása érdekében
- A gyermekek, tanulók, szülők, óvodapedagógusok, pedagógusok részére adekvát szakmai segítség nyújtása.

- ***Pedagógiai Szolgáltató Központ***

- ***Az óvoda egészségre nevelő munkáját segítő intézmények és személyek:***

- Az óvoda gyermekorvosa, fogorvosa
- Az óvoda védőnője
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

- ***A gyermekek műveltségét gazdagító intézmények:***

Művelődési házak

Gyermekkönyvtár

- ***Civil szervezetek:***

Magyar Vöröskereszt

Kocsordi Nők Baráti Köre

Hóvirág Nyugdíjas Club

Gazda Kör

A Grund focisport egyesület

- ***Egyházak:***

Református Egyház

- ***A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményeivel kapcsolat építés***

Cél: A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

A kapcsolatok kialakításában nyitottak és kezdeményezőek vagyunk.

Szakmai munkánk megismertetése

Az együttműködés formái:

- hospitálás,
- jó gyakorlat,
- értekezletek,
- témanapok,
- részvétel egymás rendezvényein stb

XIX. PARTNERLISTA Az intézmény faliújságján megtalálható, olvasható

KÖZVETLEN PARTNEREK

PARTNEREK	Kapcsolattartó személyek		Kapcsolattartás módja	Elérhetőség: cím, telefon
	Partner képviselője	Intézmény képviselője		
GYERMEK	Óvodánkba járó gyermekek szülei	A gyermekek óvónői	Mindennapos napi tevékenységek közben	Felvételi, előjegyzési naplóban A felvételi mulasztási naplóban
SZÜLŐK	SZK elnök	Óvodavezető	Szülői értekezleten SZK ülés, ünnepek, ünnepélyek nyílt nap, fogadó óra	Felvételi, előjegyzési naplóban A felvételi mulasztási naplóban
PEDAGÓGUSOK	Nevelőtestület	Óvodavezető	Nevelőtestületi értekezlet, megbeszélések, napi kapcsolat, kirándulások, összejövetelek	Személyi anyagban
PEDAGÓGIAI MUNKÁT SEGÍTŐ DOLGOZÓK	KT. elnöke	Óvodavezető	Munkatárási értekezlet megbeszélések, napi kapcsolattartás, összejövetelek	Személyi anyagban
FENNTARTÓ	Polgármester Jegyző	Óvodavezető	Értekezletek, beszámoltatás	Kocsord Község Önkormányzata Kocsord Szent I. u. 13. Tel: 06 (44) 502-800
JÓKAI MÓR ÁLTALÁNOS ISKOLA	Igazgató Munkaközösség vezető	Óvodavezető	Szülői értekezlet, nyílt nap, partneri ülések, értekezlet, ünnepélyek	Kocsord, Jókai u. 13. Tel: 06 (44) 310-973

KÖZVETETT PARTNEREK

PARTNEREK	Kapcsolattartó személyek		Kapcsolattartás módja	Elérhetőség: cím, telefon
	Partner képviselője	Intézmény képviselője		
GYERMEK-JÓLÉTI SZOLGÁLAT	Gyermekjóléti munkatárs	Óvodavezető	Tájékoztatások megbeszélések Munkaterv Értékelés	Gyermekjóléti Szolgálat Kocsord Rákóczi u. 2/A. Tel: 06 (44) 6361899
SZATMÁRI KISTÉRSÉGI EGYESÍTETT SZOCIÁLIS ALAPELLÁTÁSI ÉS EGÉSZSÉGÜGYI INTÉZMÉNYEK-	Szociális segítő	Óvodavezető	Heti 4 óra	Mátészalka, Szalkay László utca 2/a Tel: 06 44 500.117
EGÉSZSÉGÜGY Gyermekorvos Védőnő Fogorvos Üzemorvos ANTSZ	Gyermekorvos Védőnő fogorvos Üzemorvos ANTSZ	Óvodavezető	Évente 2 alkalommal vizsgálat évi 1 alkalommal vizsgálat	Kocsord, Rákóczi u. 2/a. Kocsord, Táncsics u. 20. Mátészalka, Kossuth u.
SZATMÁRI KISTÉRSÉGI EGYSÉGES PEDAGÓGIAI SZAKSZOLGÁLAT	Pszicho-pedagógus Logopédus	Óvodavezető	Megbeszélések egyeztetések	Mátészalka, Kazinczy u. 3. Tel: 06 (44) 312-103
SZ. SZ. B. MEGYEI PEDAGÓGIAI INTÉZET	Képviselő Ped. szakértő	Óvodavezető	Továbbképzések szervezése továbbképzéseken való részvétel megbeszélések	Nyíregyháza Búza u.5.
KOCSORDI-ROMANEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT	Nemzetiségi önkormányzat vezetője	Óvodavezető	Tájékoztatások megbeszélések	Polgármesteri Hivatal Kocsord Szent István u. 13. Tel: 06 (44) 502-800

XX. ÓVODÁNK A PROGRAM CÉLJAIHOZ RENDELT ESZKÖZRENDSZERE

A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek biztosítottak, de kiegészítésre szorulnak a következőkkel

	Megvalósítás időpontja:	**Szükséges mennyiség:**
Mozgást fejlesztő eszközök		
Természetes anyagból készült udvari játékok	2018-2023	3 db
Tornaszerek folyamatos pótlása (labdák, ugrókötél, zsámoly)	évenként	30 db
Testséma fejlesztéséhez szükséges eszközök		
Kisméretű tükör	Folyamatos	30 db
A külsővilág tevékeny megismeréséhez Szükséges eszközök		
Nagyítók	Folyamatos	10 db
Terepasztal	Folyamatos	4 db
Földgömb	Folyamatos	4 db
Munka jellegű tevékenységhez szükséges eszközök		
Kisméretű kerti szerszámok, vödrök, ásó, lapát, gereblye, locsoló	Évenkénti folyamatos	20-30db
Kisméretű takarító eszközök	Folyamatos	20-30db
Talicskák	Folyamatos	20-30db
Játék és szabadidős tevékenységhez szükséges eszközök		
Készség-és képességfejlesztő játékok	Folyamatos	Csoportonként arányosan
Szerepjátékhoz szükséges kellékek	Folyamatos	Csoportonként arányosan
Udvari játékok	Folyamatos	Csoportonként arányosan

Vizuális tevékenységhez szükséges kellékek	Folyamatos	Csoportonként arányosan
Anyanyelvi és kommunikációs képességet fejlesztő eszközök		
Mesekönyvek	Folyamatos	Évenként 15 db
Ismeretterjesztő könyvek	Folyamatos	Évenként 15 db
Helyiségek bútorzatai és egyéb berendezési tárgyai		
Óvodai fektető vászon	Folyamatos	60 db
Szőnyeg	Folyamatos	4 db
Gyerek asztal és székek	Folyamatos	60db
Felnőtt székek	Folyamatos	15 db
Gyerek mosdóba tükör	Folyamatos	11 db
Élősarok állvány	Elsődleges	4 db
Játszóudvari eszközök		
Babaház	Folyamatos	3 db
Kerti asztal	Folyamatos	4 db
Pad	Folyamatos	8 db
Homokozó	Folyamatos	2 db
Takaróháló	Folyamatos	4 db
Tisztálkodási és egyéb felszerelések		
Gyermektörölköző	Folyamatos	100 db
Fésű	Folyamatos	100 db

Fésűtartó	Folyamatos	4 db
Abrosz	Folyamatos	30 db
Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök		
Vasaló	Folyamatos	2 db
Porszívó	Folyamatos	1 db
Szennyesruha tároló	Fontos	1 db
Mosottruha tároló	Fontos	1 db
Egészség- és munkavédelmi eszközök		
Védőruha (valamennyi alkalmazottnak)	Folyamatos	19 fő
Informatikai eszközök		
Cd lejátszó	Folyamatos	4 db
Fényképezőgép	Folyamatos	4 db
Számítógép	Folyamatos	2 db
SNI gyerekek fejlesztéséhez szükséges eszközök	Folyamatos	A gyerekek létszámának és típusának megfelelően

A beszerzések során előnyben részesülő eszközök és felszerelések:

- A kötelező eszköz és felszerelés jegyzéknek való megfelelés
- Egyéni fejlesztést szolgáló eszközök

Befejezésül:

Programunk elkészítésekor az a cél vezérelt bennünket, hogy az Óvodai alapprogramnak megfelelően mindent megtegyünk azért: **„hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre."**

Mindent megteszünk azért, hogy a gyermekek jogai ne sérüljenek.

Mi azért vagyunk, hogy a gyermekek az óvodában megelégedett, boldog gyermekkorukat tudják eltölteni. Mindehhez olyan óvodai légkört igyekszünk kialakítani, amelyben gyermek és felnőtt egyaránt jól érzi magát.

Óvodai nevelésünket még eredményesebben végezhetjük, ha továbbra is kíváncsiak vagyunk a gyerekek, szülők, partnerek véleményeire. Az elégedettségük megerősít bennünket abban, hogy jól végezzük munkánkat, de figyelmeztet bennünket a hiányosságainkra, így lehetőségünk van arra, hogy javítani tudjuk azokat.

Bízunk abban, és hisszük, hogy programunk megfelel a köznevelés által elvárt követelményeknek, a gyermekek érdekeinek és a gyakorlatban is megvalósítható lesz.

XXI. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program érvényességi ideje: 2018. szeptember 1-jétől visszavonásig.

A helyi pedagógiai program felülvizsgálatának és módosításának indokai

***Kötelező*:**

- Jogszabályváltozás,
- Fenntartó által meghatározott feladatváltozás

***Lehetséges*:**

- Sikeres innováció eredményeinek beépítse.
- A helyi pedagógiai program nem kötelező felülvizsgálatát és módosítását – a vezetőnek benyújtott írásbeli előterjesztés után, a nevelőtestület 50 + 1%-os támogatásával – kérheti a közalkalmazotti tanács elnöke, mint döntés-előkészítő és érdekegyeztető fórum képviselője.

A helyi pedagógiai program nyilvánossága:

- Minden csoportban megtalálható.
- Egy példány az óvodavezető irodájában.
- Egy példány a bejáratnál lévő szülői faliújságon.
- Az intézmény honlapján www.kocsordigyongyfuzerovoda.hu megtalálható
- A KIR be megjelentetjük

Az óvoda, vezetője vagy az általa kijelölt pedagógus köteles a szülők részére tájékoztatást adni a pedagógiai programról

Felhasznált irodalom:

1. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja.
2. Kisgyermeknevelés Csíkosfalván- Helyi nevelési Program 1999.
3. Kisgyermeknevelés Csíkosfalván- Helyi nevelési Program 2010.
4. ÓVI Óvoda Vezetési Ismeretek
5. Óvodai Nevelés - Szakmai folyóirat
6. Óvónők kincsestára- Módszertani kézikönyv
7. Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
8. Forrai Katalin: Ének az óvodában
9. Baranyai Sándorné: Értük-velük- környezetvédelem 1997
10. Vargáné Pók Katalin: Ami kívül az belül is
11. Kovács Lajosné: Vigyázok Rád
12. Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában 1994
13. Zilahi Józsefné - Stöchkert Károlyné – Dr. Ráczné Dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével/ Budapest 1997/
14. Kovács György – Bakos Éva: Játék az óvodában /Debrecen 1995./
15. Mérey Ferenc – V. Binét Ágnes: gyermeklélektan /Budapest 1978/
16. Pivókné Gajdár Klára segédlete az óvodák Pedagógiai programjának felülvizsgálatához kiemelten az egészségnevelési és környezeti nevelési elvekre
17. Villányi Jutka: Beszélgessünk az óvodai dokumentumokról 2013.március 06.
18. Körmöci Katalin: Egészségnevelési program Egy egészségfejlesztési projekt bemutatása c. előadáshoz
19. Dr. HORNYÁK István: Elsősegélynyújtás mindenkinek, Magyar Vöröskereszt, BP. 2009.

20. / *www.mivk.hu/*
21. Tiszanánai Tündérkert Óvoda helyi Pedagógiai Programja
22. **MÓDSZERTANI JAVASLAT és SEGÉDANYAG SZABÁLYOZÓ DOKUMENTUM FELÜLVIZSGÁLATÁHOZ** PEDAGÓGIAI PROGRAM RÉSZLETES TARTALOMJEGYZÉK TÖRVÉNYI HIVATKOZÁSSAL **ÓVODÁK SZÁMÁRA**
    Lendvai Lászlóné közoktatási szakértő
23. Bertók Zoltánné Új szereplő a köznevelési intézményekben PPT 2018.08.

XXII. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK:

A Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda Pedagógiai Programját Katona Károlyné óvodavezető az ***intézmény vezetőjeként benyújtom a fenntartónak, egyetértésre, ellenőrzésre.***

Tisztelettel kérem a Képviselő Testületet, a Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda KISGYERMEKNEVELÉS CSIKOSFALVÁN PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁHOZ EGYETÉRTÉSÉT ADNI.

Kocsord, 2018.08.27.

…….

Földi István Polgármester

A Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda irattárában **168-5/2018** iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a szülők megismerték és véleményezték a Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda Pedagógiai Programját. A jegyzőkönyvet a Szülői Szervezet nevében és felhatalmazása alapján írta alá Kunné Lőrinc Ágnes a szülői szervezet tagja

Kocsord, 2018. 08.31.

……..

Szülői szervezet elnöke

A Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda irattárában **168-6/2018** iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a KT tagjai megismerték és véleményezték a Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda Pedagógiai Programját.

A jegyzőkönyvet a KT nevében és felhatalmazása alapján írta alá Bodóné Jakab Edit a KT elnöke.

Kocsord, 2018. 08.31.

……

KT elnöke

A Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda irattárában**168-7/2018** iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a védőnő megismerte és véleményezte a Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda Pedagógiai Programját.

A jegyzőkönyvet a védőnő Bakos Dorina írta alá

Kocsord, 2018. 08. 31.

……..

Védőnő

A Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda irattárában**168-8/2018** iktatási számú jegyzőkönyv található, mely igazolja, hogy a nevelőtestület tagjai megismerték és véleményezték a Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda Pedagógiai Programját.
A jegyzőkönyvet a nevelőtestület nevében és felhatalmazása alapján írta alá Kücsönné Pongó Ildikó
Kocsord, 2018. 08. 31.

……..

A nevelőtestület képviselője

A Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda nevelőtestülete: **100 %-os** arányban, a 2018. 08. 31.-én **168-8 /2018** számú nevelőtestületi határozata alapján a Kocsordi Gyöngyfüzér Óvoda Pedagógiai Programját. elfogadta, **168-9/2018** határozat számon jóváhagyta Katona Károlyné óvodavezető

Kocsord, 2018. 08.31.

…….

Óvodavezető

Hatálybalépésének dátuma:2018.09.01.